

Муниципальное бюджетное дошкольное образовательное учреждение «Детский сад №1» комбинированного вида «Веселая карусель» Чистопольского муниципального района

Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районы «1 нче номерлы катнаш төрдәге балалар бакчасы» «Веселая карусель» мәктәпкәчә муниципаль бюджет белем биру учреждениесе

Муниципаль бюджет учреждениесе
1 нче номерлы балалар бакчасы житәкчесе әмере белән кулланылышка кертелгән һәм расланган
«31» август 2022 ел № 135

 Ф.М.Галлямова

2022 - 2023 нче уку елына
**7 нче номерлы “Күбәләкләр” исемле уртанчылар
(4-5яшьлек) ана теленә(татар теле) өйрәтү төркемендә
төп гомуми белем биру программасын тормышка ашыру
буенча календарь перспектив планлаштыру**

Педагогик киңәшмә утырышында
каралган һәм кабул ителгән
беркетмә № 1 31.08.2022

Тәрбиячеләр:
Гибадуллина Ә.М.
Гизатуллина Г.Г.

Чистай шәһәре, 2022 ел

№	Эчтәлеге:	бите
		2
I.	Максатчан бүлек	3-6
1.1.	Аңлатма язуы	3-5
1.1.1	Программаның максатлары һәм мәсьәләләре	5
1.1.2.	Программаның принциплары һәм алымнарын формалаштыру	5
1.2.	Программаны үзләштерүнең көтелгән нәтижәләре	5
1.3.	Программа буенча белем бирү эшчәнлегенә сыйфатын жәелдерүне бәяләү	5-6
II.	Эчтәлекле бүлек	6-14
2.1.	Төп кагыйдәләр	6
2.2.	Биш белем бирү өлкәсендә чагылдырылган баланың үсеш юнәлешләренә туры килгән белем бирү эшчәнлеген сүрәтләү	6
2.2.1.	3 - 4 яшьлек балалар белән белем бирү эшчәнлегенә эчтәлеге	6-10
2.3.	Олыларның балалар белән бердәмлегенә	10-13
2.4.	Педагогик коллективның мәктәпкәчә яшьтәге балаларның гаиләләренә белән бердәмлегенә	13-14
III.	Оештыру бүлегенә	14-96
3.1.	Баланың үсешен тәэмин итүче психологик – педагогик шартлар	14
3.2.	Әйберле тирәлеккә үстерүне оештыру	14-16
3.3.	Программаның кадрлы шартларын тормышка ашыру	16-17
3.4.	Программаның материал – техник тәэмин итү	17
3.5.	Программаның финанс шартларын тормышка ашыру	17
3.6.	Белем бирү эшчәнлеген планлаштыру	17-93
3.7.	Режим һәм көн тәртибе	94-95
3.8.	Методик чыганаclar исемлегенә	95-96

I. Максатчан бүлек

1.1. Аңлатма язуы

№ 7 номерлы «Күбэләкләр» исемле уртанчылар төркеменең (4-5) туган телгә(татар теленә) өйрәтү буенча эш программасы муниципаль бюджет катнаш төрдәге «Веселая карусель» исемле 1 нче номерлы мәктәпкәчә белем бирү учреждениясенең төп белем бирү программасына туры китереп төзелгән, РФ һәм ТР мәктәпкәчә белем бирү системасын функцияләүне регламентлаучы норматив-хокук документлары нигезендә эшлэнгән.

Төп гомуми белем бирү программасын тормышка ашыруда белем бирү учреждениясе эшчәнлегенең өстенлекле юнәлеше булып мәктәпкәчә яшьтәге балаларның сөйләм телен үстерү тора.

1 нче номерлы катнаш төрдәге «Веселая карусель» исемле мәктәпкәчә белем бирү учреждениясенең өстенлекле юнәлеше буенча эшчәнлек мәсьәләләре булып мәктәпкәчә яшьтәге балаларның сөйләм теле, шулай ук сөйләм телендә тайпылышлары булган балаларның физик һәм психик үсешендәге житешсезлекләрне квалификациян төзәтмә:

- сөйләм телендә тайпылышларны вакытында кисәтү һәм алдан ук күрү;
- сөйләм үсешендә житешсезлекләрне жиңеп чыгу;
- авазларны әйтү һәм ишетүне кабул итү артикуляцион алымнарын тәрбияләү ;
- грамотаны өйрәтүгә әзерлек, грамота элементларына ия булу;
- уку эшчәнлеген алымнарын формалаштыру;
- тәрбияләнүчеләрнең ата-аналары, мәктәпкәчә яшьтәге белем бирү учреждениесенең хезмәткәрләре һәм балалар поликлиникасы белгечләре, медицина учреждениеләре белән бәйләнешен тормышка ашыру.

1 нче номерлы катнаш төрдәге «Веселая карусель» исемле мәктәпкәчә белем бирү учреждениясенең төп белем бирү программасының төп өлеше түбәндәгеләр нигезендә эшлэнгән:

Мәктәпкәчә белем бирү өлкәсенең федераль дәүләт белем бирү стандарты белән [1];

Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең якынча төп белем бирү программасы - федераль укуту– методик берләшмәсенең гомуми белем бирү карары буенча хупланган.(беркетмә 20.05.2015ел № 2/ 15) [2];

«Туганнан алып мәктәпкәчә» мәктәпкәчә белем бирүнең яңа программасы белән Н.Е. Вераксы, Т.С.Комарова, Н.А.Васильева редакторлыгы астында. [3]

Программаның бер өлеше, катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләре, Татарстан Республикасында климатик, милли-мәдәни, демографик, ижтимагый – экономик һәм ижтимагый мәдәни шартларда эшләнгән, шулай ук бер өлеше, «Сөенеч» – «Радость познания» мәктәпкәчә яшьтәге жирле программасы нигезендә катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләре буенча формалашкан.

Шулай итеп, катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләре буенча кертелде:

- «Сөенеч» – «Радость познания» мәктәпкәчә яшьтәге жирле программасы . [4].
- УМК «Татар телендә сөйләшәбез»-«Татарча сөйләшәбез» 4-7 яшьлек рус милли балаларын татар телендә сөйләшәргә өйрәтү(Зарипова З. М., Кидрячева Р. Г). [5].

Мәктәпкәчә яшьтә татар һәм рус теленә өйрәтүнең төп мәсьәләсе булып практик яктан татар телен телдән башлангыч өйрәнү алымнарын формалаштыру санала.Өйрәтү процессы барышында рус телле балалар татар телен аңларга һәм кабул итәргә һәм татарча өйрәнелгән сүзләр эчендә сөйләшәргә тиешләр.Туган телгә(татар) өйрәтү гаиләдә башлана һәм мәктәпкәчә яшьтәге учреждениедә дәвам ителә.

Белем бирү учреждениесендә УМК һәм белем бирү программасын төрле төркемнәрдә тормышка ашыру

№	Төркем исеме	Балалар яше	Төркемнең төре	Белем бирү кайсы телдә алып барыла
1	«Күбәләкләр»	Уртанчылар төркеме 4 -5 яшь	Гомуми жәелдерүче төр	Туган телдә(татар)

1.1.1. Программаның максатлары һәм мәсьәләләре

Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең ФГОС ына туры китереп [1] п.1.5. и 1.6
Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең якинча төп белем бирү программасына туры китереп[2] 9 – 10 б.
Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең «Туганнан алып мәктәпкәчә» яңа программасы белән [3] 23 – 24 б.
Бер өлеше , «Сөенеч» – «Радость познания» мәктәпкәчә яшьтәге жирле программасы нигезендә катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләре буенча . [4] 6 – 7 б.

1.1.2. Программаны формалаштыруда Принциплары һәм алымнары
 Программаның өстенлеге - төрле тормыштагы хәлләрне ижади чишелеш табарга омтылучы, үз фикерен булдыручы һәм аны үтәргә теләүче, актив тормыш позитивлы, үз-үзенә ышанучан, ирекле кеше тәрбияләү

Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең ФГОС ына туры китереп [1] п.1.5. п 1.6.п.1.2 п 1.4
Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең якинча төп белем бирү программасы [2] 10 – 13 б.
«Туганнан алып мәктәпкәчә» мәктәпкәчә белем бирүнең яңа программасына туры китереп [3] 18 – 23 б.
Катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләрендә принципларның бер өлеше («Сөенеч» – «Радость познания» мәктәпкәчә яшьтәге жирле программасы)[4] 9 – 13 б.

1.2. Программаны үзләштерүнең көтелгән нәтижәләре

Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең ФГОС ына туры китереп [1] п. 4.1 - п 4.8.
Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең якинча төп белем бирү программасы [2] 13 – 16 б.
Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең «Туганнан алып мәктәпкәчә» яңа программасына туры китереп [3] 28 – 34 б.
Катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләрендә принципларның бер өлеше («Сөенеч» – «Радость познания» мәктәпкәчә яшьтәге жирле программасы [4] 12 -23 б.

1.3. Программа буенча белем бирү эшчәнлегенә сыйфатын жәелдерүне бәяләү

«Россия Федерациясенен» Федераль таләпләре буенча белем бирү эшчәнлегенә сыйфатын бәяләүнең концептуаль нигезе , шулай ук Стандартта белем бирү сыйфатының дәүләт гарантиясе билгеләнә. Программа белем бирү эшчәнлеген оештыру сыйфатын бәяләү программаны үзләштерү нәтижәләрен балаларның күтәрүе нигезендә каралмый.

Белем бирү эшчәнлегенә сыйфатын бәяләү системасы дәрәжәләре	Белем бирү эшчәнлегенә сыйфатын бәяләү системасы нәтижәләре
---	---

- Программа буенча киләчәктә балалар белән аерым эш планлаштыру һәм педагогның үз эшеннән капма-каршы бәйләнеш алу максатыннан баланың үсеш диагностикасы өчен тәрбияче тарафыннан профессиональ корал кебек кулланыла;	- Балаларның нерв-психик дәрәжәсе(нerv-психик үсеш картасын куллану кысаларында) - 2 айдан 3 яшькә кадәр ; – Аерым үсеш дәрәжәсен бәяләү(аерым үсеш бәясен педагогик диагностикалау һәм педагогик тәэсирнең эффекттын үткөрү кысаларында) - 3 – 8 яшьлек балалар. - Балаларның икенче дәүләт телен үзләштерү дәрәжәсенә билгесе
- Мәктәпкәчә белем бирүне эчкә бәяләү, белем бирү оешмасы эшчәнлеген үз эчендә бәяләү;	- Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесенең ВСОКО уку елы тәмамлангач, отчет бирү документлары
- Белем бирү оешмасын тышкы бәяләү	- Бәйсез профессиональ нәтижеләр һәм сыйфатны гомуми бәяләү белән таныштыру(НОК)

II. Эчтәлекле бүлек

2.1. Төп кагыйдәләр

Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең якынча төп белем бирү программасына туры китереп [2] 20 б.
Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең «Туганнан алып мәктәпкәчә» яңа программасына туры китереп [3] 3 – 15 б.
Катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләренә бер өлеше («Сөенеч» – «Радость познания» мәктәпкәчә яшьтәге жирле программасы [4] 72- 80 б.

2.2. Биш белем бирү өлкәсендә чагылдырылган баланың үсеш юнәлешләренә туры килгән белем бирү эшчәнлеген сүрәтләү

Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең ФГОС ына туры китереп 1] п 2.6,п. 2.7п. 2.8.	
Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең якынча төп белем бирү программасына туры китереп белем бирү эшчәнлеген сүрәтләү [2] 21, 22 – 31, 32 - 41 б.	
Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең якынча төп белем бирү программасына туры китереп белем бирү эшчәнлегенә эчтәлегә	
Кече яшь (1 – 3 яшь)	[2] 27 б.
Мәктәпкәчә чор:	[2] 32 б.
- Ижтимагый аралашу үсеше;	[2] 32 б.
- Танып белү үсеше;	[2] 33 б.
- Сөйләм теле үсеше;	[2] 37 б.
- Нәфис-нәфасәти үсеш;	[2] 38 б.
- Физик үсеш.	[2] 40 б.

2.2.1. 4-5 яшьлек балалар белән белем бирү эшчәнлегенә эчтәлегә

4-5 яшьлек балаларның яшь үзенчәлекләре үсеше	
Уртанчылар төркеме балаларының уен эшчәнлегендә рольле үзара бәйләнеш барлыкка килә. Мәктәпкәчә яшьтәге балалар кабул ителгән рольдән аерыла башлауларын күрсәтә. Уен эшчәнлегендә рольләренә алмаштыра алалар. Уен эшчәнлеген нәкъ алар өчен дип түгел, ә уенның мәгънәсе өчен үти башлыйлар. Уен һәм чынбарлыкны балаларның үзара бәйләнешне бүлүе барлыкка	Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең «Туганнан алып мәктәпкәчә» яңа программасында ачылган

килә.	[3] 196 – 198 б.
«Ижтимагый - аралашу»белем бирү өлкәсе	
Мәжбүри өлеш (Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең «Туганнан алып мәктәпкәчә» яңа программасы)	
Ижтимагый - аралашу үсеше - беренчел кыйммәтләрне формалаштыруга, аралашуга юнәлдерелгән(аралашу мөмкинчелекләре;юнәлешле һәм идарә итүче(идарә итү белүче мөмкинлекләр); ижтимагый күзаллауларны,алымнарны формалаштыру(уен эшчәнлеген , үз-үзенә хезмәт күрсәтү , хезмәткә тарту алымнарын жәелдерү, куркынычсызлык нигезләрен формалаштыру)	
Беренчел кыйммәтләрне күзаллауны формалаштыру - Образ – Мин - Әхлак тәрбиясе - Патриотик тәрбия	[3] 198{1} б.
Аралашу мөмкинлекләрен үстерү -Аралашуны, хезмәттәшлеккә эзерлекне жәелдерү - Балалар-олылар жәмгыятен формалаштыру	[3] 199 б.
Юнәлдерүче мөмкинлекләрен үстерү - Гомуми кабул ителгән кагыйдәләрне һәм нормаларны үзләштерү - Максатчанлыкны, үз-үзенә жайга салуны, мөстәкыйльлекне үстерү	[3] 200 б.
Ижтимагый күзаллауларны, алымнарны формалаштыру - Уен эшчәнлеген жәелдерү - Үз-үзенә хезмәт күрсәтү алымнарын жәелдерү - Хезмәткә тарту - Куркынычсызлык нигезләрен формалаштыру(табигатьтә, юлларда, үз тормыш эшчәнлегендә куркынычсызлык)	[3] 201 б.
Катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләренә бер өлеш («Сөенеч» – «Радость познания» мәктәпкәчә яшьтәге жирле программасы	
Баланың үз-үзенә һәм башка кешеләргә уңай караш, аралашу һәм ижтимагый компетентлыгын үстерү, шул ук вакытта белешмәле-ижтимагый, уен эшчәнлеген жәелдерү шартлары тудыру.	
Баланың үз-үзенә һәм башка кешеләргә уңай караш жәелдерүе	[4] 102 б.
Аралашу һәм ижтимагый, шул ук вакытта белешмәле-ижтимагый компетентлыкны үстерү	[4] 103 б.
Уен эшчәнлеген жәелдерү	[4] 104 б.
«Танып белү» белем бирү өлкәсе	
Мәжбүри өлеш (Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең «Туганнан алып мәктәпкәчә» яңа программасы)	
Танып белү үсеше тану ихтыяжларын, кызыксынучанлыкларын, уен эшчәнлегенә тартылуларын һәм уку эшчәнлегенә кызыксынучанлыкны һәм мәктәптә укуга теләкне үстерүне , танып белү күренешләрен формалаштыруны, күзаллауны, игътибарны, хәтерне, күзәтүчәнлекне жәелдерүне, анализлый белүләрен, сәбәпле-бәйләнешне табуларын, нәтижәләр ясауларын, үзе һәм әйләнә-тирә дөньясы турында беренче күзаллауларны формалаштыруны, фәнни күзаллауларны формалаштыруны күздә тоту.	
Танып белү – тәҗрибә эшчәнлеген жәелдерү - Сенсорик үсеш - Танып белү үсеше - Дидактик уеннар	[3] 203 б.
Беренче математик күзаллауларны формалаштыру - Микъдар һәм санау -Биеклек -Форма - Тирә-юньдә ориентлашу	[3] 204 б.

- Вакыт буенча ориентлашу	
Конструктив – модельле эшчәнлек	[3] 206 б.
Тирә-юнь белән таныштыру - Әйберле тирәлек - Табигать тирәлеге - Ижтимагый тирәлек	[3] 207 б.
Катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләренең бер өлеше («Сөенеч» – «Радость познания» мәктәпкәчә яшьтәге жирле программасы)	
Кызыксынучанлыкларын, танып белү активлыкларын, балаларның танып белү сәләтләрен, тирәлек турында төрле сфераларда белемнәрен күзаллауны жәелдерү өчен шартлар тудыру	
Кызыксынучанлыкларын, танып белү активлыкларын, балаларның танып белү сәләтләрен жәелдерү	[4] 105 б.
Тирәлек турында төрле сфераларда белемнәрен күзаллауны жәелдерү	[4] 106 б.
«Сөйләм теле үсеше» белем бирү өлкәсе	
Мәжбүри өлеш	
(Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең «Туганнан алып мәктәпкәчә» яңа программасы)	
Сөйләм теле үсеше сөйләмнең барлык якларын жәелдерүгә, аваз һәм сөйләмнең дәрәс әйтелешен, фонематик ишетү сәләтен үстерү, грамотага өйрәтү алшартын формалаштыру; сөйләм ижатын үстерүне аралашу сөйләме буларак кабул итү, китап мәдәнияте, балалар әдәбияты белән танышуга юнәлтелгән,	
Сөйләм теле - Жәелдерүче сөйләм тирәлеге - Сүзлекне формалаштыру - Сөйләмнең аваз культурасы - Сөйләмнең грамматик төзелеше - Бәйләнешле сөйләм теле	[3] 210 б.
Матур әдәбиятка тартылу	[3] 211 б.
Уку өчен якынча әдәбият исемлеге	[3] 212 б.
«Сөенеч» - «Радость познания» мәктәпкәчә яшьтәге жирле программасы нигезендә катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләре буенча бер өлеше	
Сөйләм һәм тел культурасы нигезен формалаштыру өчен шартлар тудырырга, баланың сөйләмен төрле яклап камилләштерү, аны матур әдәбият уку культурасына тарту	
Сөйләмен төрле яклап камилләштерү	[4] 108 б.
Баланы матур әдәбият эсәрләрен уку культурасына тарту.	[4] 109 б.
Тәкъдим ителгән әдәбият исемлеге	[4] 109 б.
Катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләренең бер өлеше УМК Мәктәпкәчә яшьтәге балаларны ана теле- татар теленә «Туган телдә сөйләшәбез»	
Укыту-методик комплектының төп мәсьәләсе булып татар милләтеннән булган балаларны дәрәс һәм матур итеп туган(татар) телендә сөйләшәргә өйрәтү санала. Бу балаларның әйләнә-тирәдәгеләрнең сөйләмен аңлауны, акрынлап сүз запасын үстерүне, сүзләренә мәгънәсенә төгәллек кертүне, жөмлөләрне дәрәс төзү алымы һәм сорауларга дәрәс жавап бирүне, шулай ук төрле аралашу формаларын үзләштерүне күз алдында тоту(диалогта аралашу, монолог төзү). УМК «Туган телдә сөйләшәбез» УМК уртанчылар төркеме өчен методик кулланмага туры китереп тормышка ашырыла.	
Тематик планлаштыру	[5] 16 – 18 б.
Тарату һәм күрсәтмә материал	[5] 43 б.
Аудиоязмалар	[5] 47 б.
«Нәфис-нәфасәти үсеш» белем бирү өлкәсе	
Мәжбүри өлеш	
(Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең «Туганнан алып мәктәпкәчә» яңа программасы)	
Нәфис-нәфасәти үсеш балаларның төрле төрдәге сәнгать эшчәнлегендә сәнгать – ижади мөмкинчелекләрен үстерүне, сәнгать эсәрләрен аңлау һәм мәгънәле бәһасен кабул итү алшартын һәм кызыксынучалыкларын формалаштыруны, әйләнә-тирә дөнясын эстетик	

кабул итүне жәелдерүне, сэнгаты төме тәрбияләүне күз алдында тота.	
Сэнгатыкә тарту	[3] 215 б.
Сэнгаты эшчәнлеге - Рәсем - Әвәләү - Ябыштыру - Халык декоративно – кулланма сэнгате	[3] 216 б.
Музыка эшчәнлеге - Жырлау - Жыр ижаты - Музыкаль – ритмик хәрәкәтләр - Биюле-уенлы ижатны үстерү - Балалар музыкаль уен коралларында уен	[3] 219 б.
Якынча музыкаль репертуар	[3] 220 б.
Сәхнәләштерелгән уеннар	[3] 223 б.
Катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләренә бер өлеше («Сөенеч» – «Радость познания» мәктәпкәчә яшьтәге жирле программасы)	
Балаларның үсеше өчен чынбарлыкның эстетик ягына, сэнгатын төрле төрләре һәм жанрлары белән таныштыруга(сүзле, музыкаль, сэнгаты),шул ук вакытта халык ижаты, нәфис-нәфасәти эшчәнлекнең төрле төрләренә тарту, ижади үз фикерен үстерү ихтияжына, сэнгатыкә теләген гәүдәләндерүгә мөстәкыйльлек һәм сәләтлелеккә кызыксынучанлыгына шартлар тудыру	
Балаларның үсеше өчен чынбарлыкның эстетик ягына, сэнгатын төрле төрләре һәм жанрлары белән таныштыруга,шул ук вакытта халык ижатына кызыксынучанлыгын үстерү	[4] 111 б.
Нәфис-нәфасәти эшчәнлекнең төрле төрләренә тарту, ижади үз фикерен үстерү ихтияжына, сэнгатыкә теләген гәүдәләндерүгә мөстәкыйльлеген һәм сәләтлелеген жәелдерү - Рәсем - Әвәләү - Ябыштыру	[4]112 б.
Музыкаль эшчәнлек	[4] 114 б.
Тәкъдим ителгән музыкаль репертуар	[4] 115 б.
«Физик үсеш» белем бирү өлкәсе	
Мәжбүри өлеш (Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең «Туганнан алып мәктәпкәчә» яңа программасы)	
Балаларның гармонияле физик үсешен саклау һәм ныгыту, физик культурага тарту, психофизик сыйфатларын үстерү(көчлелек, житезлек, тизлек, осталык,сыгылмалылык), спорт һәм хәрәкәтле уеннарга тарту, спортка кызыксынучанлык үстерү, тормышның сәламәтлек образына бәя кую, аның элементар нормаларына һәм кагыйдәләренә ия булу, культура-гигиеник күнекмәләре, файдалы гадәтләрен тәрбияләү	
Тормышның сәламәтлек образы турында башлангыч күзаллау формалаштыру - Тормышның сәламәтлек образына бәһа булдыру; - Культура-гигиеник күнекмәләре тәрбияләү	[3] 224 б.
Физик культура - Физкультура шөгыйльләре һәм күнегүләр; - Спортлы һәм хәрәкәтле уеннар	[3] 225 б.
Төп хәрәкәтләренә, хәрәкәтле уеннарның, күнегүләрнең исемлегенә	[3] 226 б.
Катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләренә бер өлеше («Сөенеч» – «Радость познания» мәктәпкәчә яшьтәге жирле программасы)	
Балаларның тормышның сәламәтлек образы әһәмияте формалашуга, үзенә гәүдә төзелеш һәм үзенә физик мөмкинчелекләре турында күзаллау жәелдерүгә, хәрәкәт тәҗрибәсе һәм	

хэрэгэт активлыгын камиллэштүрүгө, спортның кайбер төрлөрө турында башлангыч күзаллау формалаштыруга, хэрэгэтле уеннар белән эш итүгә шартлар тудыру.	
Балаларның тормышның сәламәтлек образы әһәмиятенә формалашуы	[4] 118 б.
Балаларның хэрэгэт активлыгын, үзенә гәүдә төзелешә һәм үзенә физик мөмкинчелекләрә турында күзаллау жәелдерүне, спорт турында башлангыч күзаллау формалаштыруны камиллэштүрү.	[4] 118 б.
Хэрэгэтле уеннарның тәкъдим ителгән исемлеге	[4] 119 б.
Көтелгән нәтижәләр	
Программаны үзләштерүнең көтелгән нәтижәләрә – ул баланың мәжбүри тәртиптә үзләштерүе дигән сүз түгел. Белем бирүнең көтелгән нәтижәләрә ижтимагый-норматив яшь үзенчәлекләрә характеристикасын олыларның тәрбия эшчәнлеге юнәлешен билгеләүче итеп мөмкинлек үсешләрен, педагоглар һәм эти-әниләр өчен максатчан ориенторны карарга кирәк	
Мәжбүри өлеш (Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең «Туганнан алып мәктәпкәчә» яна программасы)	
Нигезле(шәхси) белем бирү нәтижәләрә	[3] 229 б.
Күпкырлы белем бирү нәтижәләрә - Когнитив үсеш - Аралашу үсешә - Юнәлдерүче үсеш	[3] 230 б.
Әйберле белем бирү нәтижәләрә - «Ижтимагый - аралашу»белем бирү өлкәсә (уен эшчәнлеген, үз-үзенә хезмәт күрсәтү алымнарын, хезмәткә тарту, куркынычсызлык нигезләрен формалаштыруны жәелдерү);	[3] 230 б.
- «Танып белү» белем бирү өлкәсә(элементар математик күзаллауны, конструктив – модельлә эшчәнлекне, әйберле тирә-юнь белән таныштыруны, табигать дөнъясы белән таныштыруны, ижтимагый дөнъя белән таныштыруны формалаштыру);	[3] 231 б.
- «Сөйләм теле үсешә»белем бирү өлкәсә (сөйләм теле, матур әдәбиятка тарту);	[3] 233 б.
- «Нәфис-нәфасәти үсеш»белем бирү өлкәсә (сәнгатькә тарту, сәнгать эшчәнлеге, музыка эшчәнлеге, сәхнәләштерелгән уеннар);	[3] 234 б.
- «Физик үсеш» белем бирү өлкәсә(тормышның сәламәтлек образы турында башлангыч күзаллау формалаштыру, физик культура)	[3] 235 б.
Катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләренә бер өлешә («Сөенеч» – «Радость познания» мәктәпкәчә яшьтәге жирле программасы)	
- Белем бирү өлкәсә «Ижтимагый-аралашу үсешә»;	[4] 39 б.
- Белем бирү өлкәсә «Танып белү үсешә»;	[4] 40 б.
- Белем бирү өлкәсә «Сөйләм теле үсешә»;	[4] 43 б.
- Белем бирү өлкәсә «Нәфис-нәфасәти үсеш»;	[4] 44 б.
- Белем бирү өлкәсә «Физик үсеш»	[4] 46 б.

2.3. Олыларның балалар белән бердәмлеге

Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең ФГОС ына туры китереп [3] п.1.2, 1,3 1.4, 1,6, 3.2. (3.2.1 – 3.2.9	
Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең якынча төп белем бирү программасына туры китереп [2] 42 – 43 б.	
Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең «Туганнан алып мәктәпкәчә» яна программасына туры китереп [3] 64 – 96 б.	

**Ял сәгатә эшчәнлегә һәм балалар белән тәрбия эше буенча чараларны
 оештыру планы**

Ай	Темасы	Юнәлеше	Формасы
Сентябрь	Балалар белән чаралар		
	1.«Безнең балалар бакчасы –иң матуры,иң гүзәле»	Аралашу	Экскурсия
	2.«Тавык,Тычкан һәм Көртлек әкияте бездә кунакта»	Хезмәт	Театр
	3. «Мин яшәгән шәһәр»	Патриотик	Викторина
	4. «Балалар бакчасы – ул балалар өчен өй »	Танып белү	Күнел ачу кичәсе
	Балалар һәм ата-аналар белән бердәм чаралар		
	1.«Мин яшәгән өлкә» темасына плакатлар, рәсемнәр, фотосүрәтләр күргәзмәсе	Патриотик	Оста куллар
2. «Мин яши торган шәһәр»	Танып белү	Танып белү шөгыле	
Октябрь	Балалар белән чаралар		
	1. «Көз мул вакыт»	Танып белү	Квест-уен
	2. «Йомры күмәч»	Аралашу	Театр
	3. «Көз байлыклары»	Этико-эстетика	Проект
	4.«Көзгә яфрактар жыеп киптерик!»	Хезмәт	Белем биру вакыйгасы
	Балалар һәм ата-аналар белән бердәм чаралар		
	1.«Көз бүләкләре»,«Көз буяулары» балалар ижаты күргәзмәсе	Танып белү	Оста куллар
2. «Көзгә яфрактар букеты»	Аралашу	Мастер класс	
Ноябрь	Балалар белән чаралар		
	1.«Барлык һөнәрләр дә кирәк, барлык һөнәрләр дә мөһим»	Танып белү	Танып белү шөгыле
	2. «Шәфкать туташы янында»	Танып белү	Экскурсия
	3. «Шалкан»	Аралашу	Театр
	4.«Мин дөньяда кеше.Мин кеше.Гәүдә өлешләре,аларның билгеләнеше»	Танып белү	Проект
	Балалар һәм ата-аналар белән бердәм чаралар		
	1.«Без тормышның сәламәтлек образы өчен» күргәзмәсенә рәсемнәр, плакатлар	Физик һәм сәламәтлек	Акция
2.«Безнең кечкенә дусларыбыз»темасына фото – рәсемнәр, плакатлар күргәзмәсе	Танып белү	Оста куллар	
Декабрь	Балалар белән чаралар		
	1.«Кышкы табигатьтәге сезонлы үзгәрешләр»	Аралашу	Викторина
2. «Кыш көне куркынычсызлык»	Физик һәм сәламәтлек	Ярышлар	

	3.«яңа елга бизеу айберлере ясау»	Этико-эстетика	Оста куллар
	4. «Чуар тавык »	Аралашу	Театр
	Балалар һәм ата-аналар белән бердәм чаралар		
	1.«Яңа елны каршылауның гаилә йолалары»фотокүргәзмә	Аралашу	Чәй эчү
	2. « Яңа ел бәйрәме»	Аралашу	Белем бирү вакыйгасы
Январь	Балалар белән чаралар		
	1.«Фольклор-эндешләр,санамышлар»	Аралашу	Викторина
	2.«Матур әдәбият-Р.Миңнуллин шигырьләре»	Танып белү	Танып белү шөгылә
	3.«Саф һавада кышкы халык уеннары»	Физик һәм сәламәтлек	Ярышлар
	4. «Чукмар белән тукмар »	Аралашу	Театр
	Балалар һәм ата-аналар белән бердәм чаралар		
	1 «Кыш бәйрәме»- балалар ижаты күргәзмәсе	Танып белү	Оста куллар
	2.«Кышкы уеннар-халык йолалары»	Аралашу	Күңел ачу кичәсе
Февраль	Балалар белән чаралар		
	1. «Куркынычсызлык әлифбасы»	Физик һәм сәламәтлек	Танып белү шөгылә
	2. «Транспорт»	Танып белү	Квест-уен
	3. «Өч дуңгыз баласы»	Аралашу	Театр
	4.«Юлларда куркынычсызлык кагыйдәләре»	Физик һәм сәламәтлек	Ярышлар
	Балалар һәм ата-аналар белән бердәм чаралар		
	1.«ПДД һәм ОБЖ буенча»	Физик һәм сәламәтлек	Күңел ачу кичәсе
	2. «Туган тел атналыгы»	Танып белү	Акция
Март	Балалар белән чаралар		
	1. «Бәйрәм итү йолалары»	Танып белү	Викторина
	2.«Ддымков уенчыгы, агач курчак»	Этико-эстетика	Танып белү шөгылә
	3. «Өч кыз»	Аралашу	Театр
	4. «Китаплар дөнъясында»	Танып белү	Квест-уен
	Балалар һәм ата-аналар белән бердәм чаралар		
	1.«8 март бәйрәме»плакатлар, рәсемнәр күргәзмәсе	Танып белү	Оста куллар
	2.«Анда серле юлларда..»темасына рәсемнәр күргәзмәсе	Танып белү	Оста куллар
	Балалар белән чаралар		
Апрель	Балалар белән чаралар		
	1. «12 нче апрель – космонавтлар көне»	Танып белү	Ярышлар
	2. «Экологик викториналар»	Танып белү	Викторина
	3. «Хайваннар бәхәсе»	Аралашу	Театр
	4. «Агулы-ашарга яраклы үсемлекләр»	Аралашу	Танып белү шөгылә
	Балалар һәм ата-аналар белән бердәм чаралар		
	1. «Яз бәйрәме-Нәүрүз»	Физик һәм сәламәтлек	Ярышлар
	2. «Татартстан Республикасының Кызыл китабы»	Танып белү	Танып белү шөгылә

Май	Балалар белән чаралар		
	1. «Жиңу көне»	Танып белү	Танып белү шөгыле
	2. «Безнең бакчабыз тирәлегендә үсүче үсемлекләр»	Танып белү	Экскурсия
	3. «Без табигать сакчылары»	Танып белү	Квест-уен
	4. «Казлар-аккошлар»	Аралашу	Театр
Балалар һәм ата-аналар белән бердәм чаралар			
1.«Бу әкиятләр нигә тылсымлы?»рәсемнәр-плакатлар-фотолар күргәзмәсе	Танып белү	Оста куллар	
2.«Тиздән жәй»,«Табигатьне саклайк!» темасына рәсемнәр-плакатлар-фотолар күргәзмәсе	Танып белү	Оста куллар	

2.4. Педагогик коллективның мәктәпкәчә яшьтәге балаларның гаиләләре белән бердәмлеге

Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең ФГОС ына туры китереп [3] п.1.4, 1.6
Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең якынча төп белем бирү программасына туры китереп [2] 43 – 45 б.
Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең «Туганнан алып мәктәпкәчә» яңа программасына туры китереп [3] 96 – 100 б.
Катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләренең бер өлеше («Сөенеч» – «Радость познания» мәктәпкәчә яшьтәге жирле программасы) [4] 166 – 170 б.

Ата-аналар белән эшне оештыру планы

Ай	Темасы	Эш формасы
Сентябрь	1 атна «Ана телебез-татар телебезне саклайк»	Төркемнең күрсәтмә бирә торган ата-аналар жылышы
	«Көзге ел фасылына яраклашыйк!»консульция	Консульция
	«Балалар белән көзге уеннар»	Белешмә
	«Ана телендә дәрәс сөйләшәбезме?»	Анкеталаштыру
Октябрь	«Әдәпле бала тәрбияләү серләре»	Белешмә
	«Баланың кирелек сыйфатларын ничек бетерергә?»	Әңгәмә
	«Үз балагызның тәртибен анализлагыз! »	Анкеталаштыру
	«Мәктәпкәчә яшьтәге балаларның үсеше»	Папка – ширма
Ноябрь	«4-5нче яшьтәге балаларның гигиеник һәм үз –үзенә хезмәт күрсәтү алымнарының үсеше»	Әңгәмә
	«Юл йөрү кагыйдәләре буенча ата – аналар өчен »	Папка – ширма
	«Балаларның кирелеге, көйсезлеге»	Анкеталаштыру
	4 атна«Логик уеннар аша үсәбез»	Төркемнең ата-аналар тематик жылышы
Декабрь«	«Милләтебезнең үткәне һәм киләчәге»	Анкеталаштыру
	«Балалар өчен өйдәге вазифалар»	Әңгәмә
	«Гаилә традицияләре»	Консульция

	«Яңа ел аяк баса»	Папка – ширма
Январь	«Балалар бакчасы Сезне алмаштыра алмый»	Папка – ширма
	«Сезнең балагызының характеры»	Әңгәмә
	«Психолог киңәшләр»	Киңәшләр
	«Милли бәйрәмнәрне ничек үткәрәсез?»	Консульция
Февраль	«Уеннарның бала өчен әһәмияте»	Консульция
	«Сөйләм үсешенә балалар фольклорын куллану»	Әңгәмә
	«23 февраль-Ватанны саклаучылар көне»	Папка – ширма
	«Туган тел серләре-21 нче февраль туган тел көне»	Акция
Март	«8 март-әни бәйрәме»	Папка – ширма
	«Балага әни ни өчен кирәк?»	Белешмә
	«Балага хезмәт тәрбиясе»	Әңгәмә
	«Баланың аң-белем үсеше»	Киңәшләр
Апрель	1 атна«Ел буе нинди нәтижеләргә ирештек?»	Төркемнең ата-аналар йомгаклау жылышы
	«Балаларда яхшы гадәتلәрне ничек тәрбияләргә?»	Папка - ширма
	«Бала программаны ничек үзләштерә?»	Әңгәмә
	«балалар китап яратамы?»	Консульция
Май	«Балалар өчен жәйге сезонда куркынычсызлык кагыйдәләре»	Папка – ширма
	«Гаиләдә баланың урыны»	Әңгәмә
	«Бергәләп балаларыбызны туган телебезне яратырга өндик!»	Анкеталаштыру
	«Жәйге сезонда балаларның суда үз- үзен тоту кагыйдәләре»	Консультация

III. Оештыру бүлеге

3.1. Баланың үсешен тәмин итүче психологик – педагогик шартлар

Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең ФГОС ына туры китереп [1] п. 3.1, 3.2 (3.2.1 – 3.2.9)
Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең якинча төп белем бирү программасына туры китереп [2] 48 б.
Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең «Туганнан алып мәктәпкәчә» яңа программасына туры китереп [3] 64- 86 б.
Катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләренә бер өлеше («Сөенеч» – «Радость познания» мәктәпкәчә яшьтәге жирле программасы) [4] 170 – 171б.

3.2. Үстерешле әйберле тирәлекне үстерүне оештыру

Үстерешле әйберле тирәлекнең мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең ФГОС ына туры килүе [1]пункты. 3.1, 3.3 (3.3.1 – 3.3.5)

Үстерешле эйберле тирәлекнең мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең якынча төп белем бирү программасына туры килүе [2] 49 – 53 б.
Үстерешле эйберле тирәлекнең мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең «Туганнан алып мәктәпкәчә» яна программасына туры килүе [3] 45 – 59 б.
Үстерешле эйберле тирәлекнең катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләренең бер өлешенә туры килүе («Сөенеч» – «Радость познания» мәктәпкәчә яшьтәге жирле программасы) [4] 171- 179 б.

Балалар бакчасында ЭРС-УМК почмакларына таләпләр

Татар һәм рус телен өйрәнүче мәктәпкәчә яшьтәге балалар аны табигый булмаган тел тирәлегендә тудырылган шартларда кабул итәләр. Тел тирәлеге жәелдерүче характерга ия. Үстерешле тел тирәлеге аңлатмасы тел даирәсен(тел тирәлеген) һәм шулай ук баланың эйберле әйләнә тирәлеген дә үз эченә ала . Балалар бакчасында татар телен өйрәнү өчен бүлмә булдырылган. Анда ТР һәм РФ сенең дәүләт символлары, туган шәһәренең, жәмһүриятебезнең төп күренекле урыннары төшерелгән фотолар, татар(рус) декоратив-кулланма сәнгатенең ачык матур альбомнары, аң белемне жәелдерүче уеннар, төрле балалар рәсемнәре, проектлар, мнемосхемалар, уенчыклар – татар әкиятләре геройлары, балалар матур әдәбияты, аудио-видео язмалар һ.б.тупланган. Татар телендә сөйләшергә өйрәнү – ул сүзләргә һәм аларның мәгънәсен өйрәнү генә түгел, башка мәдәни мохитта яшәргә өйрәнү дә. Башка телне өйрәнү – бу башка мәдәният, башка халыкның бәйрәмнәре һәм горелф-гадәтләре, әкиятләре, балалар уеннары һәм фольклоры белән дә танышу. Шулай итеп, тел тирәлегенә мәдәни сүзә дә өстәлә.

Уртанчылар төркеме

/4-5 яшь/

Идел буге халыкларының мәдәнияте белән таныштыру
1.Милли татар һәм рус киemenдәге курчаклар(малай һәм кыз)
2.Туган шәһәре турында материал(6-7 рәсем)
3.Туган як турында белешмәле һәм күрсәтмә материал(хайваннар,үсемлек дөньясы)
4.Россия турында белешмәле материал.Мәскәү турында рәсемле материал(сәнгать эшчәнлеге өчен татар һәм рус халыкларының орнамент үрнәкләре,дидактик,хәрәкәтле уеннар)
5. Ана телендә эчтәлеге балаларның яшь үзенчәлекләренә туры килгән матур әдәбият.
6.Татар-рус әкиятләренә һәм язучыларның әсәрләренә рәсемнәр.

7.Программа буенча Г.Тукай,А.Алиш,М.Жәлил татар балалар язучыларының М. Жәлил һ. б.
8. Татар милли орнаментларының 3 элементы: - - тюльпан – лалә - лист – яфрак - колокольчик – кыңгырау
9.Милли орнамент элементлары белән таныштыру буенча дидактик уеннар(3 уен)
10. Шаблоннар һәм трафаретлар
Үтелгән УМК материалын ныгыту
Материаллар татар милли балаларын туган телгә өйрәтү буенча – 4-5 яшьлек балалар өчен УМК«Туган телдә сөйләшәбез» (Говорим на родном языке), Хәзрәтова Ф.В., Шәрәфетдинова З.Г., Хәбибуллина И. Ж.
1. CD – диск «Туган телдә сөйләшәбез» 4-5 яшь
2.УМК өчен рәсемнәр, картиналар .
3.УМК буенча дидактик, сүзле, ИКТ- уеннар (тәрбиячеләр тарафыннан эшлэнгән)
4.4-5 яшьлек балалар өчен эш дәфтәрләре
Милли татар балаларын рус теленә өйрәтү буенча 4-5 яшьлек балалар өчен УМК материаллары «Изучаем русский язык» – «Рус телен өйрәнәбез»Гаффарова С.М.
1.УМК өчен рәсемнәр, картиналар
2.УМК буенча дидактик, сүзле, ИКТ- уеннар (тәрбиячеләр тарафыннан эшлэнгән)
3.4-5 яшьлек балалар өчен эш дәфтәрләре
Мәктәпкәчә яшьтәге учреждение педагоглары өчен эштә УМК материалларын куллану тәкъдим ителә .
ТР ның дәүләт телләренә һәм Идел буе халыкларының мәдәнияте белән таныштырып өйрәтүдә мәктәпкәчә яшьтәге балаларны хәзерге дәрәжәдә тәмин итүне оештыру өчен өстәмә материал
1. Татармультифильмы эшләп чыгарган яңа мультифильмнар . 2. Габдуллы Тукай әсәрләре буенча эшлэнгән мультифильмнар . 3.«Союзмультифильм» студиясенә татар телендә мультипликационн фильмнары (5 бүлектә). 4. ТР Министрлыгыннан кертелгән DVD, CD – материаллары 5. «Әкият илендә» – «В мире сказок» ТНВ каналыннан балаларны сөйләм теленә өйрәтү максатыннан, мәктәпкәчә яшьтәге балалар өчен телевизион тапшырулар материаллары.
http://mon.tatarstan.ru/ Белем бирү һәм фән министрлыгы рәсми сайтында «Мәктәпкәчә белем бирү» бүлегендә мәктәпкәчә яшьтәге белем бирү учреждениеләрендә балаларны ике дәүләт теленә өйрәтү буенча яңа материаллар куелган

3.3. Программаның кадрлы шартларын тормышка ашыру

Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең ФГОС ына туры китереп [1]п.3.1, 3.4 3.4.1 – 3.4.4
Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең якынча төп белем бирү программасына туры китереп [2] 54 – 55 б.
Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең «Туганнан алып мәктәпкәчә» яңа программасына туры китереп [3] 59 – 63 б.
Катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләренә бер өлеше

(«Сөөнеч» – «Радость познания» мектепкэчэ яшьтэге жирле программасы) [4] 179 – 180б.

3.4. Программаны материал – техник тээмин итү

Мектепкэчэ яшьтэге белем бирүнең ФГОС ына туры китереп [1] п. 3.1, 3.5, 3.5.1
Мектепкэчэ яшьтэге белем бирүнең якынча төп белем бирү программасына туры китереп [2] 55 – 57 б.
Мектепкэчэ яшьтэге белем бирүнең «Туганнан алып мектепкэчэ» яңа программасына туры китереп [3] 334 -342 б.
Катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләренең бер өлеше («Сөөнеч» – «Радость познания» мектепкэчэ яшьтэге жирле программасы) [4] 180 – 181б.

3.5. ПРОГРАММаның финанс шартларын тормышка ашыру

Мектепкэчэ яшьтэге белем бирүнең ФГОС ына туры китереп [1] п.3.1, 3.6 3.6.1 – 3.2.9
Мектепкэчэ яшьтэге белем бирүнең якынча төп белем бирү программасына туры китереп [2] 58 – 67 б.
Катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләренең бер өлеше («Сөөнеч» – «Радость познания» мектепкэчэ яшьтэге жирле программасы) [4] 181 – 182б.

3.6. Белем бирү эшчәнлеген планлаштыру

Белем бирү барышының комплекслы-тематик асылының һәм белем бирү өлкәләренең бәйләнешен исәптә тотып төзелүе, бу максатларга ирешергә мөмкинчелек бирә. Барлык белем бирү барышының бер үзәк тема тирәсендә төзелүе балаларның сөйләм теле үсешенә зур мөмкинчелекләр бирә. Темалар белем бирү эшчәнлеген проектлар кебек оештырырга, гадәттә уңайлы алым кулланырга ярдәм итә. Белем бирү барышын тематик асылда төзү жирле компонентны жиңел керттергә мөмкинлек бирә (катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләренең бер өлеше), белем бирү учреждениесенең үзенчәлеге исәпкә алына.

Белем бирү эшчәнлеген мектепкэчэ яшьтэге белем бирүнең якынча төп белем бирү программасына туры китереп планлаштыру буенча киңәшләр [2] 67 – 68 б.
Белем бирү эшчәнлеген мектепкэчэ яшьтэге белем бирүнең «Туганнан алып мектепкэчэ» яңа программасына туры китереп планлаштыру буенча киңәшләр [3] 77 – 96 б.
Белем бирү эшчәнлеген катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләренең бер өлешенә («Сөөнеч» – «Радость познания» мектепкэчэ яшьтэге жирле программасы) туры китереп планлаштыру буенча киңәшләр [4] 182 – 183 б.

Комплекслы– тематик планлаштыру

Оештырылган белем бирү эшчәнлеген комплекслы тематик планлаштыру

Ай	Атна	Уртанчылар төркеме
Сентябрь	1	Безнең яраткан балалар бакчасы (Балалар бакчасы майданчыгы).

		Төркөм бүлмәсе.Көнкүрөш жиһазлары.Куркынычсызлык һәм саклау.Балалар бакчасында олылар һәм балалар)
	Йомгаклау	«Балалар бакчасы – ул балалар өчен өй» күнел ачу кичәсе
	2	Дуслык һәм ярдәмләшү
	3	Табигать календаре /тәүлек өлешләр-эзлеклелек, ел фасыллары, сезонлы күзәтүләр:«кичә», «бүгөн», «иртәгә»)
	4	Минем өем. Минем шәһәрәм./Өй. Фатир. Якын-тирәлек(урам,өй, кибет, шифаханә). Йорт хайваннары.Күршеләр. Шәһәр. Урам).
	Йомгаклау	Экскурияләр, максатлы һавада булулар. «Мин яшәгән өлкә» темасына плакатлар, рәсемнәр, фотосүрәтләр күргәзмәсе
Октябрь	1-2	Көз мул вакыт(Көзгә үзгәрешләр.Күчмә кошлар. Балыклар. Чирәмнәр. Чәчәкләр. Ашамлыклар)
	3	Мониторинг
	Йомгаклау	«Көз бүләкләре»,«Көз буяулары» балалар ижаты күргәзмәсе
	4	Сәламәтлек атналыгы
Ноябрь	1	Мин дөнъяда кеше(Мин кеше.Гәүдә өлешләр,аларның билгеләнеше.Минем исемем һәм фамилиям. Минем гаиләм,туганлык мөнәсәбәтләр. Ата-аналарның һөнәрләр.Нәрсә«начар» һәм нәрсә«яхшы». Тормышның сәламәтлек образы.Культура гигиена күнекмәләре.Витаминнар).
	Йомгаклау	«Без тормышның сәламәтлек образы өчен» күргәзмәсенә рәсемнәр, плакатлар
	2	Барлык һөнәрләр дә кирәк, барлык һөнәрләр дә мөһим(Һөнәрләрнең исеме;эш кораллары(эйберләр);эш барышы;махсус киём;махсус транспорт;эш нәтижәләре;көндәлек эһәмият)
	Йомгаклау	Экскурсияләр
	3	Осталар ярминкәсе(көнкүрөш эйберләре). Эйберләр белән танышу.(эйберләрне төркемләү,нинди материалдан ул эшләнгән,эйберләрне эшләүче заводлар һәм фабрикалар,аерым осталар,һөнәрләр,нәрсә табигать тарафыннан э нәрсә кеше кулы белән ясалган)
	4	Йорт һәм кыргый хайваннар һәм кошлар(декоратив балыклар,кошлар,сөйрәлүчеләр,гәүдә төзелеше,хәрәкәтләнү алымнары)
	Йомгаклау	«Безнең кечкенә дусларыбыз»темасына фото – рәсемнәр, плакатлар күргәзмәсе
Декабрь	1-2	Кыш(Табигатьтәге сезонлы үзгәрешләр,кешеләр киёмдәге ,балалар бакчасы майданчыгындагы үзгәрешләр.Кышкы күнел ачулар. Кышкы спорт төрләре. Кыш көне куркынычсызлык. Төнъякта яшәүче хайваннар).
	3-4	Яңа ел мәшәкәтләре. Яңа ел бәйрәмнәреЯңа ел уенчыклары,костюмнар һәм битлекләр.Бизәү эйберләре ясау. Яңа елны каршылауның гаилә йолалары).
	Йомгаклау	Яңа ел бәйрәме
Январь	2-4	Кышкы калейдоскоп. Кышкыуеннар (халык йолалалары,кич утырулар,фольклор, уеннар, матур

		эдәбият, музыкаль эсэрләр)
	Йомгаклау	«Кыш бәйрәме»- балалар ижаты күргәзмәсе
Февраль	1	Куркынычсызлык алифбасы(Табигатьтә-юлларда куркынычсызлык кагыйдәләре, үз тормыш эшчәнлегенә куркынычсызлыгы).
	2	Транспорт
	Йомгаклау	ПДД һәм ОБЖ буенча күнел ачу кичәсе
	3	Туган тел атналыгы
	4	Безнең Армия (Хәрби һөнәрләр белән таныштыру(солдат, танкчы, очучы, диңгездә йөзүче, сакчы), хәрби техника белән(танк, самолет, крейсер), Россия флагы белән) Беренче гендерлык күзаулауларын формалаштыру(малайларда житезлек, көчлелек сыйфатларына омтылыш һәм туган ил чикләрен саклау хисе тәрбияләү); кызларда малайларга булачак – ил чикләрен саклаучыларга хөрмәт хисе тәрбияләү
	Йомгаклау	«Ватанны яклаучылар көне» физкультура ял сәгәте
Март	1	Яз. 8 март – әниләр көне Әнинең әһәмияте; Әнинең һәм әбинең хатын-кыз сыйфатлары. Гаиләдә хатын-кыз хезмәте. Әби, әни, апа турында кайгырту. Хатын-кыз һөнәрләре. 8 март хатын-кыз бәйрәме. Бәйрәм итү йолалары. Гендерлык күзаллауларын жәелдерү, малайлар хатын-кызларга яхшы карашта – игътибарлы һәм хөрмәтле булырга тиешләр. Иң якин кешеләргә сакчыл һәм игътибарлы караш тәрбияләү, яхшы эшләр белән якиннарын шатландыру хажәте формалаштыру
	Йомгаклау	«8 март бәйрәме» үңел ачу кичәсе, плакатлар, рәсемнәр күргәзмәсе
	2	Халык мәдәнияте һәм йолалары белән таныштыру Халык уенчыгы турында күзаллауларын жәелдерү(дымков уенчыгы, агач курчак һ.б.). Халык осталары белән таныштыру. Балалар эшчәнлегенә барлык төрләрен оештыруда халык авыз ижаты эсэрләрен куллану. Дымков һәм филимонов бизәген тудыруга балаларны этәрү
	Йомгаклау	Балалар ижаты күргәзмәсе, фольклор бәйрәме
	3	Сәламәтлек атналыгы
	4	Балалар китабы атналыгы (Язучы. Шагыйрь. Рәссам. Китап төрләре. Китапханә. Китап белән аралашу кагыйдәләре).
	Йомгаклау	«Анда серле юлларда..» темасына рәсемнәр күргәзмәсе
Апрель	1	Яз. Табигатьнең уянуы. (Табигатьтә язгы үзгәрешләр. Беренче чәчәкләр. Күчмә кошлар. Өс киёмнәре, аяк киёмнәре, баш киёмнәре)
	2	Мин табигать дөнъясында (12 нче апрель – космонавтлар көне) (тере-тере булмаган табигать, гөмбәләр, жыләк-жимешләр, үсемлекләр – агулы-ашарга яраклы, урманда-суда-тауда үз-үзен тоту кагыйдәләре, куркыныч бөжәкләр, сөйрәлүчеләр, дару үләннәре..)

	3	Жир-безнең йортыбыз (Табигатьне саклау,экологик викториналар,экологик акцияләр,кеше-кошлар-хайваннар-бөжәкләр-балыклар тормышы өчен кирәкле булган шартлар,Россиянең һәм Татарстан Республикасының Кызыл китабы).
	Йомгаклау	Яз бәйрәме.Нәүрүз.Жир көне
	4	Мониторинг
Май	1	Жиңү көне (Бөек Ватан сугышында жиңү.Россия халкының геройлыгы. Хәрби мактаулар. Сәнгать эсәрләре.Ветераннар турында кайгырту. Бөек Ватан сугышында катнашучыларга һәйкәлләр)
	2	Әкиятләр атнасы
	Йомгаклау	«Бу әкиятләр нигә тылсымлы?»темасына күнел ачу кичәсе, рәсемнәр-плакатлар-фотолар күргәзмәсе
	3	Исэнме, жәй! Табигатьтә сезонлы үзгәрешләр. Агачлар һәм куаклар. Чәчәкләр. Бөжәкләр. Жәйге ял. Куркынычсызлык:су, кояш, юл, агулы үсемлекләр. Кешеләрнең табигатьтә хезмәте.
	4	Без табигать сакчылары
	Йомгаклау	«Тиздән жәй»,«Табигатьне саклайк!» темасына рәсемнәр-плакатлар-фотолар күргәзмәсе

Белем бирү эшчәнлеген оештыру чөлтәре

Оештырылган белем бирү эшчәнлегенә төп төрләрнең расписаниясе

Дүшәмбе	Сишәмбе	Чәршәмбе	Пәнжешәмбе	Жомга
Рәсем 09.00 – 09.20	Сөйләм теле 09.00 – 09.20	Жыр – бию 09.00 – 09.20	Жыр – бию 09.00 – 09.20	Әйләнә тирә белән таныштыру 09.00 – 09.20
Физкультура 09.30 – 09.50	Физкультура (урамда) 09.30 – 09.50	Математика 09.30 – 09.50	Әвәләү- ябыштыру 09.30 – 09.50	Физкультура 09.30– 09.50

Перспективтивный план по обучению детей русскому языку

Месяц	Не де ля	Программное содержание	ЭРС	УМК	Используемая литература
-------	----------------	------------------------	-----	-----	----------------------------

Сентябрь	I	<p style="text-align: center;">Знакомство (Приветствие)</p> <p>1.Формирование умений и навыков детей здороваться и прощаться полными и краткими дружескими формулами, правильно называть свое имя.</p> <p>2.Упражнять детей в понимании и выполнении команд и просьб: встаньте, сядьте.Развитие мелкой моторики рук.</p> <p>3. Образовательная деятельность в режимных моментах. Повторение пройденного материала.Считалка « Вышел зайчик погулять» , игра « По цепочке»</p>		<p>Считалка« Вышел зайчик погулять»</p>	<p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык»стр.17</p> <p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык»стр.18</p> <p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык»стр.18</p>
	II	<p style="text-align: center;">Знакомство (Приветствие)</p> <p>1.Организация тренировки в употреблении новых слов в речи: здравствуйте, до свидания, привет, пока, да, нет, спасибо.</p> <p>2.Выработка умений детей понимать вопросы: Кто это?, Что это?, Сколько?, Как тебя зовут?.Продолжать учить детей понимать и различать по звучанию русские слова.</p> <p>3. Образовательная деятельность в режимных моментах.Повторение пройденного материала.Мультфильм « Кто сказал «Мяу ?», игра «Я – мы»</p>	Мультфильм « Кто сказал «Мяу»	Игра« Зайка беленький сидит»	<p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык»стр.19</p> <p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык»стр. 20</p> <p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.21</p>

	III	<p>Знакомство (Приветствие)</p> <p>1.Продолжать совершенствовать диалогическую речь.Учить детей поддерживать беседу.</p> <p>2.Продолжать учить детей понимать русские слова, вопросы, а также отвечать на них.Продолжать вводить в активный словарь детей вежливые слова.</p> <p>3. Образовательная деятельность в режимных моментах. Повторение пройденного материала.Стихотворение Е. Благинина « С добрым утром!» , игра «В нашей группе»</p>	<p>Стихотворение Е. Благинина « С добрым утром!»»</p>	<p>Игра«Командир и солдаты»</p>	<p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.21</p> <p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.22</p> <p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.22</p>
	IV	<p>Знакомство (Приветствие)</p> <p>1.Продолжать формировать у детей навыки здороваться и прощаться полными и краткими дружескими формулами.Учить детей поддерживать беседу.Развитие мелкой моторики.</p> <p>2.Развитие мелкой моторики рук детей. Продолжать вводить в активный словарь детей вежливые слова.</p> <p>3. Образовательная деятельность в режимных моментах. Повторение пройденного материала.Считалка «Мы едем , едем , едем», игра « Да , это!»»</p>		<p>Игра«В нашей группе»</p>	<p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.23</p> <p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.23-24</p> <p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.24</p>
Октябрь	I	<p>Знакомство (Приветствие)</p> <p>1.Продолжать упражнять детей в правильном произношении русских звуков.Ввести в активный словарь детей вежливые слова</p> <p>2.Продолжать учить понимать вопрос воспитателя и отвечать на него. Развитие мелкой моторики рук детей.</p> <p>3. Образовательная деятельность в режимных моментах. Повторение пройденного материала.Игры : «Узнай по голосу», «Волшебные слова» ,</p>		<p>Пальчиковая игра«С добрым утром»</p>	<p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.24-25</p> <p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.25</p> <p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык»</p>

	«Покажи и скажи»			стр.25-26
II	<p>Игрушки</p> <p>1. Обогащение словарного запаса детей за счет названий игрушек, основных цветов, прилагательных и числительных в пределах шести</p> <p>2. Формирование умения использовать новый речевой образец «У меня мяч». Продолжать учить детей понимать вопросы воспитателя и отвечать на них.</p> <p>3. Образовательная деятельность в режимных моментах. Заучивание стихотворения А. Барто «Мячик», игра «Что пропало?»</p>	«Матрешка» беседа	Пальчиковая игра «Запомни и назови»	<p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.27-28</p> <p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.28</p> <p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.27-28</p>
III	<p>Игрушки</p> <p>1. Учить детей отвечать на вопросы: Что любит... зайка?... кошка?... корова? и т.д. Вводить в активный словарь детей новые слова</p> <p>2. Формирование у детей навыков произношения русских звуков под аудиозапись используя приемы имитации. Продолжать учить детей отвечать на вопросы. 3.</p> <p>3. Образовательная деятельность в режимных моментах. Просмотр мультфильма «Два веселых гуся», игра «Запомни и назови»</p>	Дымковская игрушка-беседа	Потешка «Зайка попляши»	<p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.29-30</p> <p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.20</p> <p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.29-30</p>
IV	<p>Игрушки</p> <p>1. Упражнять детей в понимании вопросительных местоимений «чей», «чья» и использовании речи притяжательных местоимений «мой», «моя». Продолжать учить детей понимать русские слова, вопросы, а также отвечать на них.</p> <p>2. Закрепить с детьми слова «большой», «маленький». Продолжать учить детей отвечать на вопросы воспитателя (Какой?). Воспитывать интерес к занятиям русского языка.</p>		Игра «Кто ты?»	<p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.31</p> <p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.31-32</p> <p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем</p>

		3. Образовательная деятельность в режимных моментах. Познакомить детей со словами песни «Серенькая кошечка» , игра «Отгадай, кто это»			русский язык» стр.31-32
Ноябрь	I	<p style="text-align: center;">Игрушки</p> <p>1.Продолжать формировать навыки произношения русских слов, одновременно используя приемы имитации.Формирование умения понимать и отвечать на вопросы: Что это? Кто это? Чья игрушка? Сколько?</p> <p>2.Продолжать работу по обогащению словарного запаса детей. Учить детей отвечать на вопрос: Что ты купил?</p> <p>3. Образовательная деятельность в режимных моментах.Чтение сказки «Подарок» , игра « Кто что любит?»</p>	<p>Неваляш ка- беседа</p> <p>Чтение сказки «Подарок»</p>	Игра« Фокус ник»	<p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.32-33</p> <p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.33-34</p> <p>Закирова К.Ф. «На поляне детства» стр.34</p>
	II	<p style="text-align: center;">Игрушки</p> <p>1.Продолжать обогащать словарный запас детей.Закрепление ранее приобретенные знания в новых учебно-игровых ситуациях. Развитие мелкой моторики детей.</p> <p>2.Продолжать понимать вопросительные местоимения. Продолжать вводить в активный словарь детей вежливые слова. Продолжать работу над использованием числительных от 1 до 5.</p> <p>3. Образовательная деятельность в режимных моментах Познакомить детей со словами песни «Вышла курочка гулять», игра « Найди такую же»</p>		Игра« Что делает Миш ка?»	<p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.34</p> <p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.35</p> <p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.34-35</p>

III	<p style="text-align: center;">Это Я</p> <p>1.Познакомить детей с названиями частей тела.Закрепить умение различать вопросительные предложения со словами Что? Кто? И уметь отвечать на них. Развивать фонематический слух и восприятие.</p> <p>2.Развивать координацию движений. Учить детей правильно называть части тела.</p> <p>3. Образовательная деятельность в режимных моментах. Игра«Покажи где?» , «Переводчики»</p>	«Кто я по национальности?»беседа	Игра«Да это!»	С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.36-37 С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.37-38
IV	<p style="text-align: center;">Это Я</p> <p>1.Создать условия для формирования умений согласовывать вопросительные местоимения (Чей? Чья? Чьи?) с именами существительными</p> <p>2.Учить различать и употреблять в речи существительные в форме единственного и множественного числа.Развивать внимание, память мышление.</p> <p>3. Образовательная деятельность в режимных моментах .Прослушивание стихотворения «Уронили Мишку на пол», « Что напутал Петрушка?»</p>	Прослушивание стихотворения «Уронили Мишку на пол»	Игра«Веселый кубик»	С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.38 С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.39 С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.38-39

Декабрь	I	<p style="text-align: center;">Животные</p> <p>1. Развитие понимание речи и активизация словаря за счет названий домашних и диких животных и их детенышей.</p> <p>2. Формирование умения слушать и понимать заданный вопрос: Это кто?, Это что?, собачка какая? Сколько? Отвечать на него.</p> <p>3. Образовательная деятельность в режимных моментах. Чтение сказки «Лиса и Журавль», « Кто как кричит? », « Сколько у нас гостей ?»</p>	Чтение сказки «Лиса и Журавль»	Игра «Что напутал Петрушка?»	С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.40-41 С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.41-42 Закирова К.Ф. «На поляне детства» стр.33
	II	<p style="text-align: center;">Животные</p> <p>1. Упражнение детей в правильном произношении звуков русского языка. Продолжать обогащать словарный запас детей. Используя приемы имитации под текст физкультминутки.</p> <p>2. Упражнять детей в использовании числительных от 1 до 5. Продолжать учить детей отвечать на вопрос воспитателя. Развивать память.</p> <p>3. Образовательная деятельность в режимных моментах. Просмотр мультфильма «Курочка ряба», игра « Встреча друзей», « На зарядке»</p>	.Просмотр мультфильма «Курочка ряба»	Игра «Угадай, кто я?»	С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.42-43 С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.43-44

III	<p style="text-align: center;">Животные</p> <p>1.Формирование умения согласовывать существительные с прилагательными и числительными. (Цыпленок желтый.Одна курица и тд.) Развитие мелкой моторики рук.</p> <p>2.Продолжать вводить в активный словарь детей вежливые слова. (На здоровье, спасибо). Формирование умения использовать новый речевой образец «Вот морковка, вот мячик и тд.».</p> <p>3. Образовательная деятельность в режимных моментах.Просмотр мультфильма «Кошкин дом» , игра « Три медведя»</p>	<p>Просмотр мультфильма «Кошкин дом»</p>	<p>Игра« Вышла курочка гулять»</p>	<p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.44-45</p> <p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.45-46</p>
IV	<p style="text-align: center;">Животные</p> <p>1.Формирование умений слушать русские народные сказки и песни о жизни разных животных с опорой на наглядность.</p> <p>2.Упражнять детей в правильном произношении звуков русского языка, используя приемы имитации.</p> <p>3. Образовательная деятельность в режимных моментах.Проигрывание игры «Угадай - ка» , игра « Фокусник»</p>	<p>«Домашние животные»стихи А.Барто</p>	<p>Игра« Сколько у нас гостей?»</p>	<p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.46-47</p> <p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.47</p>

Январь	I	<p style="text-align: center;">Животные</p> <p>1. Развитие понимания речи и активизация словаря за счёт названий домашних и диких животных и их детёнышей. Упражнение детей в правильном произношении звуков русского языка, используя приём имитации. Мой дом</p> <p>2. Введение новых лексических единиц по теме. Формирование у детей навыков диалогической речи. Упражнять детей в правильном произношении русских звуков.</p> <p>3. Учить детей слушая текст имитировать движения. Развивать мышление, память.</p>		Игра «На зарядке»	С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.48 С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.49 С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.49
	II	<p style="text-align: center;">Мой дом</p> <p>1. Организация тренировки в правильном употреблении новых слов по теме. Продолжать учить детей отвечать на вопросы.</p> <p>2. Развитие умения понимать обобщающее слово «семья». Продолжать обогащать словарный запас детей.</p> <p>3. Образовательная деятельность в режимных моментах. Просмотр мультфильма «Теремок», игра « Кто в доме живёт?»</p>	Просмотр мультфильма «Теремок»	Игра «Покажи, кто?»	С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.50-51 С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.51-52 С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.50-51
	III	<p style="text-align: center;">Мой дом</p> <p>1. Продолжать учить детей понимать русскую речь. Учить поддерживать беседу.</p> <p>2. Продолжать формировать навыки диалогической речи. Учить отвечать на вопросы У кого? Что у тебя?</p> <p>3. Образовательная деятельность в режимных моментах Знакомство детей со словами «Спят усталые игрушки», игра « Цвет, где ты?»</p>	«Моя улица» беседа	Игра «Подскажите слово»	С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.52-53 С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.53-54

	IV	<p>Мой дом</p> <p>1. Учить детей отвечать на вопросы Какого цвета? Кто сидит на стуле и тд. Развивать диалогическую речь.</p> <p>2. Формирование потребности общаться с родителями и со сверстниками на русском языке. Развитие умения понимать обобщающее слово «семья» Развитие мелкой моторики.</p> <p>1. Образовательная деятельность в режимных моментах. Проигрывание игры «Бегите в домик», песня «Каравай»</p>	«Мой город» видеозапись	Игра «Кто что нарисовал?»	С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.55 С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.52-53
Февраль	I	<p>Мой дом</p> <p>1. Развитие у детей мелкой моторики и координацию движений. Продолжать учить детей понимать русскую речь. Обогащать словарный запас детей.</p> <p>2. Развитие мелкой моторики. Заучивание с детьми новых слов по теме.</p> <p>3. Образовательная деятельность в режимных моментах. Чтение сказки «Теремок», игра «Закончи предложение»</p>	«Теремок» чтение русской народной сказки	Пальчиковая игра «Моя семья»	С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.55-56 С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.56
	II	<p>Мой дом</p> <p>1. Первоначальное накопление и активное усвоение новых лексических единиц по теме за счет названий овощей и фруктов, основных цветов и прилагательных «большой», «маленький» и тд. Обогащать словарный запас детей. Учить детей понимать русскую речь</p> <p>2. Учить детей заканчивать начатое предложение. Продолжать учить детей понимать вопрос и отвечать на него.</p> <p>3. Образовательная деятельность в режимных моментах. Проигрывание</p>	«Репка» мультфильм	Игра «Кто в доме живет?»	С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.57-58 С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.58-59

		игры «Кто в доме живет?» Овощи и фрукты			
	III	<p>Овощи и фрукты</p> <p>1..Упражнение детей в использовании числительных от 1 до 6 в комбинации с названиями овощей и фруктов. Животных и игрушек. Выработка навыков правильного русского произношения.</p> <p>2.Продолжать работу над усвоением прилагательных «большой», «маленький» и тд. Развитие мелкой моторики рук детей.</p> <p>3.Образовательная деятельность в режимных моментах Повторение пройденного материала.Игра « Магазин» , песня «Урожайная»</p>	«Репка» мультфильм	Игра«Большой-маленький»	<p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.59</p> <p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.59-60</p> <p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.60-61</p>
	IV	<p>Овощи и фрукты</p> <p>1.Закрепление ранее приобретенных детьми навыков использования грамматических конструкций в известных и новых учебно-игровых ситуациях. Продолжать учить детей понимать вопрос и отвечать на него.(Что это? Он какой? И тд.)</p> <p>2. Продолжать вводить в активный словарь детей вежливые слова. Учить детей отвечать на вопросы Он какой? Что ты любишь и тд. Воспитывать интерес к занятиям русского языка.</p> <p>3. Образовательная деятельность в режимных моментах. Повторение пройденного материала.Игра « Большой – маленький» , «Угадай на вкус»</p>	«Овощи»загадки	Игра«Кому дать?»	<p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.62</p> <p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.62</p> <p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.61</p>
Март	I	<p>Овощи и фрукты</p> <p>1.Первоначальное накопление и</p>	«Фрукты»загадки	Пальчиковая игра«У	С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева.

	<p>активное усвоение новых лексических единиц по теме.Формирование умений и навыков согласовывать прилагательные с существительными в роде и числе (большая чашка, маленькие тарелки).</p> <p>2.Создание условий для понимания вопросов Что делает? Какой? Развитие</p> <p>3.Образовательная деятельность в режимных моментах. Повторение пройденного материала.Песня « Мишка с куклой бойко топают», игра « Кто быстрее».Посуда и пищевого мышления</p>		Лариски -две редиски»	<p>«Изучаем русский язык» стр.64</p> <p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.64-65</p> <p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.63</p>
II	<p>Посуда и пища</p> <p>1.Формирование умений и навыков согласовывать прилагательные с существительными в роде и числе (большая чашка, маленькие тарелки).</p> <p>2.Развитие логического мышления, внимания, памяти.Воспитание бережного отношения к предметам быта.</p> <p>3.Образовательная деятельность в режимных моментах.Чтение сказки «Каша из топора» ,игра «Что потерялось?»</p>	Чтение сказки «Каша из топора»	Игра« Угадай на вкус»	<p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.65-66</p> <p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.66-67</p>
III	<p>Посуда и пища</p> <p>1.Закрепление слов большой, маленький.Создание условий для понимания вопросов Что делает?, Какой?</p> <p>2.Развитие умение использовать в речи обобщающие слова. Развитие мелкой моторики рук.</p> <p>3.Образовательная деятельность в режимных моментах.Игра «Чудесный мешочек»</p>	«Посуда»загадки	Игра« Магазин»	<p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.67</p> <p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.68</p>

	IV	<p>Посуда и пища</p> <p>1.Активизация речевых умений и навыков, приобретенных на предыдущих занятиях.Развитие понимания речи, расширение словарного запаса за счет новых лексических единиц по теме</p> <p>2.Учить детей отвечать на вопросы Какой? Какая?. Закрепление умения вести мини – диалог</p> <p>3.Образовательная деятельность в режимных моментах. Слушание и обсуждение рассказа «Сладкий Щавель» ,игра « Весёлый кубик», «Одежда и обувь»</p>	Слушание и обсуждение рассказа «Сладкий Щавель»	Игра« Мы,ребята,- молодцы!»	С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.69 С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.69 Закирова К.Ф. «На поляне детства» стр.38
Апрель	I	<p>Одежда и обувь</p> <p>1.Развитие понимания речи, расширение словарного запаса за счет новых лексических единиц по теме.Закрепление умений вести мини - диалог.Развитие логического мышления.</p> <p>2.Продолжать учить детей отвечать на поставленный вопрос. Продолжать работу над обогащением словарного запаса детей.</p> <p>3.Образовательная деятельность в режимных моментах. Заучивание стихотворения «Моя мамочка».Игра « Оденем куклу на прогулку»</p>	Заучивание стихотворения «Моя мамочка»	Игра« Что я видел?»	С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.70-71 С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.71

II	<p>Одежда и обувь</p> <p>1.Продолжать учить детей использовать в своей речи вежливые слова.Выработка умений и навыков образовывать и употреблять в речи формы родительного падежа личных местоимений с предлогом «У» (у меня, у тебя).</p> <p>2.Расширение словарного запаса за счет новых лексических единиц по теме.</p> <p>3.Образовательная деятельность в режимных моментах.Заучивание потешки : Наша Маша маленька, на ней шубка аленька. Игра «Будь внимателен»</p>	Заучивание потешки « Наша Маша маленька»	Пальчиковая игра« Пальчики поздоровались!»	С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.72 С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.72-73
III	<p>Одежда и обувь</p> <p>1.Развитие понимания русской речи. Обогащать словарный запас детей. Развитие мелкой моторики рук.</p> <p>2.Познакомить детей с игрой «Как живешь?». Учить детей отвечать на вопросы полным ответом. Развитие мелкой моторики рук.</p> <p>3.Образовательная деятельность в режимных моментах.Чтение стихотворения Кригер « На прогулку» , игра «Что я видел»</p>	Чтение стихотворения Кригер « На прогулку»	Игра« Угадай, как называется магазин»	С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.73-74 С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.74
IV	<p>Одежда и обувь</p> <p>Игрушки.(повторение)</p> <p>1.Продолжать упражнять детей в понимании вопросительных местоимений «чей», «чья»и использовании речи притяжательных местоимений «мой», «моя». Продолжать учить детей понимать русские слова, вопросы, а также отвечать на них.</p> <p>2.Это Я.(повторение)Создать условия для формирования умений согласовывать вопросительные местоимения (Чей? Чья? Чьи?) с</p>	«Наша обувная фабрика» беседа	Игра« Угадай, как называется магазин»	С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.74 С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.31 С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.38

		<p>именами существительными.</p> <p>3.Образовательная деятельность в режимных моментах. Проигрывание игры «Оденем куклу на прогулку»</p>			
Май	I	<p>Животные.(повторение)</p> <p>1.Упражнение детей в правильном произношении звуков русского языка. Продолжать обогащать словарный запас детей. Использую приемы имитации под текст физкультминутки.</p> <p>2.Мой дом.(повторение) Продолжать формировать навыки диалогической речи. Учить отвечать на вопросы: у кого? что у тебя?</p> <p>3.Овощи и фрукты (повторение)Повторение ранее приобретенных детьми навыков использования грамматических конструкций в известных и новых учебно-игровых ситуациях. Продолжать учить детей понимать вопрос и отвечать на него (что это такое?Он какой? и т.д.).</p>	«Что нам дает королева?»беседа	Игра«Кому что подарим?»	<p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.42</p> <p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.52</p> <p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.63</p>
	II	<p>Посуда и пища (повторение)</p> <p>1.Развитие логического мышления, внимания, памяти. Воспитание бережного отношения к предметам быта.</p> <p>2.Одежда и обувь.(повторение) Активизация речевых умений и навыков, приобретенных на предыдущих занятиях. Развитие понимания речи, расширение словарного запаса за счет новых лексических единиц по теме.</p> <p>3.Повторение. Игры :«Я иду и ты идёшь» , «Поезд» , «Мой весёлый , звонкий мяч» , « Командир и солдаты » , « Мы играем на гармошке» , «Туда – сюда»</p>	«Хлеб где растёт?» беседа	Игра«Будь внимателем!»	<p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.65-67</p> <p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.67</p> <p>С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.14-17</p>

	III	<p>Повторение</p> <p>1.Считалки : «Вышел зайчик погулять», «Зайка беленький сидит», «Мы едем , едем , едем», «Я пыхчу – пыхчу – пыхчу»</p> <p>2. Повторение Стихотворения : «С добрым утром», «Мячик», «Про нос и язык» , «Научу обуваться и братца»</p> <p>Весна</p> <p>3.Формирование и развитие умений и навыков говорения в известных и новых в учебно-игровых ситуациях по теме. Закрепление и активизация усвоенных ранее слов.</p>	«В нашем городе хлеб пекарня» беседа	Игра« Будь внимателем!»	С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.14-17 С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык» стр.14-17 Т.Р.Кислова «По дороге к Азбуке», Методические рекомендации для воспитателей.с тр.114
	IV	<p>Весна</p> <p>1.Обогащение словаря детей существительными. Продолжать учить детей отвечать на поставленные вопросы.</p> <p>2.Образовательная деятельность в режимных моментах.Чтение стихотворения А.Барто «Кораблик»</p> <p>3.Повторение пройденного материала и итог</p>	«Наши перелетные птицы» беседа	Игра« Волшебный магазин»	Т.Р.Кислова« По дороге к Азбуке»., Методические рекомендации для воспитателей. ср.тр.114

«Физик культура»белем бирү өлкәсе буенча перспектив план

Ай	Атна	Программа эчтәлеге	ЭРС	УМК	Кулланылган әдәбият
Сентябрь	I	<p>ООД №1</p> <p>Балаларны берәрләп колоннада йөрергә һәм йөггергә күнектерү; кечерәйтелгән таяныч мәйданчыгында тотрыклы тигезлек сакларга өйрәтү; идәннән ике аяклап энергияле итеп этелүне күнектерү.</p> <p>ООД №2</p> <p>Бер – бер артлы ике сызык аша йөрергә һәм йөггергә өйрәтү; 3 -4 м ераклыкта алга – шакмакка таба этелеп ике аякта сикерү өстендә эшләргә күнектерү</p>		«Ябалак» («Әй уйный быз, уйный быз...») 34 бит	Л.И.Пензулаева«Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 20 - 21бит Л.И.Пензулаева«Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа)

	<p>ООД №3 (урамда) Бер колоннада һәм таралып йөргөргә һәм йөгөргө күнектөрү; сигналга хәрәкәт итү өстендә эшләү; ике кул белән тупны тәгәрәткәндә житезлек һәм күз үлчәме жәелдерү.</p>			<p>21бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 22 бит</p>
II	<p>ООД №1 Эйбергә тиеп , өскә сикергәндә идәннән энергияле итеп этелергә һәм яртылаш бөкләнгән аякларга идәнгә утырырга өйрәтү; тупны тәгәрәтергә күнектөрү.</p> <p>ООД №2 Ике аякта өскә сикерергә өйрәтү; бер – берсенә тупны тәгәрәтергә күнектөрү; тиешле урынга кадәр туры юл буйлап шуышырга өйрәтү.</p> <p>ООД №3 (урамда) Аяк очында берәрләп йөргөргә һәм йөгөргө күнектөрү; кыршауны бер – берсенә тәгәрәтергә өйрәтү; сикерү өстендә эшләү.</p>	<p>«Качышылы» («Ал кирәк, гөл кирәк») 87 бит</p>		<p>Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 22 - 23бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 24бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 24 - 25бит</p>
III	<p>ООД №1 Берәрләп колоннада йөргөргә һәм таралып йөгөргө күнектөрү; тупны тәгәрәтергә һәм шнур астына үрмәләп керергә күнектөрү.</p> <p>ООД №2 Тупны өскә ыргытырга һәм ике кул белән тотарга өйрәтү; дуга астына шуышып керүне ныгыту; бер рәткә бер – берсеннән 0,5 м ераклыкта куелган эйберләр аша ике аякта сикерергә өйрәтү.</p> <p>ООД №3 (урамда) Мәйданчыкның почмакларына куелган эйберләрне әйләнеп йөргөргә күнектөрү; тупны ыргытып, ике кул белән тотуны кабатлау; сикерү өстендә күнектөрү.</p>		<p>«Төсле автомо Биль ләр» («Эй уйный быз, уйный быз...») 35 бит</p>	<p>Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 25 - 27бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 27бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 27 - 28бит</p>

	IV	<p>ООД №1</p> <p>Йөргән вакытта тәрбияче сигналына туктарга өйрәтүне дәвам итү; шнур астына төркөмләп үрмәләп керүне ныгыту.</p> <p>ООД №2</p> <p>Кулларны билгә куеп, идәнгә куелган такта буйлап, шакмаклар аша атлап тигезлекне сакларга өйрәтү; учка һәм тезгә таянып, шнур астына үрмәләп керүне ныгыту; билгеләнгән урынга алга таба этелеп ике аякта сикерергә өйрәтү.</p> <p>ООД №3 (урамда)</p> <p>Житезлек һәм күз үлчәмен жәелдереп, бер – берсенә тупны ыргытуны күнектерү; сикерү өстендә эшләү.</p>	«Почмак алыш» («Ал кирәк, гөл кирәк») 94 бит	Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 28 - 29бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 29 – 30бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 30бит	
Октябрь	I	<p>ООД №1</p> <p>Йөргәндә бөек таянычта тотрыклы тигезлекне сакларга өйрәтү; идәннән энергияле итеп этелергә һәм алга таба этелеп сикергәндә яртылаш бөкләнгән аякларга йомшак чүгәлүне күнектерү.</p> <p>ООД №2</p> <p>Кулларны билгә куеп, комлы капчыкны башка куеп, гимнастик скәмиядән тигезлекне саклап йөрергә күнектерү; ике аякта сикерүне ныгыту.</p> <p>ООД №3 (урамда)</p> <p>Күз үлчәмен һәм житезлекне жәелдереп, сетка аша тупны ыргытырга күнектерү.</p>		«Очкычлар» («Әй уйный быз, уйный быз...») 35-36 бит	Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 31 - 33бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 33бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 33 - 34бит

II	<p>ООД №1 Йөгерү һәм йөрүдән сон, шеренгада үз урынын табарга өйрөтү; кыршаудан кыршауга сикергәндә яртылаш бөкләнгән аякларга чүгәлэргә күнектерү; хәрәкәтнең юнәлешен төгәл жәелдереп, бер – берсенә тупны тәгәрәтү алымын ныгыту.</p> <p>ООД №2 Кыршаудан кыршауга ике аякта сикерүне ныгыту; бер рәткә бер – берсеннән 1 м ераклыкка куелган 4 – 5 айбер аша тупны тәгәрәтергә күнектерү.</p> <p>ООД №3 (урамда) Сигналга хәрәкәт итү алымын ныгыту, сикергәндә төрле биремнәр үтәп йөрөргә күнектерү.</p>	«Чүлмәк сатыш» («Ал кирәк, гөл кирәк») 99 бит		Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 34 - 35бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 35бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 35бит
III	<p>ООД №1 Бер колонада йөрүне ныгыту, айберләр аша атлаганда ритм һәм күз үлчәмен жәелдерү; тупны туры юнәлештә тәгәрәтүне һәм дуга астына шуышып керүне күнектерү.</p> <p>ООД №2 Дуга астына шуышып керүне һәм 4 – 5 сызык аша ике аякта сикерүне ныгыту; тупны ике кул белән ыргытырга күнектерү.</p> <p>ООД №3 (урамда) Барлык майданчыкка ирекле рәвештә куелган айберләр аша йөрүне һәм йөгерүне күнектерү; алга таба этелеп сикерүне һәм кыршауны тәгәрәтүне ныгыту.</p>		«Кыңгырау» («Әй уйный быз, уйный быз...») 35-36 бит	Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 36 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 36 - 37 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 37 бит

	IV	<p>ООД №1</p> <p>Берэрлэп колоннада йөрү хэм йөгерү , йөрү хэм таралып йөгерүне күнектерү; куллар белэн идэнгэ тимичэ дуга астына үрмэлэп керүне ныгыту; кечерэйтелгэн майданчыкка таянып, йөргөндө тигезлекне сакларга күнектерү.</p> <p>ООД №2</p> <p>Кулда туп белэн 40 см биеклеккө тарттырылган шнур аша үрмөлөргө өйрөтү; туры юнөлөштө тупны тэгэрэтергэ күнектерү.</p> <p>ООД №3 (урамда)</p> <p>Бер колонна белэн йөрү хэм йөгерүне ныгыту; житезлек хэм күз үлчөмөн жөөлдөдөп, кэрзингэ тупны бэрүне күнектерү.</p>	«Түбэ тэй алышлы» («Ал кирэк, гөл кирэк») 107-108 бит		Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 37 - 38 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 38 - 39 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 39 бит
Ноябрь	I	<p>ООД №1</p> <p>Эйберлэр арасыннан йөрергэ хэм йөгергэ күнектерү, ике аякта сикерүне күнектерү; бөөк таянычта йөргөндө тотрыклы тигезлекне саклау алымын ныгыту.</p> <p>ООД №2</p> <p>Кулларны янга куеп, комлы капчыкларны башка куеп ,гимнастик скэмиядэн тигезлекне саклап йөрүне күнектерү; 5 – 6 сызык аша ике аякта сикерүне ныгыту; 5 – 6 тапкыр ирекле темпта тупны өскө ыргыту хэм ике кул белэн тоту алымына ирешү.</p> <p>ООД №3 (урамда)</p> <p>Хэрэкэтнең юнөлөшөн үзгэртеп, йөрү хэм йөгерүне күнектерү; эйберлэр арасыннан “елан” кебек йөрү хэм йөгерү өстендө эшлэү; сикерү күнегүлэрен кабатлау.</p>		«Эбэк» («Эй уйный быз, уйный быз...») 36 бит	Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 40 - 41 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 41 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 41 - 42 бит
	II	<p>ООД №1</p> <p>Түгэрэк буенча йөрү хэм йөгерү, аяк очында йөрү хэм йөгерүне күнектерү; сикергөндө яртылаш бөклөнгөн аякларга чүгэлэү, тупны тэгэрэтүне ныгыту.</p> <p>ООД №2</p> <p>Эйберлэр арасыннан алга таба этелеп, ике аякта сикерүне ныгыту; астан ике кул белэн бер – берсенэ тупны ыргытуны булдыру.</p>	«Мияу-мияу, чи-чи» («Ал кирэк, гөл кирэк») 115 бит		Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 42 – 43 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду»

		<p>ООД №3 (урамда) Атлап йөгерүне, биремнәр үтәп йөрүне ныгыту; туры юнәлештә тупны тәгәрәтү һәм сикерү өстендә эшләү.</p>			<p>(средняя группа) 43 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 44 бит</p>
	III	<p>. ООД №1 Хәрәкәтнең юнәлешен үзгәртеп, йөрү һәм йөгерүне, тупны идәнгә бәрү һәм ике кул белән тотуны күнектәрү; дүртаяклап үрмәләүне ныгыту.</p> <p>ООД №2 (урамда) Бер кул белән тупны идәнгә бәрү һәм сикергәннән соң ике кул белән тотуны ныгыту; “аюлар” кебек учка һәм табанга таянып, туры юнәлештә шеренгада үрмәләүне күнектәрү; бер рәткә куелган әйберләр аша ике аякта сикерүне булдыру.</p> <p>ООД №3 Әйберләргә тимичә алар арасыннан йөргөргә күнектәрү; тизлек белән йөгерүне һәм сикерүне булдыру</p>		<p>«Сиздер мичә йөгереп үт» («Әй уйный быз, уйный быз...») 36-37 бит</p>	<p>Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 44- 45 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 45 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 46 бит</p>
	IV	<p>ООД №1 Күз үлчәмен һәм көчне жәелдереп, тәрбияче сигналына йөргәндә һәм йөргәндә тукталу, гимнастик скәмия буйлап шуышуны күнектәрү; тотрыклы тигезлекне саклау биремен кабатлау.</p> <p>ООД №2 Гимнастик скәмиядән өстәмә адымнар һәм ян белән йөргәндә тигезлекне саклауны булдыру; гимнастик скәмиядән учка һәм тезгә таянып, шуышу, 3 м ераклыкка шакмакка кадәр ике аякта сикерүне күнектәрү.</p> <p>ООД №3 (урамда) Кулга кул тотынып. Түгәрәк буйлап йөрү һәм йөгерүне күнектәрү; ераклыкка ыргытканда күз үлчәмен һәм көчне жәелдерү; сирергә күнектәрү.</p>	<p>«Чабата» («Ал кирәк, гөл кирәк») 114 бит</p>		<p>Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 46 - 47 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 47 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 48 бит</p>

Декабрь	I	<p>ООД №1</p> <p>Йөргөндө һәм йөгөргөндө биремнәр үтэгөндө игътибарларын жәелдерү; йөргөндө кечерәйтөлгөн мөйданчыкка таянып, тотрыклы тигезлек сакларга күнектерү; киртәләр аша сикергөндө хәрәкәтнең координациясен житезлекне жәелдерү.</p> <p>ООД №2</p> <p>Түгәрәк буенча куелган шнур буйлап йөргөндө тигезлекне сакларга күнектерү; бер – берсеннән 40 см ераклыкта куелган 5 – 6 шнур аша ике аякта сикерүне булдыру; үзеннән еракка жибәрмичә . тупны ике кул белән астан төртөп, 4 – 5 әйбер аша тәгәрәтергә күнектерү.</p> <p>ООД №3 (урамда)</p> <p>Тәрбияче сигналына хәрәкәт итү алымына, кардан әвәлөнгөн фигуралар арасыннан йөрөргә һәм йөгөрөргә күнектерү</p>		«Беренче булып бас» («Әй уйный быз, уйный быз...») 37 бит	Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 49 - 50 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 50 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 50 бит
	II	<p>ООД №1</p> <p>Урында парлап төзелергә күнектерү; сикергөндө яртылаш бөклөнгөн аякларга чүгәлөргә күнектерү; әйберләр арасыннан тупны тәгәрәткөндө күз үлчәмен һәм житезлекне жәелдерү.</p> <p>ООД №2</p> <p>25 см биеклектәге скәмиядән сикерергә өйрәтү; әйберләр арасыннан тупны тәгәрәтү алымын ныгыту; юл буйлап йөгөрү өстендә эшләү.</p> <p>ООД №3 (урамда)</p> <p>Шөгыль үтәчәк урынга чаңгыларны жылкәгә куеп алып чыгарга өйрәтү; табанга басып йөрүне күнектерү.</p>	«Без күңелле балалар-рус халык уены» («СССР халык уеннары») 17 бит	Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 51 - 52 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 52 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 52 бит	

III	<p style="text-align: center;">ООД №1</p> <p>Берэрлэп колоннада йөрөргө күнектөрү; бер – берсенэ туп ыргытканда күз үлчөмөн һәм житезлекне жәелдерү; дүртаяклап үрмөлөүне кабатлау.</p> <p style="text-align: center;">ООД №2</p> <p>2 м ераклыктан тупны бер – берсенэ тэгэрэтү, “аю” кебек учка һәм табанга таянып, туры юнөлөштө дүртаякланып шуышуны күнектөрү; тушларга тимичө, кулларны билгә куеп, аякларны югары күтәрөп, туплар аша атлап йөрөргө күнектөрү.</p> <p style="text-align: center;">ООД №3 (урамда)</p> <p>Чаңгыда шуу алымын ныгыту; ыргыту тизлеген жәелдерөп, кар йомарламнарын ераклыкка ыргытырга күнектөрү.</p>		«Шалты равыклар» («Әй уйный быз, уйный быз...») 37 бит	Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 53 - 54 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 55 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 55 бит
IV	<p style="text-align: center;">ООД №1</p> <p>Йөргәндә һәм йөгөргәндә тәрбияче биремен үтәп йөрөргө күнектөрү; эч белән шуышканда, скәмиянең кырыйларына кул белән дөрөс тотынырга өйрөтү; тигезлекне саклау күнегүлөрөн ныгыту.</p> <p style="text-align: center;">ООД №2</p> <p>Тезгә һәм учка таянып, гимнастик скәмиядән йөрөргө, гимнастик скәмиядән тигезлекне саклап йөрөргө күнектөрү; идәндә яткан кыршауга кадәр ике аякта сикерүне булдыру.</p> <p style="text-align: center;">ООД №3 (урамда)</p> <p>Үзгәрүчән алымнар белән чаңгыда хәрәкәт итүне ныгыту.</p>	«Ике салкын-рус халык уены» («СССР халык уеннары») 18 бит		Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 55 - 57 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 57 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 57 бит

Январь	I	<p style="text-align: center;">ООД №1</p> <p>Эйберлэргэ тимичэ алар арасыннан йөрөргэ һәм йөгөрөргэ күнектөрү; йөргөндө кечерэйтелгэн майданчыкка таянып, тотрыклы тигезлекне формалаштыру; сикерү күнегүлөрөн кабатлау.</p> <p style="text-align: center;">ООД №2</p> <p>Кулларны баш артына куеп, табанны идэңгэ , аяк очлары канатта килеш канат буйлап йөргөндө тигезлекне саклау өстендө эшлэү; үзенэ кулы белэн селтэнеп булышып , алга таба этелеп канат аша ике аякта уңга һәм сулга сикерөргэ өйрөтү; тупны өскэ ыргыту һәм ике кул белэн һәрберсе ирекле үз темпында тоту алымына ирешү.</p> <p style="text-align: center;">ООД №3 (урамда)</p> <p>Уенлы күнегүлөрне кабатлау; чаңгыда үзгэрүчэн адымнар белэн хэрэкэт итэргэ өйрөтүне дэвам итү.</p>		«Песи һәм тычкан» («Эй уйный быз, уйный быз...») 37-38 бит	Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 58 - 59бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 59 - 60бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 60 бит
	II	<p style="text-align: center;">ООД №1</p> <p>Алып баручы алмашынганда йөрөргэ күнектөрү; сикерүне һәм бер – берсенэ туп бэрүне ныгыту.</p> <p style="text-align: center;">ООД №2</p> <p>Кечкенэ тупны идэңгэ 3 -4 тапкыр бэрү һәм ике кул белэн тотуны булдыру; алга таба этелеп ике аякта сикерүне кабатлау; бер – берсеннэн 0,4 м ераклыкта бер рэткэ куелган эйберлэр аша аяк очында йөргөндө тигезлекне сакларга өйрөтү.</p> <p style="text-align: center;">ООД №3 (урамда)</p> <p>Кар эбисе янында сикерөргэ һәм йөгөрөргэ күнектөрү; үзгэрүчэн адымнар белэн йөрүне ныгыту</p>	«Буш урын-рус халык уены» («СССР халык уеннары») 20 бит		Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 60 - 61бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 61бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 61 - 62бит

	III	<p>ООД №1 Эйберлэргэ тимичэ алар арасыннан йөрү һәм йөгөрүне кабатлау; гимнастик скэмиядэ дүртаякланып шуышуны кабатлау; туп белән күнегүлэрдэ житезлекне жәелдерү.</p> <p>ООД №2 2,5 м ераклыктан парлашып тупны бер – берсенэ тэгэрэтү алымын ныгыту; 3 м ераклыктан табанга һәм учка таянып туры юнәлештэ дүртаякланып шуышуны булдыру; алга таба этелеп шнур аша ике аякта уңга һәм сулга сикерү өстендэ эшләү.</p> <p>ООД №3 (урамда) Кар йомарламнарын ераклыкка ыргытканда киртэлэр аша сикерергә күнектерү.</p>		«Песи һәм тычкан» («Эй уйный быз, уйный быз...») 37-38 бит	Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 62 - 63бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 63бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 63 - 64бит
	IV	<p>ООД №1 Аякларны югары күтәрәп алып баручы алмашынганда йөрергә күнектерү; гимнастик скэмиядән йөргәндэ тигезлекне сакларга өйрәтү; шнур астына дөрөс шуышып керү алымын ныгыту.</p> <p>ООД №2 Кул белән идәнгә тимичэ туры һәм ян белән шнур астына керүләрәнэ ирешү; кулларны билгә куеп гимнастик скэмиядән ян белән өстәмэ адымнар белән йөрөп тигезлекне сакларга өйрәтү; бер – берсенән 0,5 м ераклыкта бер рәткә төзелгән 4 – 5 эйбер аша ике аякта сикерү өстендэ эшләү.</p> <p>ООД №3 (урамда) Кар йомарламнарын ераклыкка ыргытканда киртэлэр аша сикерергә күнектерү. \ кабатлау /</p>	«Кульяулык-рус халык уены» («СССР халык уеннары») 23-24 бит		Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 64 - 65 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 65 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 63 - 64бит
Февраль	I	<p>ООД №1 Тигезлектэ эйберлэр арасыннан йерергә һәм йөгөрергә күнектерү; сикерү биремнәрен кабатлау.</p> <p>ООД №2 Кулларны билгә куеп, аякларны югары күтәрәп, туплар аша атлап йөрергә өйрәтү; шнур аша сикерүне ныгыту; шеренгада баскан халәттэ бер – берсенэ тупны бәрү өстендэ эшләү.</p>		«Божра» («Эй уйный быз, уйный быз...») 42 бит	Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 66 - 67бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду»

		<p>ООД №3 (урамда) Чаналарда уенлы күнегүлөрне, кар йомарламнарын ераклыкка ыргытуны кабатлау.</p>			<p>(средняя группа) 67 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 68 бит</p>
II	<p>ООД №1 Кыршаудан кыршауга сикергэндә , йөргөндә тәрбияче сигналына биремнәр үтэргә күнектерү; тупны эйберләр арасыннан тэгэрәткэндә житезлекне жәелдерү.</p> <p>ООД №2 Бер – берсеннән 0,5 м ераклыктагы 5 – 6 кыска шнур аша ике аякта сикерүне булдыру; шеренгада тупны бер – берсенә тэгэрәтү, аяк очында йөрүне ныгыту.</p> <p>ООД №3 (урамда) Сикерү , йөгерүле уенлы күнегүлөрне кабатлау.</p>	<p>«Көзгерус халык уены» («СССР халык уеннары») 27-28 бит</p>		<p>Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 68 - 69 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 69 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 69 - 70 бит</p>	
III	<p>ООД №1 Эйберләр арасыннан таралып йөгерегә һәм йөрегә күнектерү; тупны ике кул белән тотарга йөрәтү; дүртаякланып шуышу алымын ныгыту.</p> <p>ООД №2 Уң һәм сул кул белән вертикаль рәвештә комлы капчыкларны ыргытырга өйрәтү; учка һәм тезгә таянып гимнастик скәмиядән шуышуны ныгыту; шахмат тәртибэндә куелган эйберләр аша ике аякта сикерүне булдыру.</p> <p>ООД №3 (урамда) Таудан чана шуарга, кар йомарламнарын ераклыкка ыргытыга күнектерү.</p>		<p>«Аю-Бүре» («Эй уйный быз, уйный быз...») 49 бит</p>	<p>Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 70 - 71 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 71 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 71 бит</p>	

	IV	<p>ООД №1</p> <p>Хэрэгэтнөң юнөлөшөн үзгэртеп йөрөргө күнектерү; айберлэр арасыннан йөгерүне, туры юнөлөштө шуышуны кабатлау.</p> <p>ООД №2</p> <p>“Аю” кебек учка һәм табанга таянып, гимнастик скэмиядән шуышуны күнектерү; гимнастик скэмиядән өстәмә адым һәм ян белән тигезлекне саклап йөрөргө өйрөтү; кулларның селтәнүен кулланып уң һәм сул аякта сикерүне ныгыту.</p> <p>ООД №3 (урамда)</p> <p>Кар йомарламнарын ыргытканда житезлек һәм күз үлчәмен жәелдерү; уенлы күнегүләрне кабатлау.</p>	«Һавадагы тупрус халык уены» («СССР халык уеннары») 27-28 бит		Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 71 - 72 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 72 - 73 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 73 бит
Март	I	<p>ООД №1</p> <p>Таралып йөгергәндә түгәрәк буйлап хэрэгэтнөң юнөлөшөн үзгэртеп йөрөргө һәм йөгерөргө күнектерү; тигезлекне саклау һәм сикерү күнегүләрэн кабатлау.</p> <p>ООД №2</p> <p>Авыш тактадан йөргәндә һәм йөгергәндә тигезлекне сакларга күнектерү; кыска сикергеч аша ике аякта сикерергә өйрөтү.</p> <p>ООД №3 (урамда)</p> <p>Ераклыкка ыргытканда күз үлчәмен һәм житезлекне жәелдерү; йөгерүне күнектерү; тәрбияче сигналына хэрэгэт итү алымын ныгыту.</p>		«Казлараккошлар» («Әй уйный быз, уйный быз...») 48-49 бит	Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 73 - 74 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 74 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 74 - 75 бит
	II	<p>ООД №1</p> <p>Тәрбияче сигналына биремнәр үтәп йөрөргө күнектерү; урыннан озынлыкка сикерү, сетка аша тупны ыргыту өстендә эшләү; таралып йөгерүне һәм йөрүне ныгыту.</p> <p>ООД №2</p> <p>Урыннан озынлыкка сикерү, баш артыннан ике кул белән шнур аша тупны ыргытырга өйрөтү; тупны бер – берсенә тәгәрәтү алымын ныгыту.</p>	«Атлар булып уйнау-таджик халык уены» («СССР халык уеннары») 223-224 бит		Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 75 - 76 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя

		<p>ООД №3 (урамда) Сикерү белән йөрүне чиратлаштырып, хәрәкәтнең юнәлешен үзгәртеп йөрүне, 1 минутка кадәр әкрән темпта йөгөрүне, йөрү белән чиратлаштыруны күнектерү.</p>			<p>группа) 76 - 77 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 77 бит</p>
III	<p>ООД №1 Түгәрәк буйлап йөрү һәм йөгөрүне, биремне үтәп йөрү һәм йөгөрүне күнектерү; тупны әйберләр арасыннан тәгәрәтүне ныгыту; скәмиядән эч белән шуышырга күнектерү.</p> <p>ООД №2 Әйберләр арасыннан тупны тәгәрәтергә, аркага комлы капчыкны куеп , учка һәм тезгә таянып гимнастик скәмиядән шуышырга күнектерү; башка комлы капчыкны куеп скәмиядән йөргәндә тигезлекне сакларга йөрәтү.</p> <p>ООД №3 (урамда) Чыдамлыкка йөгөрергә, әйберләр арасыннан йөргәргә һәм йөгөрергә , бер аякта сикерергә күнектерү.</p>		<p>«Бүләк ләр» («Әй уйный быз, уйный быз...») 48-49 бит</p>	<p>Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 77 - 78 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 78 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 78- 79 бит</p>	
IV	<p>ООД №1 Тәрбияче сигналына тукталып , таралып йөгөрергә һәм йөргәргә күнектерү; “аю” кебек скәмиядән шуышуны ныгыту; тигезлекне саклауда һәм сикерүдә күнегүләр.</p> <p>ООД №2 Өченче рейкага кадәр хәрәкәтләнәп . гимнастик стенка буйлап үрмәләргә өйрәтү; идәндә яткан такта буйлап йөрүне ныгыту; шнур аша ике аякта сикерүне булдыру.</p> <p>ООД №3 (урамда) Кыска һәм киң адымнар белән алмаш – тилмәш йөргәргә күнектерү; туплар, тигезлекне саклау . сикерү күнегүләрен кабатлау</p>	<p>«Ак таякчык-таджик халык уены» («СССР халык уеннары») 224 бит</p>	<p>Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 79 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 80 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 80 бит</p>		

Апрель	I	<p style="text-align: center;">ООД №1</p> <p>Бер колоннада йөрөргө һәм йөгөрөргө , йөрөргө һәм таралып йөгөрөргө күнектерү; тигезлекне саклау һәм сикерү биремнәрен кабатлау.</p> <p style="text-align: center;">ООД №2</p> <p>Комлы капчыкны башка куеп, өстәмә адымнар һәм ян белән гимнастик скәмиядән йөргөндә тигезлекне сакларга өйрөтү; бер – берсеннән 0,5 м ераклыкта ятучы 5 – 6 шнур аша ике аякта сикерүне ныгыту; уң һәм сул кул белән комлы капчыкларны горизонталь рәвештә ыргытырга өйрөтү.</p> <p style="text-align: center;">ООД №3 (урамда)</p> <p>Колоннада кыршауларны тэгэрәткөндө йөргөндә һәм йөгөргөндә үз урынын табарга күнектерү; туплар белән күнегүләрне кабатлау.</p>		«Сьерчыклар» («Әй уйный быз, уйный быз...») 43-44 бит	Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 81 – 82 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 82 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 83 бит
	II	<p style="text-align: center;">ООД №1</p> <p>Кулга кул тотынып түгэрәк буйлап йөрөргө һәм йөгөрөргө . таралып йөгөрөргө һәм йөрөргө күнектерү; комлы капчыкларны горизонталь халәттә ыргытырга күнектерү; урыннан ераклыкка сикергөндә дөрөс гәүдә тотышын алу алымын ныгыту.</p> <p style="text-align: center;">ООД №2</p> <p>Урыннан ераклыкка сикерүне, жылкәдән 1,5 м ераклыкта тупларны вертикаль рәвештә ыргытуны ныгыту; тупны идәнгә берничә тапкыр бөрү һәм ике кул белән тотуны булдыру.</p> <p style="text-align: center;">ООД №3 (урамда)</p> <p>Түгэрәк буйлап йөрү һәм йөгөрүне кабатлау; үрмәләү һәм сикерү күнегүләрен ныгыту; таянычның чикле майданчыгында йөргөндә һәм йөгөргөндә тотрыклы тигезлекне сакларга күнектерү.</p>	«Ак таякчык-таджик халык уены» («СССР халык уеннары») 224 бит		Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 83 - 84 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 84 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 85 бит

	III	<p>ООД №1</p> <p>Йөргәндә тәрбияче сигналына биремнәр үтәргә күнектөрү; ераклыкка ыргытканда күз үлчәмен һәм җитезлекне жәелдерү; дүртаяклап шуышуны кабатлау.</p> <p>ООД №2</p> <p>Комлы капчыкларны ераклыкка уң һәм сул кул белән ыргытуны ныгыту; “аю”кебек учка һәм табанга таянып гимнастик скәмиядән шуышуны булдыру; 3 м ераклыкка ике аякта сикерүне ныгыту.</p> <p>ООД №3 (урамда)</p> <p>Тәрбияче сигналына йөргә һәм йөгәргә күнектөрү;җитезлек һәм күз үлчәмен жәелдереп. бер – берсенә тупны тәгәрәтүне ныгыту;</p>		<p>«Кошлар кайту» («Әй уйный быз, уйный быз...»)</p> <p>41 бит</p>	<p>Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа)</p> <p>85 - 86 бит</p> <p>Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа)</p> <p>86 бит</p> <p>Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа)</p> <p>86 - 87 бит</p>
	IV	<p>ООД №1</p> <p>Таралып йөгәргә һәм йөргә күнектөрү; сикерү һәм тигезлекне саклау күнегүләрен кабатлау.</p> <p>ООД №2</p> <p>Өстәмә адымнар белән гимнастик скәмиядән йөргәндә тигезлекне сакларга күнектөрү; бер – берсенән бер рәткә 40 см ераклыкта куелган әйберләр аша ике аякта сикерүне ныгыту.</p> <p>ООД №3 (урамда)</p> <p>Тупны ыргытырга, тигезлекне сакларга , әйберләр арасынан йөргә һәм йөгәргә күнектөрү.</p>	<p>«Буяу һәм буяну-татар халык уены» («ССС халык уеннары»)</p> <p>79 бит</p>	<p>Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа)</p> <p>87 бит</p> <p>Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа)</p> <p>88 бит</p> <p>Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа)</p> <p>88 бит</p>	
Май	I	<p>ООД №1</p> <p>Йөргәндә кечерәйтелгән майданчыкка таянып тотрыклы тигезлекне сакларга һәм парлап йөргә күнектөрү; урыннан озынлыкка сикерүне кабатлау.</p> <p>ООД №2</p> <p>Гимнастик скәмиядән өстәмә адым һәм ян белән тигезлекне саклап йөргә өйрәтү; 50 см аралыгындагы шнур аша урыннан озынлыкка сикерүне ныгыту; “елан”кебек шакмаклар арасынан</p>		<p>«Көтүче» («Әй уйный быз, уйный быз...»)</p> <p>40-41 бит</p>	<p>Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа)</p> <p>89 - 90 бит</p> <p>Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя</p>

	<p>тупны тэгэрэтүлэрэнэ ирешү.</p> <p>ООД №3 (урамда) Берэрлэп колоннада сикерүне йөрү белэн чиратлаштырырга күнектерү; туп белэн уенлы күнегүлэрне кабатлау.</p>			<p>группа) 90 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 90 бит</p>
II	<p>ООД №1 Алып баручы алмашынганда йөргө өйрөтү; урыннан ераклыкка сикерергө күнектерү; туп белэн күнегүлөрдө житезлекке жээлдерү.</p> <p>ООД №2 Урында ике аякта кыска сикергеч аша сикерергө өйрөтү; парлашып тупны бер – берсенэ ыргытырга өйрөтү; ераклыкка комлы капчыкны ыргытырга күнектерү.</p> <p>оОД №3 (урамда) Түгэрэк буйлап йөргө хэм йөгөргө . тәрбияче сигналына туктап йөргө күнектерү; сикерү хэм йөгөрү биремнэрен кабатлау.</p>	<p>«Чөчөк ле- чуваш халык уены» («СССР халык уеннары») 95 бит</p>		<p>Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 90 - 91 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 91 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 91 - 92 бит</p>
III	<p>ООД №1 Аякларны югары күтэреп йөргө таралып йөгөргө, скэмиядэн үрмөлөргө күнектерү; вертикаль рэвештэ ыргытуны кабатлау.</p> <p>ООД №2 2 м ераклыктан вертикаль рэвештэ ыргытуны кабатлау; “аю” кебек учка хэм табанга таянып гимнастик скэмиядэн үрмөлөүне ныгыту; кыска сикергеч аша сикерү өстендэ эшлөү.</p> <p>ООД №3 (урамда) Парлап йөргө хэм йөгөргө күнектерү; хэрэкэт барышында тезелү алымын хэм кыска сикергеч аша сикерүне ныгыту.</p>		<p>«Инеш аша сикереп чык» («Эй уйный быз, уйный быз...») 41 бит</p>	<p>Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 92 - 93 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 93 бит Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 93 бит</p>

IV	ООД №1 Биремнәр үтәп йөрү һәм йөгөрүне кабатлау; сикергәндә тотрыклы тигезлекне саклап йөрөргә күнектерү.	«Очучы кош-чуваш халык уены» («СССР халык уеннары») 97-98 бит		Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 93 - 94 бит
	ООД №2 Гимнастик стенкага үрмәләү һәм төшү алымын ныгыту; идәндә яткан такта буйлап йөргәндә тигезлекне сакларга күнектерү.			Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 94 бит
	ООД №3 (урамда) Тупны ыргытырга һәм тотарга , хәрәкәтнең юнәлешен үзгәртеп йөрөргә һәм йөгөрөргә күнектерү; сикерүле, йөгөрүле, туп белән уйнала торган уеннарны кабатлау.			Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (средняя группа) 94 - 95 бит

«Аралашу белем бирү өлкәсенең сөйләм теле буенча перспектив план»

Ай	Атна	Программа эчтәлеге	ЭРС	УМК	Кулланылган әдәбият
Сентябрь	I	«Безнең уенчыклар» Балаларда предметларны тасвирлау, вак моториканы камилләштерү, исем, сыйфат кулланып гади жөмлеләр төзөргә өйрәтү. “ш” авазын ныгыту.		Уен «Ак куян»	«Туган телдә сөйләшәбез» 133 – 137 бит
	II	«Бакчабызда уенчыклар белән уйныйбыз» Тәрбияче сорагына аңлаешлы итеп җавап бирүләренә ирешү. Сөйләм сулышын үстерү.	Матрешка турында әңгәмә		Кулланма материал
	III	«Балалар бакчасы» Балалар бакчасы турында күзаллауларын киңәйтү. Сөйләм телен баеп.		Г.Лотфи «Ул бакчаны ярата» шигыре	Кулланма материал
	IV	«Яшелчәләр» Яшелчәләр турындагы белемнәрен ныгыту. Сорауларга дөрес җавап бирергә өйрәтүне дәвам итү. Диалогик сөйләмне үстерү.	«Яшелчәләр» турында табыш маклар		«Татарча өйрәник» 80бит

Октябрь	I	«Алтын көз» Балаларның көзгө үзгөрөшлөр турындагы белемнөрен ныгыту.эчтөлек буенча сорауларга жавап бирергө өйрөтү.		Л.Лерон «Яфрак бөйрө ме»ши гыре	«Туган телдө сөйлөшөбөз» 137-139 бит
	II	« Гаилә» Балаларның гаилә һәм гаилә эгъзалары турындагы белемнөрен баетуны дөвам итү. Олылар белән ирекле аралашу күнекмөләрә тәрбиялөү.Сүзлек байлыгын ныгыту.	«Бармак уенна ры»		«Туган телдө сөйлөшөбөз» 140 – 142бит
	III	«Песи балалары белән»дигән сюжетлы картина карау һәм хикяя төзү Песи һәм аның балалары исемнөрен сөйлөмдө куллану. Тәрбияче ярдөмендө уенчык турында кыска хикяя төзөргө өйрөтүне дөвам итү.		Уен«Пе си нөрсө эшли белө?»	«Туган телдө сөйлөшөбөз» 137-139 бит
	IV	«Көзгө урман» /рәсем буенча/ Көзгө табигатьнең үзенчөлеклөрен ачыклау.Сорауларга жавап бирүлөренө ирешү.	«Бенең як урманна ры» эңгәмә		Кулланма мате-риал
Ноябрь	I	«Синең куркынычсызлыгың синең кулларда» Балаларны куркынычсызлык кагыйдөләрә белән таныштыр;машина юлы,куркынычсызлык каешы, регулировщик кебек сүзтезмөләр хисабына сүзлек байлыгын үстерү.		«Свето фор турында табыш мак»	«Туган телдө сөйлөшөбөз» 142 – 146бит
	II	«Көзгө паркта» /рәсем буенча/ Эндөшлөр, табышмаклар белән таныштыру. Авазларны дөрес өйтүлөрен булдыру.	«Скаря тин паркы» эңгәмә		Кулланма мате-риал
	III	«Кыргый хайваннар» Кыргый жөнлеклөр турындагы күзаллаулар формалаштыруны дөвам итү.Сөйлөмнең грамматик төзелешен камиллөштерү;хикяя төзү осталыгын,игътибарын,кабул итүлөрен үстерү..Кыргый хайваннарга карата кызыксыну уяту.		Уен«Ку яннар белән төлке»	«Туган телдө сөйлөшөбөз» 157 – 159 бит
	IV	«Савыт -сабалар» Үзлөштерелгән сүзлөр һәм грамматик констукциялөр ярдөмендө баланың сөйлөм телен, хәтер сөлөтен үстерү.		«Савыт-сабалар» Рәсем нөр аша	Кулланма мате-риал

				эңгәмә	
Декабрь	I	«Чыршыкай-Купшыкай» Яңа ел бәйрәме, чыршы турында күзаллаулар формалаштыруны давам итү. Сөйләмнең грамматик төзелешен камилләштерү, хикәя төзү осталыгын, кабул итүләрен, хәтерен, игътибарын, бармаклар моторикасын үстерү. Күтәренке кәеф атмосферасын тудыру.	«Шәһәребез чыршысы» эңгәмә		«Туган телдә сөйләшәбез» 151 – 153 бит
	II	«Кыш килде» Кышкы табигатьне рәсемнән күрә белергә һәм сорауларга дөрөс җавап бирергә өйрәтү. Игътибарлылык үстерү.		«Кыш» Ж. Тәр жеманов шигыре	Кулланма материал
	III	«Кыш бабай турында хикәя төзү» Балаларны тәрбияче һәм яшьтәшләре белән ирекле аралышырга өйрәтүне давам итү. Яңа елга карата кызыксыну уяту.	«Бәйрәм Кыш бабае» эңгәмә		«Туган телдә сөйләшәбез» 147-148 бит
	IV	«Әкияти жәнлекләренң кышкы мажаралары» Тәрбияченең сүзле күрсәтмәләре буенча күмәк хикәя төзү осталыгын формалаштыру; хайваннарны тасвирлаганда хаталарны табарга күнектөрү. Хайваннарга карата сакчыл караш тәрбияләү.		Уен « Йорт хайван нары һәм кыргый хайван нар турында рәсем нәр»	«Туган телдә сөйләшәбез» 149-151 бит
Январь	I	«Ап –ак тунлы кыш» Балаларның кыш турындагы белемнәрен киңәйтү; танып белүгә һәм эзләнүгә омтылыш формалаштыру. Сүзлек запасын активлаштыру.	«Бакча быз кыш көнә» эңгәмә		«Туган телдә сөйләшәбез» 153 -157 бит
	II	«Кар ява» Кыш турында күзаллауларын киңәйтү. Диалоглы сөйләмне, пространствода ориентлашуларын үстерү.		Уен «Кар бөртеклә ре »	Кулланма материал

	III	“Авазларның әйтелеше белән таныштыру ” Сөйләмдә авзларның дәрес яңгырашына ирешү, Ч, Щ авазын әйтүдә тел хәрәкәтен күзәтү, фонематик ишетү сәләтен үстерү.	«ә-ү-ж-һ-ө-ң авазларында кунакта» әңгәмә		Кулланма материал
	IV	«Ул якта гел кыш» Һәрвакыт кыш булган урыннар турында башлангыч күзаллауларын формалаштыру. Авазларны дәрес әйтүләрен булдыру.		Г.Толым бай«Буран» шигыре	Кулланма материал
Февраль	I	“Хәрби һөнәрләр!” Балаларның хәрби һөнәрләр һәм аларның төрләре, танк турындагы белемнәрен формалаштыру. Хәрби һөнәрләргә хөрмәт тәрбияләү.	«ә-ү-ж-һ-ө-ң авазларында кунакта» әңгәмә		«Туган телдә сөйләшәбез» 159 -162
	II	«Кышкы юллар» Юл йөрү кагыйдәләре турында белемнәрен тулыландыру. Сүз запасын баету. Игътибарлыкларын үстерү.		Уен «Дэвам ит»	Кулланма материал
	III	«Очучылар» Самолетның өлешләре, зурлыгы, формасы белән таныштыру. «У» сузык авазын әйтүгә күнектерүне давам итү. Очучы һөнәренә хөрмәт, патриотик хисләр тәрбияләү.			«Туган телдә сөйләшәбез» 162 – 165 бит
	IV	«Иң яхшы эти» Этиләре турында белемнәрен тулыландыру. Ана телендә аралашырга теләе уяту. Этиләренә карата горурлану хисе тәрбияләү.		«Солдатлар» жыры	«Туган телдә сөйләшәбез» 165 -168 бит
Март	I	«Әниләр бәйрәме!» Әниләре бәйрәме турындагы белемнәрен киңәйтү. Әңгәмәдә катнашуга тарту. Әниләргә мөхәббәт һәм аларга ярдәм итү теләге тәрбияләү.	Ә.Бикчәнтәева «Минем әнием» шигыре		«Туган телдә сөйләшәбез» 169- – 171 бит
	II	«Эт көчекләре белән» картина буенча хикәя төзү. Балаларның күрү хәтерен, тыңлау осталыгын, танып белүләрен, кызыксынуларын үстерү. Йорт хайваннарына карата кайгыртучанлык тәрбияләү.		«Көчегем» жыры	«Туган телдә сөйләшәбез» 171- 173 бит

	III	“Бияләй һәм перчатка” Татар халкының кул эшләре белән таныштыру; сүзлек байлыгын, сөйләмнең грамматик төзелешен үстерү..Үз милләтенә ихтирам хисе тәрбияләү.	Әкият« Бияләй»		«Туган телдә сөйләшәбез» 173 -176 бит
	IV	«Йорт кошлары» Рәсем буенча сөйләргә һәм сорауларга дәрәҗә җавап бирергә өйрәтү.Сөйләм телен үстерү.Йорт кошларына карата мөһабәт хисе тәрбияләү.		«Өтәч» җыры	Кулланма материал
Апрель	I	«Аюның язгы мажаралары» Балаларны, исем, сыйфат кулланып, гади җөмлеләр төзүгә өйрәтү.Балаларда табигатькә сакчыл караш, дустанә мөнәсәбәт тәрбияләү.	Уен«Жиләк җыям - как җыям»		«Туган телдә сөйләшәбез» 176 –179 бит
	II	«Гөрләвектән көймәләр агызып уйныйбыз» Карның суга әйләнү алымын аңлату.Язгы суларның үзенчәлекләрен ачыклау.Игътибарлылыкбулдыру		Р.Вәлиев «Яз» шигыре	Кулланма материал
	III	«Урман күлендә» Балаларның С,З, У, Ш авазларын дәрәҗә өйрәтү.Язның төп билгеләре, айлары, табигать күренешләре турындагы белемнәрен ныгыту.Сүзлекне активлаштыру.	«Яз» турында сына мышлар		«Туган телдә сөйләшәбез» 179-182 бит
	IV	«Габдулла Тукай» Рәсем һәм иллюстрацияләр аша балаларны Г.Тукайның тормышы һәм иҗаты белән таныштыру.Кыюлык, югалып калмау сыйфатлары тәрбияләүгә этәргеч бирү.		Г.Тукай «Безнең гаилә» шигыре	Кулланма материал
Май	I	«Транспорт» Балаларны транспорт төрләре белән таныштыруны давам итү; төрәң карап, аларны классификацияләргә, бер транспорт төре турында тасвирлау хикәясә төзүгә өйрәтү.	«Шәһәр ребез транспорты» әңгәмә		«Туган телдә сөйләшәбез» 183 – 186 бит
	II	«Бөҗәкләр» Балаларның бөҗәкләр турындагы күзаллауларын формалаштыруны давам итү; сүзлек байлыгын киңәйтү, кызыксынуын, төсләрне аера белү осталыгын үстерү.Бөҗәкләргә карата сакчыл караш тәрбияләү.		«Бөҗәк турында мөҗәһит »	«Туган телдә сөйләшәбез» 186 – 188 бит
	III	«Чәчәкле җәй»			«Туган телдә

		Жэй ел фасылына хас билгелэр белән таныштыруны дәвам итү. Табигатьтәге үзгәрешләрне күрергә өйрәтү. Тәрбияче сорауларына дөрөс җавап бирүләрәнә ирешү.	«Туган ягыбызга жэй килде» әңгәмә		сөйләшәбез» 188 -190 бит
	IV	«Кабатлау» Балаларның ел буена алган белемнәрен гомумиләштерү. Татар теленә карата хисләр тәрбияләү.			Кулланма материал

**Матур әдәбиятка тарту буенча белем бирү эшчәнлеген перспектив
планлаштыру**

Ай	Ат на	Программа эчтәлеге	ЭРС	УМК	Кулланылган әдәбият
Сентябрь	I	«Ә.Хәсәнов» Балалар бакчасында» хикәясен уку Балаларда китапка карата кызыксыну һәм үз-үзеңне тоту кагыйдәләрен формалаштыруны, әсәрнең эчтәлеген аңлауларына ирешүне дәвам итү; ягымлы сүзләр куллану хисабына сүзлек байлыгын активлаштыру. Балаларның әдәби сөйләмнәрен, кызыксынуын, игътибарын, хәтерен үстерү. Балаларда культура-гигиена күнекмәләре, эхлак сыйфатлары тәрбияләү.		Уен «Ак куян»	«Туган телдә сөйләшәбез» 198–200 бит
	II	«Г.Лотфи «Ул бакчаны ярата» шигырен уку Балаларның сорауларга җавап бирү осталыгын ныгыту, шигырьне укыганда, шигырьнең аерым сүзләрен әйтергә мөмкинлек бирү. Балаларның эмоциональ сферасын үстерү. Балаларда нәфис сүзгә кызыксыну тәрбияләү.	Балалар бакчасы турында әңгәмә		«Туган телдә сөйләшәбез» 198–202 бит
	III	«Л.Лерон «Яфрак бәйрәме» шигырен уку Балаларны көзгә табигать матурлыгы белән таныштыру; шигырьнең эчтәлеге буенча җавап биргәндә авторның шигъри юлларын кулланырга өйрәтү. Балаларның кабул итүләрен, хәтерен күзәтүчәнлеген, тәрбияче артыннан сәнгатьле итеп кабатлау осталыгын үстерү. Балаларда бергә		«Көз турында эндәшләр»	«Туган телдә сөйләшәбез» 202–204 бит

		шөгыльләнү, сорауларга җавап бирү теләге уяту, көзгә табигать белән соклану тәрбияләү.			
	IV	«Г.Гомәр «Аю Әппәс»әкиятен уку Балаларга әкиятнең әчтәлеген истә калдырырга һәм сорауларга җавап бирергә ярдәм итү; тәрбияче артыннан персонажларның кайбер фразаларын кабатлау, яшелчәләрнең характерлы билгеләрен ачыклауларына ирешү. Балаларның игътибарын, кабул итүләрен, күзәтүчәнлеген, хәтерен, конкрет-образлы фикерләвен, сыйфатлар һисабына сүзлек байлыгын (эшчән, бәләкәй, юмарт) үстерү. Балаларда бергә шөгыльләнү, сорауларга җавап бирү теләге, бер-береңә карата уңай сыйфатлар тәрбияләү.	«Аю»ту рында әкиятләр		«Туган телдә сөйләшәбез» 198– 204-207 бит
Октябрь	I	«Б.Рәхмәт «Бакчага килчәк» шигырен уку. Һөнәрләр турында сөйләшү Әдәби әсәрне эмоциональ кабул итәргә өйрәтү; һөнәрләр белән танышуны дәвам итү; сөйләмнең грамматик төзелешен формалаштыру, (h) авазын сөйләмдә ныгыту. Кабул итүне, игътибарны, хәтерне, бәйләнешле сөйләмне үстерү, сүзлек запасын баепу. Һөнәрләргә хөрмәт тәрбияләү.		«Һөнәрләр»ту рында рәсем нәр	«Туган телдә сөйләшәбез» 207-210 бит
	II	« Ә.Рәшит «Кояшлы ил» шигырен уку Балаларның тәрбияче сорауларына җавап бирү осталыгын, Татарстан Республикасы турындагы белемнәрен ныгыту; Татарстан Республикасы гимны, картасы турында күзаллаулар формалаштыру. Балаларның эмоциональ сферасын, кызыксынуын, фикерләвен үстерү. Балаларда нәфис сүзгә кызыксыну, патриотлык хисләре тәрбияләү.	«Кояш ны чакыру»		«Туган телдә сөйләшәбез» 210 – 213 бит
	III	«Бармак уеннары» ятлау Балаларны халык авыз иҗаты-бармак уеннары белән таныштыруны дәвам итү, сөйләм телен үстерү, авазларны дәрәс әйтергә өйрәтү.		Уен«Пе си нәрсә эшли белә?»	«Балачак аланы» 88-89 бит

	IV	«М.Фәйзуллина «Кыш бабай» /шигырен ятлау Балаларны шигъри эсэр белән таныштыру;тәрбияче ярдәме белән шигырьне яттан сөйләү омтылышын хуплау;сорауларга текс сүзләре белән жавап бирүдә күнектерү.Балаларның кабул итүләрен,хәтерен,сүзлек запасын,игътибарын,хәрәкәтләрен үстерү.Балаларда Кыш бабайга,Яңа ел бәйрәменә уңай эмоциональ хисләр тәрбияләү.	«Бенең бакчада Яңа ел бәйрәме » эңгәмә		«Туган телдә сөйләшәбез» 215 – 217 бит
Ноябрь	I	«Хәйдәрнең «Керпе туны»әкиятенең эчтәлеген сөйләү Балаларны эсэрнең эчтәлеге белән таныштыру;сорауларга дәрес жавап бирү осталыгын камилләштерү;тәрбияче артыннан аерым сүзләренә,фразаларны кабатларга мөмкинлек бирү,эчтәлеген аңларга,сәнгатьле һәм бәйләнешле итеп сөйләргә өйрәтү.Балаларның кабул итүләрен,хәтерен,,игътибарын,,хәрәкәтләрэн үстерү.Балаларда кайгыртучанлык,ярдәмләшү хисләре тәрбияләү.		«Керпе табыш мак»	«Туган телдә сөйләшәбез» 219 – 221 бит
	II	«Йомры күмәч» әкиятен уку Әкиятнең эчтәлеген игътибар белән тыңларга өйрәтү.Тәрбияче сорауларын тулы жөмлә белән жавап бирүләренә ирешү.	«Рус халык әкиятләренә эчтәлеге » эңгәмә		«Балачак аланы» 90-91 бит
	III	«Торна белән Төлке»әкиятен уку Әкиятнең эчтәлеген игътибар белән тыңларга өйрәтү.Тәрбияче сорауларын тулы жөмлә белән жавап бирүләренә ирешү.		Уен«Ку яннар белән төлке»	«Балачак аланы» 92 бит
	IV	Г.Тукай«Бу кайчак була?»шигырен ятлау Балаларны шигъри эсэр белән таныштыру;тәрбияче ярдәме белән шигырьне яттан сөйләү омтылышын хуплау;сорауларга текс сүзләре белән жавап бирүдә күнектерү.Балаларның кабул итүләрен,хәтерен,сүзлек запасын,игътибарын,хәрәкәтләрен үстерү.Балаларда Г.Тукай ижатына,		«Көз» Рәсем нәр аша эңгәмә	«Балачак аланы» 120 бит

		уңай эмоциональ хислэр тәрбияләү			
Декабрь	I	«Кышкы урман табышмаклары» Балаларны табышмакларны игътибар белән тыңларга өйрәтү.Жавабын уйлап әйтүләрен булдыру.	«Безнең як урманнары кышкөне» әңгәмә		«Балачак энциклопедиясе» 182 бит(2 өлеш)
	II	«Ә.Кари «Кыш»шигырен уку Балаларны Ә.Кариның шигыре белән таныштыру,эчтәлеге буенча сорауларга жавап бирүгә күнектерү;резинаның сыйфаты һәм үзлеге белән таныштыру;материал һәм аны куллану ысулы арасындагы бәйләнешне күрергә өйрәтү.Игътибарны,конкретлы-образлы фикерләүне,шигырьдә кулланылган сүзләр хисабына(ап-ак,мамык кебек,бәс)сүзлек байлыгын үстерү.Яңа елга,шигыри әсәргә,карата кызыксыну тәрбияләү.		«Кыш» Ж.Тәр жеманов шигыре	«Туган телдә сөйләшәбез» 217 – 219 бит
	III	«М.Фәйзуллина «Кыш бабай» /шигырен ятлау Балаларны шигъри әсәр белән таныштыру;тәрбияче ярдәме белән шигырьне ятган сөйләү омтылышын хуплау;сорауларга текст сүзләре белән жавап бирүдә күнектерү.Балаларның кабул итүләрен,хәтерен,сүзлек запасын,игътибарын,хәрәкәтләрен үстерү.Балаларда Кыш бабайга,Яңа ел бәйрәменә уңай эмоциональ хисләр тәрбияләү.	«Бәйрәм Кыш бабае» әңгәмә		«Туган телдә сөйләшәбез» 215-217 бит
	IV	«Г.Рәхим «Мин ясаган Кар бабай»шигырен уку Балаларны Г.Рәхимнең шигыре белән таныштыру,эчтәлеге буенча сорауларга жавап бирүгә күнектерү. Игътибарны,конкретлы-образлы фикерләүне,шигырьдә кулланылган сүзләр хисабына сүзлек байлыгын үстерү.		«Кар бабай» рәсеме буенча әңгәмә	«Балачак энциклопедиясе» 140 бит(2 өлеш)

Январь	I	«С.Сәүбәнова» Кар бабай кая киткән?»шигырен уку Балаларны С.Сәүбәнованың шигыре белән таныштыру,эчтәлеге буенча сорауларга жавап бирүгә күнектерү. Игътибарны,конкретлы-образлы фикерләүне,шигырьдә кулланылган сүзләр хисабына сүзлек байлыгын үстерү.	«Бақча быз кыш көне» әңгәмә		«Балачак энциклопедиясе» 126 бит(3 өлеш)
	II	Әхәт Гаффар«Койрык»әкиятен уку Әкиятнең эчтәлеген игътибар белән тыңларга өйрәтү.Тәрбияче сорауларын тулы жөмлә белән жавап бирүләренә ирешү		Уен«Ак куян »	«Балачак энциклопедиясе» 144 бит(3 өлеш)
	III	Р.Вәлиева«Ишегалды бозлавык»хикәясен уку Хикәянең эчтәлеген аңлауларына ирешү. Сөйләм телен үстерү.	«Кыш турында сынамышлар»		«Балачак энциклопедиясе» 106 бит(2 өлеш)
	IV	Р.Вәлиев«Тәрбияле малай»шигырен уку Шигырьнең эчтәлеген игътибар белән тыңларга өйрәтү.Тәрбияче сорауларын тулы жөмлә белән жавап бирүләренә ирешү		«Татар малае курчагы»карау	«Балачак энциклопедиясе» 138 бит(1 өлеш)
Февраль	I	Р.Гыйззәтуллин«Минем дуслым Актырнак»хикәясен уку Хикәянең эчтәлеген аңлауларына ирешү. Сөйләм телен үстерү.	«Маэ май турында»әңгәмә		«Балачак энциклопедиясе» 160-162 бит(3 өлеш)
	II	«К.Булатова «Солдатлар»шигырен уку Әдәби әсәр аша Ватанны саклаучылар көне белән таныштыруны дәвам итү;шигырьнең эчтәлеген балаларның аңына житкерү,куелган сорауларга жавап бирүне камилләштерү;(л)авазы белән таныштыру,аның әйтелешен ижекләрдә,сүзләрдә ныгыту,каты һәм йомшак әйтелешен аеру.Балаларның нинди?кайда?кая?нәрсә?сорауларына туры фразалар белән жавап бирү осталыгын,игътибарын,таныш белү активлыгын,(л)авазын дәрәс әйтү культурасын үстерү.Солдатларга карата хөрмәт,патриотлык хисләре,шигырьткә мэхәббәт тәрбияләү.		Уен«Командир һәм солдат »	«Туган телдә сөйләшәбез» 222 -224

	Ш	«Г.Марат «Туган тел»шигырен уку Шигырьнең эчтәлеген игътибар белән тыңларга өйрәтү.Тәрбияче сорауларын тулы жөмлә белән жавап бирүләренә ирешү.Туган телләренә мэхәббәт тәрбияләү.			«Балачак энциклопедиясе» 180 бит(2 өлеш)
	IV	«Без әкият яратабыз» Халык авыз ижаты-әкиятләр белән таныштыруны дәвам итү;магнитның металлдан ясалган предметларны тартукөче белән таныштыру. Кабул итүләрен,игътибарын,тикшерү(эксперимент үткәру),сорауларга жавап бирү осталыгын үстерү,диалоглы сөйләмне камилләштерү.Балаларда чисталык,пөхтәлек,үзара ярдәм,яхшылыкка омтылу теләге тәрбияләү.		«Татар халык әкиятләре» әңгәмә	«Туган телдә сөйләшәбез»227 -230 бит
Март	I	«Д.Хәбибуллина «Бүләк»шигырен уку Балаларның хатын-кызлар бәйрәме турындагы белемнәрен тирәнәйтү;шигырь текстын тыңларга һәм эчтәлеген аңларга өйрәтүне дәвам итү.Балаларның кабул итүләрен,хәтерен,игътибарын,сөйләмдә ирекле аралашуларын,башкаларга аңлаешлы итепжавап бирү осталыгын үстерү.Әниләргә хөрмәт,ярату хисе тәрбияләү.	Ә.Бикчәнтәева «Минем әнием» шигыре		«Туган телдә сөйләшәбез» 224- – 226 бит
	II	«К.Ушинский «Хайваннар бәхәсе»әсәрен уку Балаларның сорауларга жавап бирү осталыгын ныгыту;сюжетның эзлеклелеген истә калдырырга ярдәм итү;әсәрне игътибар белән аңлап тыңларга өйрәтүне дәвам итү;балаларның йорт хайваннары турындагы белемнәрен киңәйтү.Балаларның эмоциональ сферасын,тип-тап-тап,тип-тап-тап,пух-пах-пах,ах-ох-ух,пу-ту-ту,чаң-чаң-чаң,дың-дың-дың,пуф-пуф-пуф,уф-уф-уф аваз ияртемнәре хисабына авазларның дәрәс әйтелешен камилләштерү,үстерү.Балаларда нәфис сүзгә мэхәббәт,йорт хайваннарына		«Көчегем»жыр	«Туган телдә сөйләшәбез» 230-232 бит

		карата кайгыртучанлык,мәрхәмәтлелек тәрбияләү			
	III	«Тавык белән Сарык»Болгар халык әкиятен уку Төрле халык әкиятләре белән таныштыру.Сорауларга тулы жөмлө белән жавап бирергә өйрәтү. Балаларның хәтерен үстерү.	«Йорт хайван нары» әңгәмә		«Балачак аланы» 101 бит
	IV	С.Сәүбәнова«Шифалы сөт»хикәясен уку Әсәрнең эчтәлеген аңлауларына ирешү.Бәйләнешле сөйләм телен үстерү.Сәнгать сөйләм теле булдыру		«Гаилә» бармак уены	«Балачак аланы» 103 бит
Апрель	I	А.Алиш«Бикбатыр белән Биккуркак»әкиятен уку Әкиятнең эчтәлеген игътибар белән тыңларга өйрәтү.Тәрбияче сорауларын тулы жөмлө белән жавап бирүләренә ирешү	«А. Алиш ижаты» әңгәмә		«Балачак аланы» 107-108 бит
	II	Мәсәл«Комсыз эт» Мәсәлнең мәгънәсен ачыклау.Балаларны комсызлык сыйфатының тискәре ягы белән таныштыру. Ярдәм итү теләге уяту.		«Маэ май» жыры	«Балачак аланы» 109 бит
	III	Р.Вәлиева«Яз»шигырен ятлау Шигырьне ятган сөйләргә өйрәтү.Авазларны дәрәс әйтүләренә ирешү.	«Яз» турында сынамышлар		«Балачак аланы» 125 бит
	IV	Ж.Тәржеманов«Йомшак су,йөгерек су»шигырен уку Шигырьнең эчтәлеген игътибар белән тыңларга өйрәтү.Тәрбияче сорауларын тулы жөмлө белән жавап бирүләренә ирешү.Суга сакчыл караш тәрбияләү		«Йомшак су,йөгерек су»шигыре	«Балачак аланы» 129 бит
Май	I	«Ә.Рәшит «Кояшлы ил»шигырен яттан өйрәнү Балаларга шигырьнең эчтәлеген аңларга булышу;сәнгатьле итеп сөйләргә өйрәтү;кайбер сүзләрнең(ашлык,кыр,күк,аяз)мәгънәсен аңлату,бер-береңнең индивидуаль үзенчәлекләрен күрергә өйрәтү.Балаларның сорауларга тулы фразалар белән жавап бирү осталыгын,игътибарын,ишетү сәләтен,иптәшен турында сөйләү теләген үстерү.Туган илгә патриотлык	«Безнең илебез» әңгәмә		«Туган телдә сөйләшәбез» 232 – 235 бит

		хисләрә, шигърияткә мэхәббәт һәм бер-берсенә карата ягымлы мөнәсәбәт тәрбияләү.			
	II	«Тавык, Тычкан, Көртлек» татар халык әкиятен сөйләү Балаларга әкиятнең эчтәлеген аңларга булышу; персонажларның гамәлләрен анализлау сәләтен формалаштыру, чикләнгән территориядә бер-береңә бәрелмичә йөгәрүдә күнектерү. Балаларның сорауларга тулы фразалар белән җавап бирү осталыгын, игътибарын, конкрет-образлы фикерләвен, физик сыйфатларын (тизлек, көч) үстерү. Татар халык әкиятләренә, уңай геройларга карата уңай мөнәсәбәт һәм уенның кагыйдәләрен үтәү теләге тәрбияләү.		Уен «Татар халык әкиятләре героюлары»	«Туган телдә сөйләшәбез» 235 – 237 бит
	III	«Күбәләкләр ничек килеп чыккан?» Филиппин халык әкиятен уку Әкиятнең эчтәлеген кабул итәргә һәм аңларга өйрәтү; җәй турындагы белемнәрен ныгыту. Балаларның кабул итүләрен, игътибарын, хәтерен, сүзлек байлыгын, әкиятнең эчтәлегенә буенча сорауларга җавап бирү осталыгын үстерү. Әкиятләргә кызыксыну, чәчәкләргә, күбәләкләргә сакчыл караш тәрбияләү.	«Туган ягыбызга җәй килде» әңгәмә		«Туган телдә сөйләшәбез» 237 -240 бит
	IV	Г. Тукай «Җил белән Кояш» әсәрен уку Әсәрнең эчтәлеген аңлауларына ирешү. Бәйләнешле сөйләм телен үстерү. Сәнгать сөйләм теле булдыру		Г. Тукай «Җил белән Кояш» мультфильм	«Балачак аланы» 109 бит

«Элементар математик күзаллауны формалаштыру» белем бирү өлкәсен перспектив планлаштыру

Ай	Атна	Программа эчтәлегенә	ЭРС	УМК	Кулланылган әдәбият
Сентябрь	I №1	Әйберләрнең санын чагыштыру алымын, кая бер, кая күп әйбер булуын чагыштырырга өйрәтү. Ике төркемдәге әйберләрне чагыштыруны һәм алар арасында тигезлек урнаштыруны ныгыту. Уку мәсьәләсен аңларга һәм		«Бармак уеннары»	«4-5 яшьлек балалар өчен математика» Е. В. Колесникова

		мөстэкыйль аны үтэргэ өйрэтү.Түгэрэкнең төрле размерда булуын формалаштыру.			18-21 бит
	II №2	Дөрес санау алымын кулланып, 4 эчендө санау алымын булдыру. Көгазъ битендө ориентлашырга өйрэтү. Үрнөк буенча санарга, ике төркемдөгө эйберләр арасындагы тигезлекне урнаштырырга өйрэтү.			«4-5 яшьлек балалар өчен математика» Е. В. Колесникова 21-23 бит
	III №3	Эйберләрнең санын һәм күләмен туры китерү алымын булдыру. 5 эчендө санау алымын ныгыту. Квадратларның төрле размерда булуын формалаштыру.			«4-5 яшьлек балалар өчен математика» Е. В. Колесникова 23-25 бит
	IV №4	Аз төркемгә житмәүче эйберне кушарга өйрэтүгә дәвам итү. Тәүлек өлешләре турында күзаллауларын ныгыту. Үз-үзен тикшерү һәм үз-үзенә бәя кую алымын формалаштыру.	«Көзгә тәүлек вакыты»		«4-5 яшьлек балалар өчен математика» Е. В. Колесникова 25-27 бит
Октябрь	I №5	Күз белән кабул итү белешмәсе нигезендө математик табышмакларның жавабын табарга өйрэтү. Башка саннар арасынан 1 санын табарга өйрэтү. Геометрик фигураларның урнашу эзлеклеген аңларга өйрэтү .1 саны белән таныштыру. Әйләнә-тирәлектә үзенә карата эйберләрнең урнашу алымын билгеләүне ныгыту.			«4-5 яшьлек балалар өчен математика» Е. В. Колесникова 28-29 бит
	II №6	1 саны турындагы белемнән, геометрик фигура өчпочмак һәм аны башка фигуралар арасынан табуны, таныш эйберләрне биеккә буенча чагыштыру алымын ныгыту. Цифрны эйберләрнең саны белән чагыштыру. Өчпочмакның төрле размерда булуын формалаштыру.		Санавычлар	«4-5 яшьлек балалар өчен математика» Е. В. Колесникова 29-31 бит
	III №7	“Кичә,бүген, иртәгә, ерак, якын” төшенчәләрен аерырга, уку мәсьәләсен аңларга һәм мөстэкыйль аны үтэргә .өйрэтү. Үз-үзен тикшерү һәм үз-үзенә бәя кую алымын формалаштыру	«Бакча быз кибет тән нинди ераклык та урнашкан?»		«4-5 яшьлек балалар өчен математика» Е. В. Колесникова 31-33 бит
	IV №8	2 цифрны, геометрик фигура овал турында, биеккә буенча таныш эйберләрне чагыштыру алымын ныгыту. Цифрны эйбернең саны белән			«4-5 яшьлек балалар өчен математика»

		туры китерергә, күз белән кабул итү белешмәсе нигезендә математик табышмакларның жавабын табарга өйрәтү. Овалның төрле размерда булуын, үз-үзен тикшерү һәм үз-үзенә бәя кую алымын формалаштыру			Е. В. Колесникова 33-35 бит
Ноябрь	I №9	Күз белән кабул итү белешмәсе нигезендә математик табышмакларның жавабын табарга, 3 цифрын нокта буенча язарга. уку мәсьәләсен аңларга һәм мөстәкыйль аны үтәргә, 3 цифрын башка цифрлар арасынан табарга өйрәтү. 1, 2, 3 цифрларын әйберләрнең саны белән туры китерергә өйрәтүне дәвам итү. Үз-үзен тикшерү һәм үз-үзенә бәя кую алымын формалаштыру.		Табышмаклар	«4-5 яшьлек балалар өчен математика» Е. В. Колесникова 35-37 бит
	II №1 0	3 цифры һәм саны турында белемнән, цифрны әйберләрнең саны белән туры китерүне, 1, 2, 3 цифрларын язуны, биеклегә буенча таныш әйберләрне чагыштыруны ныгыту.			«4-5 яшьлек балалар өчен математика» Е. В. Колесникова 37-38 бит
	III №1 1	Математик табышмакларның жавабын табарга, цифрны әйбернең саны белән туры китерергә, ике төркем әйберләрен чагыштырырга, төркемдәге әйберләрнең тигез һәм тигез түгеллеген күрә белергә өйрәтү. Киңлегә буенча таныш әйберләрне чагыштыру алымын, геометрик фигура турыпочмаклык турында белемнән ныгыту. Турыпочмаклыкның төрле размерда булуын формалаштыру.	«Татар халык уены Без,без, без идек»		«4-5 яшьлек балалар өчен математика» Е. В. Колесникова 38-41 бит
	IV №1 2	Ике төркемдәге әйберләр арасындагы тигезлекне урнаштырырга, бер-берсеннән төрле ераклыкта урнашкан әйберләрнең тигез-тигез түгеллеген табарга, үрнәк буенча әйберләрне санарга өйрәтергә. Күз караучанлык игътибарын жәелдерергә.			«4-5 яшьлек балалар өчен математика» Е. В. Колесникова 41-42 бит
Декабрь	I №1 3	Күз белән кабул итү белешмәсе нигезендә математик табышмакларның жавабын ,4 цифрасын башка цифрлар арасынан табарга, 4 цифрасын нокта буенча язарга, сөйләмдә “зур-кечкенә, иң кечкенәсе” сүzlәрен кулланып, әйберләрне биеклегә буенча туры китерергә өйрәтү. 4 цифрын 4 санының билгесе итеп таныштыру. Күз караучанлык игътибарын жәелдерергә.		Табышмаклар	«4-5 яшьлек балалар өчен математика» Е. В. Колесникова 43-44 бит

	II №1 4	4 цифры һәм саны турындагы , геометрик фигуралар-өчпочмак һәм турыпочмаклык турында белемнәрен ныгыту. 1, 2, 3, 4 цифрларын әйберләрен саны белән туры китерергә, тирә-юньдәге әйберләрдә геометрик фигураларны күрергә, үзәннән әйберләрен урнашу тәртибен сүз белән билгеләргә өйрәтүне давам итү.			«4-5 яшьлек балалар өчен математика» Е. В. Колесникова 44-46 бит
	III №1 5	Үрнәк буенча һәм әйтелгән сан буенча санарга, 3 һәм 4 саннары арасындагы бәйләнешне аңларга, саннар булган табышмакларның жавабын табарга, әйберләрен саны белән цифрны туры китерергә, күз белән кабул итү белешмәсе нигезендә логик мәсьәләне чишәргә өйрәтергә. Әйләнә-тирә күзаллавын формалаштыру. Өчпочмак, квадрат, түгәрәк – геометрик фигуралар турында белемнәрен ныгыту.		Эндәш ләр	«4-5 яшьлек балалар өчен математика» Е. В. Колесникова 46-48 бит
	IV №1 6	Әйберләрен саны белән цифрны туры китерергә өйрәтергә. Әйләнә-тирә турында күзаллауларын формалаштыру. Геометрик фигуралар, ел фасыллары турында белемнәрен ныгыту.			«4-5 яшьлек балалар өчен математика» Е. В. Колесникова 48-49 бит
Январь	I №1 7	Математик табышмакларның жавабын табарга, 5 цифрын нокта буенча язарга, үзәннән әйберләрен урнашу тәртибен сүз белән билгеләргә өйрәтергә. 5 цифры белән таныштырырга. Ел фасыллары турында белемнәрен ныгыту.		Кышкы сына мышлар	«4-5 яшьлек балалар өчен математика» Е. В. Колесникова 50-52 бит
	II №1 8	5 эчендә санау алымын, әйберләрен саны белән цифрны туры китерергә, бер-берсеннән төрле ераклыкта урнашкан әйберләрен тигезлеген табарга, тирә-юньдәге әйберләр контурында геометрик фигураларны күрә белүне, төгәл биремдә “тиз-экрен” төшенчәсен чишүне ныгыту.			«4-5 яшьлек балалар өчен математика» Е. В. Колесникова 52-53 бит
	III №1 9	5 эчендә санау алымына, тәртип һәм күләм санын аерырга, “ничә, сан буенча ничәнче?” сорауларына дөрөс жавап бирергә, кәгазь битендә ориентлашырга, әйберләрдә геометрик фигураларны күрергә өйрәтергә.		«Бу әкияттә ничә герой?»	«4-5 яшьлек балалар өчен математика» Е. В. Колесникова 53-55 бит

	IV №2 0	Тәртип белән санарга өйрәтүне, “ничә, сан буенча ничәнче?” сорауларына дәрәс җавап бирергә өйрәтүне, математик табышмакларның җавабын табарга өйрәтүне, әйберләрнен тирәлектә урнашуының санга әһәмият бирмәвенә, әйберләрнең санын цифр белән туры китерергә өйрәтүне, әйберләр контурында геометрик фигураларны күрүне, төрле размердагы әйберләрне биеклегенә буенча чагыштырырга һәм шушы билгесенә буенча берләштерергә, бу сүзләргә сөйләмдә кулланырга өйрәтүне дәрәс итү.			«4-5 яшьлек балалар өчен математика» Е. В. Колесникова 55-58 бит
Февраль	I №2 1	Әйберләрнең санын чагыштырырга, әйберләрне киңлегенә, охшаш һәм аермалы якларын билгеләп, бу билгесенә буенча әйберләрне берләштерергә. Әйберләрнең биеклегенән саны әһәмият бирмәвен, тәүлек өлешләрнен эзлеклелеген урнаштыруга логик мәсьәләләр чишәргә өйрәтергә. 5 эчендә санау алымын, тәртип һәм күләм санын аеруны, , “ничә, сан буенча ничәнче?” сорауларына дәрәс җавап бирүне ныгытырга.			«4-5 яшьлек балалар өчен математика» Е. В. Колесникова 58-60 бит
	II №2 2	Үрнәк буенча санарга, цифрны әйберләрнең саны белән туры китерергә, “кичә, бүген, иртәгә” сүзләргә дәрәс кулланырга һәм төшенчәләргә аерырга, ике төркем әйберләргә чагыштырырга өйрәтергә. Геометрик фигуралар-түгәрәк. Овал, турыпочмаклык, квадрат турында белемнәргә ныгыту. Шар, куб, цилиндр белән таныштыру.	«Татар халык уены Утыр, утыр Мәликә»		«4-5 яшьлек балалар өчен математика» Е. В. Колесникова 60-62 бит
	III №2 3	5 эчендә тәртип белән санау алымына, тәртип һәм күләм санын аеруны, “ничә, сан буенча ничәнче?” сорауларына дәрәс җавап бирүне, цифрны сан карточкасы һәм әйберләрнең күләме белән туры китерергә өйрәтүне дәрәс итү. Овал, турыпочмаклык, квадрат, өчпочмак, түгәрәк турында белемнәргә ныгыту.		«Бу бармак...»	«4-5 яшьлек балалар өчен математика» Е. В. Колесникова 62-64 бит
	IV №2 4	Цифрны әйбер саны белән туры китерергә, кәгазь битендә әйберләрнең урнашуын сүз белән билгеләргә өйрәтергә. . Күз караучанлык игътибарын җәелдерергә.			«4-5 яшьлек балалар өчен математика» Е. В. Колесникова 64-66 бит

Март	I №2 5	5 эчендә тәртип белән санау алымын, тәртип һәм күләм санын аеруны, “ничә, сан буенча ничәнче?” сорауларына дәрәҗә җавап бирүне ныгытырга. Цифрны әйбер саны белән туры китерергә, “сулга, уңга” төшенчәләрен аерырга, хәлләрнең эзлеклелеген урнаштырырга өйрәтергә.			«4-5 яшьлек балалар өчен математика» Е. В. Колесникова 66-68 бит
	II №2 6	Цифрны әйбер саны белән туры китерергә, әйберләрнең тирәлектә урнашуының санның тигезлегенә әһәмият бирмәвен күрергә, математик табышмакларның җавабын табарга, төрле размердагы әйберләрне биеккәге буенча чагыштырырга, төрле әйберләрнең охшаш билгеләрен күрергә һәм шул билгесе буенча берләштерергә, билгеле эзлеклелектә логик мәсьәләләрне чишәргә өйрәтергә.	«Татар халык уены Буяу сатыш»		«4-5 яшьлек балалар өчен математика» Е. В. Колесникова 68-69 бит
	III №2 7	5 эчендә тәртип белән санау алымын, тәртип һәм күләм санын аеруны, “ничә, сан буенча ничәнче?” сорауларына дәрәҗә җавап бирүне, әйберләрнең үзенә карата ничек урнашуын сүзләр белән билгеләү алымын, ел фасылларын әйтүне һәм аеруны ныгытырга. Билгеле эзлеклелектә логик мәсьәләләрне чишәргә өйрәтергә.		«Хайваннарны чакыру»	«4-5 яшьлек балалар өчен математика» Е. В. Колесникова 69-71 бит
	IV №2 8	5 эчендә тәртип белән санау алымын, тәртип һәм күләм санын аеруны ныгыту. 4 һәм 5 саннарын чагыштырырга, чагыштыруга логик мәсьәлә чишәргә, әйберләрнең тигез һәм тигез түгеллеген күрергә өйрәтергә.			«4-5 яшьлек балалар өчен математика» Е. В. Колесникова 71-73 бит
Апрель	I №2 9	1дән 5кә кадәр булган цифрларны, геометрик фигураларны символлы сүрәттә күрүне, кәгазь битендә ориентлашуны ныгыту. 5 эчендә санау алымына өйрәтүне, “ничә, сан буенча ничәнче?” сорауларына дәрәҗә җавап бирергә өйрәтүне дәвам итү.			«4-5 яшьлек балалар өчен математика» Е. В. Колесникова 73-74 бит
	II №3 0	Цифрны әйбер саны белән туры китерүне, тирәлектәге әйберләр контурында геометрик матдәләрне күрүне ныгытырга. Күз караучанлык игътибарын җәелдерергә. Үз-үзен тикшерү һәм үз-үзенә бәя кую алымын, уку мәсьәләсен аңлауны һәм мөстәкыйль аны үтәүне формалаштыру.	«Татар халык уены Күз бәйләш»		«4-5 яшьлек балалар өчен математика» Е. В. Колесникова 75-76 бит

	III №3 1	Цифрны эйбер саны белән туры китерергә, эйберләрнең үзеннән урнашуын сүз белән билгеләргә, күз белән кабул итү белешмәсе нигезендә математик табышмакларның жавабын табарга, математик табышмакларның жавабын табарга өйрәтүне дәвам итү. Үз-үзен тикшерү һәм үз-үзенә бәя кую алымын, уку мәсьәләсен аңлауны һәм мөстәкыйль аны үтәүне формалаштыру.			«4-5 яшьлек балалар өчен математика» Е. В. Колесникова 76-78 бит
	IV №3 2	Цифрны эйбер саны белән туры китерергә, математик табышмакларның жавабын табарга, киңлеге буенча эйберләрне чагыштырырга, логик мәсьәлә чишәргә өйрәтүне дәвам итү. Саннар арасындагы тәртип алымын, “тиз-экрен” төшенчәләре төгәл мисалында ныгыту.			«4-5 яшьлек балалар өчен математика» Е. В. Колесникова 78-79 бит
Май	I	План. /Сяхәт картасы/. № 3 Эйберләрнең киңлектә үзара урнашуын дәрәҗә билгеләү алымын, элементар план буенча ориентлашу күнекмәләрен формалаштыру. Өстәл яссылыгында жептән һәм таякчыклардан гади геометрик фигуралар төзү алымын, аларны күзаллау – тою алымы белән анализлау һәм тикшереп карауны формалаштыру. 5 тән 1 гә кадәр кирегә санарга өйрәтү, 5 эчендә санау күнекмәләрен ныгыту. Сөйләм теле, игътибарлылык, логик уйлаучанлыкны жәелдерү.			«Игралочка» Л.Г.Петерсон 70 – 73 бит
	II	Ритм / Закончалыкны эзләү һәм төзү /. № 4 Элементларның ритмик кабатлануы ярдәмдә эзлеклелекне мөстәкыйль төзәргә, гади хәлләрдә закончалыкны табу һәм дәрәҗә түгеллеген күрә белү алымын, ритм төшенчәсен формалаштыру. Эйберләрнең үзенчәлеген, охшашлык һәм аермалы билгеләрен табу алымын, эйберләрне охшаш билгеләре буенча берләштерү һәм жыелмадан берәр төрле билгесе буенча аерылып торучы эйберләрне аеру алымын ныгыту. Жыелманы 2 тигез өлешкә бүлүгә өйрәтү. 5 эчендә санау күнекмәләрен ныгыту. Сөйләм телен, уйлау операцияләрен жәелдерү.	«Татар халык уены Түбәтәй»		«Игралочка» Л.Г.Петерсон 73 - 75 бит

III	<p>Таблицалар. № 25</p> <p>Таблица төшенчәсе белән таныштыру / юл , багана / ,гади таблицалар белән куллана белергә өйрәтү. Геометрик фигуралар , әйберләрнең үзенчәлеге , санны саклау законы . тәртип саны турындагы белемнәрен ныгыту. Сөйләм телен, игътибарлылыкны, уйлау операцияләрен, хәтерне жәелдерү ,мөстәкыйльлелек тәрбияләү.</p>			«Игралочка» Л.Г.Петерсон 128 - 131 бит
IV	<p>Символлар. № 28</p> <p>Әйберләрнең үзенчәлеген билгеләү өчен символлар куллану алымын , таблицалар куллану алымын ныгыту. Сан рәтен ныгыту, алдагы һәм киләсе сан турындагы күзаллауларын формалаштыру. Үз – үзен контрольдә тоту алымын формалаштыру , сөйләм телен, игътибарлылыкны, уйлау операцияләрен, хәтерне жәелдерү ,мөстәкыйльлелек тәрбияләү.</p>		Саннар кергән бармак уеннары	«Игралочка» Л.Г.Петерсон 136-139 бит

Бербөтен дөнья күренешен формалаштыру» белем бирү өлкәсе буенча перспектив план

Ай	Ат на	Программа эчтәлеге	ЭРС	УМК	Кулланылган әдәбият
Сентябрь	I	<p>«Без балалар бакчасында»</p> <p>Балаларда үз – үзенне тоту кагыйдәләрен формалаштыруны дәвам итү; ягымлы сүзләр куллану хисабына сүзлек байлыгын активлаштыру; дустанә мөнәсәбәт тәрбияләү.</p>	М.Жәлил«Әй, куян, куян»		«Туган телдә сөйләшәбез» 22 - 24 бит
	II	<p>«Безнең китаплар»</p> <p>Балаларда китапка карата кызыксыну формалаштыруны дәвам итү. Балаларның хәтерен үстерү.</p>		«Туган телдә сөйләшәбез» китабы	«Туган телдә сөйләшәбез» 24 -26 бит
	III	<p>«Безнең яраткан апабыз»</p> <p>Тәрбияче ярдәмчәсе һөнәре турында балаларның күзаллавын формалаштыруны дәвам итү.Сүзлек байлыгын үстерү.</p>	Тәрбияче апалар белән танышу		«Туган телдә сөйләшәбез» 26 -29 бит

	IV	«Басуга бару» Балаларны транспорт(поезд)һәм аның төп билгеләре(төс,материал)белән таныштыруны дәвам итү;яшелчәләр(кишер,чөгендер)турын дагы белемнәрен ныгыту;яшелчәләрнең(кишер,чөгендер)тышкы күренеше,тәме,формасы буенча аера белү осталыгын,игътибарын,кабул итүләрен,диалоглы сөйләмен,сенсор сәләтләрен үстерү;(у)авазын дәрәҗәләтү.Балаларда табигатькә уңай караш тәрбияләү.		«Яшел чәләр бакчасында»анимацион сюжет	«Туган телдә сөйләшәбез» 29 -32 бит
	V	«Безнең чәчәкләр» Түгәлдә үсүсчә кайбер төр чәчәкләр белән таныштыру. Чәчәк төзелеше турында аңлатма бирү/ яфрагы, ботагы, тажы/. Аермалы һәм охшашлы якларын табарга өйрәтү.	С.Шакир «Мәк чәчәге»		Л.А.Парамонова «Развивающие занятия с детьми 4 – 5 лет»17-19 бит
Октябрь	I	«Куян күчтәнәчләре» Балаларның көз, көзгә уңыш турындагы күзаллауларын киңәйтү; яшелчәләр (кыяр, суган, помидор) турындагы белемнәрен ныгыту;Сенсор сәләтләрен, диалоглы сөйләмен үстерү.		Уен «Куянкай»	«Туган телдә сөйләшәбез» 33 -37 бит
	II	«Көзгә яфрактар.Күгәрчен» Көзгә характерлы билгеләре белән таныштыруны дәвам итү; көзгә яфрактар турындагы белемнәрен тирәнәйтү, күгәрченнең тышкы кыяфәте турындагы белемнәрен активлаштыру			«Туган телдә сөйләшәбез» 37 – 40 бит
	III	«Әти, әни һәм мин» Үз гаиләсе,аның членнары турында күзаллауларын киңәйтү.Аңлаешлы итеп җавап бирүләренә ирешү.	«Минем гаиләм» әңгәмә		«Туган телдә сөйләшәбез» 40 -43 бит
	IV	«Мин һәм кешеләр» Балаларга кешенең үсеше турында күзаллаулар бирү, төрле яштыгә һәм җенестәгә кешеләрне Аерырга өйрәтү; кешеләрнең бер – берсеннән аерылып торышын (яше, җенесе белән генә түгел,ә характер үзенчәлекләре, киеме, шөгыле белән дә аерылуын) аңлату; логик фикерләүләрен үстерү.			«Туган телдә сөйләшәбез» 43 -47 бит
	V	«Бөжәкләр кая китәләр?» Бөжәкләр турында гомуми күзаллау формалаштыру. Сезон үзгәрешләренә бөжәкләрнең яраклашуын аңлату. Бөжәкләр турында кайгыртырга өйрәтү.	«Татарстан Республикасының Кызыл		О. Соломенникова «Уртанчылар төркемендә табигать белән

			китабы- үсемлек ләр»эңгә мә		таныштыру» 2 бит
Ноябрь	I	«Мин үзем өчен иң кадерле кеше» Балаларда үзләренең уникаль һәм кабатланмас шәхес булулары турында күзаллаулар формалаштыру. Тышкы кыяфәтләренә игътибарлылык тәрбияләү.			«Туган телдә сөйләшәбез» 47– 49 бит
	II	«Минем данлыклы шәһәрәм» Балаларны туган шәһәр белән таныштыруны дәвам ит; шәһәрнең тарихы, Татарстан Республикасы турында белем бирү. Балаларда туган шәһәр белән горурлану хисләре, төзүче һөнәренә хөрмәт тәрбияләү.	«Чиста ем»эңгә мә		«Туган телдә сөйләшәбез» 49 -51
	III	«Минем туган илем Рәсәй» Балаларда туган ил, аның тарихы, флаг(эләм)турында күзаллаулар формалаштыру; балаларның кабул итүләрен, сүзләрен, кыска фразаларны ачык әйтү осталыгын, игътибарын үстерү; балаларда туган илгә мэхәббәт, төгәллек тәрбияләү.		«Рәсәй турында рәсем нәр карау»	«Туган телдә сөйләшәбез» 51-53
	IV	«Су кемгә кирәк?» Су турында күзаллауларын жәелдерү. Тереклектә суның әһәмиятенә һәм бәһасенә төшендерү. Ни өчен табигатьтә чиста суның азаюын ачыклау.			О. Соломенникова «Уртанчылар төрке мендә табигать бе -лән таныштыру» 3-4 бит
	V	«Хайваннарның киёмнәре» Балаларның игътибарын хайваннарның тиресенә, мамыгына, тунына жәлеп итү. Төрле хайваннарның “киеменен” төрлелеген ачыклау.	«Татарс тан Респу бликасы ның Кызыл китабы- хайван нар»эңгә мә		Л.А.Парамоно ва «Развивающие за- тия с детьми 4 – 5 лет»187-189 бит
Декабрь	I	«Кар кызы, кар бөртеге бездә кунакта» Яңа ел уңаеннан балаларның тирә-юнь турындагы күзаллауларын киңәйтү, курчак киёмнәренә билгеләре белән таныштыруны дәвам итү; төзү детальләрен аеру һәм атауны(куб, пластина, кирпич, борыс)ны гыту, аларны төзүдә кулланырга өйрәтү. Балаларның			«Туган телдә сөйләшәбез» 54-56

		игътибарын, хэтерен, диалоглы сөйләмен, төзү материаллары белән эшләү осталыгын үстерү. Балаларда Яңа ел бәйрәме уңаеннан яхшы кәеф, шатлык хисләре булдыруга шартлар тудыру, курчакларга карата кайгыртучанлык хисләре тәрбияләү.			
	II	«Кыш билгеләре» Карның үзлекләре белән таныштыру. Сүзләргә дәрәҗә өстәргә өйрәтү. Сорауларга дәрәҗә җавап бирүләренә ирешү.		Ә.Кари «Кыш» шигыре	«Туган телдә сөйләшәбез» 71-74 бит
	III	«Яңа ел уенчыклары» Балаларның кыш турындагы белемнәрен ныгыту; балаларның күрсәтмә образлы фикерләвен үстерү; туган табигатькә мөһабәт һәм эстетик хисләр тәрбияләү.			«Туган телдә сөйләшәбез» 56 – 57 бит
	IV	«Яңа ел килә» Балаларда Яңа ел бәйрәме турында белемнәр формалаштыруны дәвам итү; сенсор билгеләре буенча бер төрле предметларны төркемгә берләштерү осталыгын ныгыту.	«Шәһәр бездә Яңа ел бәйрәме» әңгәмә		«Туган телдә сөйләшәбез» 58 – 61 бит
	V	«Миләш ботагында кызылтүш көтүе» Кошларның төрлелеге турында күзаллауларын җәелдерү. Кызылтүшнән характерлы үзенчәлекләрен ачыклау. Кошларны кайгыртучанлык хисе тәрбияләү.			О. Соломенникова «Уртанчылар төркемендә табигать белән таныштыру» 48-50 бит
Январь	I	«Киемнән үткән һәм бүгенгесә» Балаларны киемнән билгеләнеш белән таныштыру. кием материалы һәм аны куллану ысулы арасындагы бәйләнешне урнаштыруга өйрәтү. Балаларда зөв тәрбияләү.		«Кием нәр» әңгәмә	«Туган телдә сөйләшәбез» 61 – 64 бит
	II	«Хуш килсез, карлы Кыш!» Балаларның кыш турындагы белемнәрен тирәнәйтү. Сөйләмнән грамматик төзелешен камилләштерү. Сүзлек байлыгын, бәйләнешле сөйләмне үстерү. Биремнәргә үтүгә кызыксыну тәрбияләү.			«Туган телдә сөйләшәбез» 64 - 68 бит
	III	«Миләш һәм балаң жылкылары» Үсемлекләрнең җимешләре, аларның табигатьтәге һәм кеше тормышындагы роле белән таныштыру. Таныш белүгә кызыксыну үстерү, сүзлеккә баеп һәм активлаштыру	«Балалар бакчасы янында үсүче миләш агачы» әңгәмә		«Туган телдә сөйләшәбез» 68 - 71 бит

	IV	«Жәнлекләр кышкы урманда» Балаларның кыргый хайваннар турындагы күзаллауларын формалаштыру, табигатьтәге сезонлы үзгәрешләр турындагы белемнәрен ныгыту. Бәйләнешле сөйләм телен үстерү, сөйләмнең грамматик төзелешен камилләштерү. Хайваннарға сакчыл караш тәрбияләү.	«Безнең якта яшәүче жәнлекләр турында» әңгәмә		«Туган телдә сөйләшәбез» 79 -83бит
	V	«Кыш» Ел фасылы булган кыш турында күзаллауларын ныгыту. Башка ел фасылы белән аермалы һәм охшаш якларын чагыштырырга өйрәтү.		«Кыш турында табыш маклар»	Л.А.Парамонова «Развивающие занятия с детьми 4 – 5 лет» 238-240 бит
Февраль	I	«Кар бабай» Балаларның кышкы күренешләр турындагы күзаллауларын киңәйтү; геометрик фигураларның – түгәрәкнең, өчпочмакның атамасын ныгыту. Балаларның фикерләвен үстерү. Эстетик хисләр тәрбияләү.			«Туган телдә сөйләшәбез» 74 -76 бит
	II	«Жәнлекләр кышка эзерләнә» Балаларны жәнлекләрнең кышкы табигатьтә яшәү рәвеше белән таныштыруны давам итү. Балаларның грамматик яктан дәрәс сөйләмен үстерү.	«Безнең як жәнлекләре» әңгәмә		«Туган телдә сөйләшәбез» 76 – 78 бит
	III	«Без солдатлар» Ватанны саклаучылар көне белән таныштыру. Диалогик, монологик сөйләмнәрен үстерү. Балаларда очучы, диңгезче, хәрбиләр һөнәренә хөрмәт, патриотик хисләр тәрбияләү.		К.Булатова «Солдатлар» жыры	«Туган телдә сөйләшәбез» 83 -87 бит
	IV	«Безнең армия» Балаларда илне саклаучы сугышчылар турында күзаллау формалаштыру. “Ватанны саклаучылар” төшенчәсен ачыклау; кайбер хәрби һөнәрләр (диңгезчеләр, танкистлар, очучылар, чик сакчысы) белән таныштыру.	«Әтием кая хезмәт иткән?» әңгәмә		«Туган телдә сөйләшәбез» 87 – 89 бит
	V	«Суган утырту» Үсемлекнең үсеше өчен мөһим булган шартлар белән таныштыру. Табигать витаминаның кеше сәламәтлеге өчен файдалы якларын ачыклау. Хезмәт күнекмәләре формалаштыру.			О. Соломенникова «Уртанчылар төркемендә табигать белән таныштыру» 54-57 бит

Март	I	«Музыка житәкчесендә кунакта» Әниләр турында әңгәмәдә катнашырга, әниләрнең исемен дәрәс әйтә белергә өйрәтү. Сүз байлыгын үстерү.	«Музыка залына сәяхәт» әңгәмә		«Туган телдә сөйләшәбез» 92 – 95 бит
	II	«Әнием турында сөйлим» Бәйрәмнәр белән таныштыруны дәвам итү. Әниләр турында тасвирлама төзү осталыгын формалаштыру. Әниләргә хөрмәт тәрбияләү. Балаларның хәтерен, сүзлек байлыгын үстерү.		С. Сөләйманова «Әниләр бәйрәме» шигыре	«Туган телдә сөйләшәбез» 96 -98 бит
	III	«Савыт – саба» Татар авылы көнкүреше белән таныштыру, хәзерге һәм элекке заманда кулланылган савыт – саба турындагы белемнәрне ныгыту. Татар халкының көнкүреш предметларына кызыксыну тәрбияләү.			«Туган телдә сөйләшәбез» 98-101 бит
	IV	«Бүлмә гөлләре доньясы» Бүлмә гөлләре турында белемнәрне жәелдерү/аларның файдалы яклары һәм төзелеше/. Тышкы билгесе буенча бүлмә гөлләрен танырга өйрәтү.	«Бүлмә без гөлләре» әңгәмә		О. Соломенникова «Уртанчылар төркемендә табигать белән таныштыру» 57-59 бит
	V	«Яз көне кошлар» Язгы сезонда кошлар турында белемнәрне жәелдерү. Сыерчыкны башка кошлар белән таныштыру алымын булдыру. Тере табигатькә карата сакчыл караш тәрбияләү.	«Татарстан Республикасының Кызыл китабы-кошлар» әңгәмә		О. Соломенникова «Уртанчылар төркемендә табигать белән таныштыру» 24-26 бит
Апрель	I	«Кар бабай язны эзли» Язгы күренешләр белән таныштыруны дәвам итү. Язгы табигатьтәге гади бәйләнешләрне ачыклау барышында сүзлек запасын киңәйтү.			«Туган телдә сөйләшәбез» 101 -104 бит
	II	«Яз бүләкләре» Балаларны яз, аның айлары, билгеләре турындагы белемнәрне ныгыту; сүзлек запасын баету. Күзаллауларын үстерү.		Ә Бикчән тәева «Сыерчыклар» шигыре	«Туган телдә сөйләшәбез» 105-109 бит
	III	«Яз килә, яз!» Сезонлы үзгәрешләр турында белемнәрне ныгыту. Сүзлек запасын активлаштыру.			«Туган телдә сөйләшәбез» 109-112 бит

	IV	«Бакчабызның балта остасы» Балаларны олылар хезмәте белән таныштыруны дәвам итү(балта остасы хезмәте);хезмәт кораллары турындагы белемнәрен ныгыту.Балаларның сорауларга тулы фразалар белән җавап бирү.хезмәт коралларын классификацияләү осталыгын,игътибарын,олылар хезмәтенә карата кызыксынуын үстерү.Өлкәннәр хезмәтенә хөрмәт тәрбияләү	«Бакча бызда эшләүче абыйлар хезмәте белән танышу»		«Туган телдә сөйләшәбез» 90-92 бит
	V	«Кем кая яши?» Табигатьгә бәйләнеш, хайваннарның төрле яшәү шартларына яраклашуын формалаштыру.			Л.А.Парамонова «Развивающие занятия с детьми 4 – 5 лет» 472-473 бит
Май	I	«Жиңү бәйрәме. Татарстан байрагы» Татарстан байрагының төсләр турындагы белемнәрен ныгыту, агач һәм тукыманың билгеләрен ачыклау, кәгазь белән эшләү алымнарын камилләштерү.Балаларның сүзлек байлыгын активлаштыру.	«Татарстан Республикасының флагы»		«Туган телдә сөйләшәбез» 112-115 бит
	II	«9 Майны каршылап» Балаларның Жиңү көне турында күзаллауларын формалаштыруны, хәрби һөнәрләр, аларның башкиемнәре белән таныштыруны дәвам итү, сугышчыларның батырлыгы турында сөйләү, хәрби техника турында белемнәрен киңәйтү.		Ә.Рәшит «Кояшлы ил»жырын тыңлау	«Туган телдә сөйләшәбез» 118-120 бит
	III	«Табигатьтә үз-үзен тоту кагыйдәләре» Табигатьтә үз-үзен тоту кагыйдәләре белән таныштыру. Үсемлекләр һәм хайваннарга карата сакчыл караш тәрбияләү.			Л.А.Парамонова «Развивающие занятия с детьми 4 – 5 лет» 573 бит
	IV	«Үрдәк бәбкәсе бак –бакны тасвирлау» Уенчыкны эзлекле тасвирлап, кечкенә хикәя төзәргә өйрәтүне дәвам итү.Бәйләнешле сөйләмне, кабул итүне үстерү.			«Туган телдә сөйләшәбез» 123-124 бит
	V	«Чәчәкләр» Балаларны җәйге табигатьгә үзгәрешләр,чәчәкләрнең характерлы билгеләре белән таныштыруны дәвам итү;сорауларга тулы җәенке җөмлөләр белән җавап бирү осталыгын ныгыту;балаларның логик,образлы фикерләүләрен,хәтерен,игътибарын,ва	«Кызыл китапка кертелгән сирәк чәчәкләр»әңгәмә		«Туган телдә сөйләшәбез» 120-122 бит

		к моториканы үстерү; чәчәкләргә карата сакчыл караш тәрбияләү.			
--	--	--	--	--	--

«Сәнгать ижаты» белем бирү өлкәсенең рәсем буенча перспектив план

Ай	Ат на	Программа эчтәлеге	ЭРС	УМК	Кулланылган әдәбият
Сентябрь	I	«Шкафчиклар өчен рәсем» Балаларны предметлы рәсем ясарга өйрәтү. Буяу алымын ныгыту. Чиста пөхтә ясауларына ирешү.	«Мин Веселая карусель бакчасына йөрим» әңгәмә		И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 16-17 бит
	II	«Тәрзәгә карыйк» Балаларны гади сюжетларны ясарга өйрәтү. Кызыксынучанлык тәрбияләү			И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 18-19 бит
	III	«Матур чәчәкләр» (татар милли бизәкләре) Балаларның күзәтүчәнлекләрен, сайлап ала белүләрен үстерү. Үсемлекләренең өлешләрен сурәтләргә өйрәтү, Балаларда кызыксыну уяту. Күңел күтәренкелеге булдыру. Буяуларны сайлый белергә ныгыту.	«Яфрак, кыңгырау бизәге белән таныштыру»		Татар милли бизәк ләре белән таныштыру
	IV	«Безнең карбыз» Кисеп алынган телеме белән натурадан карбыз ясарга өйрәтү. Пумаланың хәрәкәт юнәлешен үзгәртүне формалаштыру. Төс, форма, пропорция хисен жәелдерү.		Карбыз турында табыш мак	Л.А.Парамонова «Развивающие занятия с детьми 4-5 лет» 67нче бит
Октябрь	I	«Өлгергән, кызыл, баллы Алма» Балаларны буяу белән күптөсле алма ясарга өйрәтү. Эстетик зәвык тәрбияләү.		Н.Мадьяров «Ал малар ничек кызарган?» шигыре	И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 42-43 бит
	II	«Кыю этәч» Төрле төсләр һәм формаларны туры китереп, буяулар белән этәч рәсеме ясарга өйрәтү. Үзенә күзаллауларын сәнгать ижаты өлкәсендә сүрәтләү кызыксынучанлыгы тәрбияләү.		М.Жәлил «Этәч» жыры	И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 34-35 бит

	III	«Милэш тэлгэше» Милэш тэлгэшен мамыклы таякчыклар белэн ясарга өйрөтү.Тэлгэш төзелеше белэн балаларны таныштыру. Ритм һәм төс сиземлэүне үстерү.			И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду»средняя группа 46-47 бит
	IV	«Керпелэр өчен көзге ковер»(коллектив эш) Балаларны “принт” техникасы белэн таныштыру: төсен туры китереп яфракны буяу һәм кәгазьгә басып эз калдыруТөслэрне сиземлэүне, матурлыкны тою хислэрен үстерү.		Хәйдәр«Керпелуны»экиятэ	Л.А.Парамонова «Развивающие занятия с детьми 4-5 лет»173нче бит
Ноябрь	I	«Тычкан һәм чыпчык» Экиятлэр буенча гади сюжетларны ясарга өйрөтү.Форма китереп чыгару мөмкинчелеклэрен жәелдерү.Мөстәкыйльлек тәрбиялэү			И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 54-55 бит
	II	«Соры куян акка әйләнгән» Куянын сәнгатьле образын – соры туннан ак тунга алмаштырырга өйрөтү.Уйлаучанлык жәелдерү.Табигатьне күрә белү хисе тәрбиялэү.		Уен«Ак куянкай»	И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 58-59 бит
	III	«Өч аю өчен бизәкле салфеткалар» Төрле размердагы салфеткаларны бизәклэргә өйрөтү.Төс,ритм хисен жәелдерү.Халык кулланма сәнгатенә кызыксыну тәрбиялэү.	«Өч аю»рус халык экиятэ		Л.А.Парамонова «Развивающие занятия с детьми 4-5 лет»157 бит
	IV	«Кырыгаяк» Түгәрәк формасы ясау алымынныгыту..Күз алдына китерүчәнлек хисен жәелдерү.Уйланылган образ белән кәгазь бите пропорциясен берләштерергә өйрөтү.			Л.А.Парамонова «Развивающие занятия с детьми 4-5 лет» 204нче бит
Декабрь	I	«Кышкы бизәклэр» Балаларда күзәтүчәнлек, табигатьтәге үзгәрешлэргә кызыксыну уяту. Челтәр үрү стилиндә бизәклэр ясарга өйрөтү	«Татар халык бизәге-бөтергеч		И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду»

		(буяулар белән). Декоратив элементларны куллануларын ныгыту.	»		средняя группа 66 бит.
	II	«Биялэйләр һәм песәйләр» Кулларын, бармакларын рәсемгә төшереп, төрле бизәкләр ясарга өйрәтү. Карандашлар, фломастерлар белән дәрәс эшләүне ныгыту			И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 64-65 бит
	III	«Кем бияләйдә яши?» Матур әдәбият әсәрен ачыклап рәсем ясарга өйрәтү. Сюжетны күрсәтү алымы белән таныштыру. Композицияле алымнар жәелдерү.	«Биялэй әкияте»		И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 82 бит
	IV	«Башлыклы һәм шарфлы Кар бабайлар» Кар бабайларны киёмнәре белән ясарга өйрәтү. Декоратив бизәү алымнарын куллануларын ныгыту. Балаларда кызыксыну уяту.			И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 78 бит
Январь	I	«Безнең матур чыршыбыз» Чыршы ясауны ныгыту. Аның төзелешен, уенчыкларын буяулар ярдәмендә сурәтлөргә һәм кәгазь битендә дәрәс урнаштырырга өйрәтү.		Ә.Ерикәй «Чыршы» шигыре	И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 74 бит
	II	«Ыргак, усал» Фантазияле образларны ясарга өйрәтү. Ике кул белән ясау мөмкинчелеген күрсәтү. Шаяру хисен жәелдерү. Мөстәкыйльлек тәрбияләү.			И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 86 бит
	III	«Йомшак уенчыклар» Юеш кәгазь битендә рәсем ясау алымын өйрәтү. Үзлектән тема сайларга, башлаган эшне ахырынача бетерергә	«Матрешка»		Л.А.Парамонова «Развивающие занятия с детьми 4-5 лет» 260 бит

	IV	«Песи шарлар белэн» Баларныы йорт хайваннары ясарга өйрэтү. Форма һәм композиция тоемлавын үстерү.Әйләнә тирәгә карата күзаллауларын һәм кызыксынучанлыкларын үстерү.			И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 122 бит
Февраль	I	«Ботакта кызылтүшләр» Карлы ботакта кызылтүшләрне сурәтләргә өйрэтү; Кошның тышкы кыяфәтен – гәүдәсен, төсен, үзенчәлекле билгеләрен күрсәтә белүне ныгыту. Кошларга карата кайгыртучанлык хисе тәрбияләү.	«Бездә яшәүче кызыл түшләр» әңгәмә		И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 90 бит
	II	«Тычкан һәм аю» Әкияттән гади сюжет ясарга өйрәтү, күз үлчәмен үстерү, чиста эшләүне күнектерү. Балаларда кызыксыну уяту..			И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 94-95 бит
	III	«Әтием бәйрәме» Жәмгыять тормышында – Ватанны Яклаучылар көнен билгеләп үтүгә эмоциональ караш уяту.		«Әтием жыры»	Л.А.Парамонова «Развивающие занятия с детьми 4-5 лет»389
	IV	«Батыр тычкан» Әдәби әсәрнең сюжетын күрсәтергә өйрәтү.Композиция алымын жәелдерү.Эстетик хис тәрбияләү.			И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 102- бит
Март	I	«Бүләккә чәчәкләр» Әзер ваза силуэтына чәчәкләр сурәтләргә өйрәтү. Әниләргә карата кайгыртучанлык тәрбияләү. Форма һәм төсләрне тою хисләрен үстерү.		«Әнием жыры»	Л.А.Парамонова «Развивающие занятия с детьми 4-5 лет»389 бит
	II	«Күңелле матрешкалар» Әзер ваза силуэтына чәчәкләр сурәтләргә өйрәтү. Әниләргә карата кайгыртучанлык тәрбияләү. Форма һәм төсләрне тою хисләрен үстерү.			И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 106 бит

	III	«Матур салфеткалар» Балаларны түгэрэк һәм квадрат формадагы бизэкләрне салфеткага төшерергә өйрөтергә. Салфетканың формасына орнамент бэйле икәннен күрсәтергә.			И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 110 бит
	IV	«Һава шары белән песи» Балаларны әдәби әсәр мотивлары белән сюжет ясарга өйрөтү. Персонаж характерын һәм кәефен сүрәтләү өчен ижади ситуация тудыруларына ирешү.			И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 122 бит
Апрель	I	«Фантазия белән ясау» Фантазияле образлар ясау. Үзлектән оригиналь эчтәлек эзләү. Традицион булмаган техниканы үзләштерү (бармаклар белән ясау, учлар белән, төрле предметлар белән отпечаткалар)			И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 140 бит
	II	«Үзебез мультфильм ясыйбыз» Балаларны урман ясарга өйрөтү, эзер силуэтлар ярдәмендә яфраклы һәм ылыслы агачлар образы тудыруларына ирешү. Пумала белән эшләү алымын ныгыту.	« Рус халык әкиятләре буенча мультфильм»		Л.А.Парамонова «Развивающие занятия с детьми 4-5 лет» 503 бит
	III	«Түбәтәй бизибез»(татар милли бизэкләре) Татар халкының милли киеме – түбәтәй, милли бизэкләр белән таныштыруны дәвам итү. 5 таҗлы “розетка” мотивындагы чәчәк ясау алымын ныгыту. Матурлыкны тоя белергә, төсләрне дәрәс сайларга өйрөтү.	« Татар халык бизэкләре»		Нурзия
	IV	«Аквариумда балыклар»(коллектив эш) Балаларны төрле юнәлештә йөзүче балыклар ясарга өйрөтү. Сюжетлы композиция төзүләренә ирешү. Бердәм тату эшләүләрен булдыру.			Г.С.Швайко «Занятия по изобразительной деятельности в детском саду» 14 бит
Май	I	«Менә безнең нинди салют!» Төс, ритм, композиция хисен жәелдерү. Турыпчмаклы битне	«Скарятин паркында		Л.А.Парамонова «Развивающие занятия с детьми

		урталай бөкләү алымын ныгыту.Бәйрәм хисе уяту..	Жиңу бәйрәме»		4-5 лет» 552 бит
	II	«Чәчәк атучы ботак» Балаларны композиция төзәргә өйрәтү. Басып алу алымын ныгыту.Табигатьнең матурлыгына соклана белү хисләре тәрбияләү.			Л.А.Парамонова «Развивающие занятия с детьми 4-5 лет» 514 бит
	III	«Кошлар ояда» Кошларны ясарга өйрәтүне дәвам итү. Гәүдә һәм башны овал формасында, койрыгын үзләре теләгәнчә (трапеция, өчпочмак һ.б) ясауны ныгыту.	«Жылы яктан кайткан кошлар-сыерчыклар» әңгәмә		Л.А.Парамонова «Развивающие занятия с детьми 4-5 лет» 473 бит
	IV	«Салават күперә» Табигатьнең – салават күперенең матурлыгын күрә беләргә өйрәтү, аны рәсемдә сурәтләүләренә ирешү. Салават күперенә карата кызыксыну уяту.			И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 136 бит

«Сәнгать ижаты»белем биру өлкәсенен ябыштыру буенча перспектив план

Ай	Атна	Программа эчтәлеге	ЭРС	УМК	Кулланылган әдәбият
Сентябрь	I	«Поезд чаба» (коллектив эш) Балаларны кайчы тотарга һәм туры кисәргә өйрәтү.Кайчы белән эш иткәндә куркынычсызлык кагыйдәләре белән таныштыру.Пөхтәлек тәрбияләү.	«Казан шәһәрән дә поездлар» әңгәмә		И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 22 бит
	II	«Чәчәк түтәле» Балаларны 2 – 3 төрле кәгазь формадан чәчәк ясарга өйрәтү.Кайчыны дәрәс тотуны ныгыту.Коллективти эшләргә кызыксыну уяту.			И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 24 бит

Октябрь	I	«Яфрак коелу» Табигать материалыннан сюжетлы композициялар ясарга өйрөтү. Төс һәм композиция хисен жәелдерү. Табигатькә сакчыл караш тәрбияләү.		Л.Лерон« Яфрак бэйрәме» шигыре	И.А.Лыкова «Изобразитель ная деятельность в детском саду» средняя группа 36 бит
	II	«Алтын көнбагыш чәчәкләре» Төрле материалдан матур көнбагыш образы тудырырга өйрөтү. Төс һәм композиция хисен жәелдерү. Сәнгатькә мэхәббәт тәрбияләү.	«Безнең кырлар да көнба гыш чәчәклә ре» әнгамә		И.А.Лыкова «Изобразитель ная деятельность в детском саду» средняя группа 38 бит
Ноябрь	I	«Күктә болытлар йөзәләр» Туры сызык буенча кыска тасмалар кисәргә һәм киселгән тасмалардан предмет сүрәтләргә өйрөтү. Кисеп ябыштыру сәнгәтенә кызыксыну уяту.			И.А.Лыкова «Изобразитель ная деятельность в детском саду» средняя группа 50 бит
	II	«Куян бакчасы» (кәбестә һәм кишер) Яшелчәләрнең ябыштыру сүрәтен тудырырга өйрөтү. Форма һәм композиция хисен жәелдерү. Аралашу алымнары тәрбияләү.		«Ак куян. йо мшак куян» жыры	И.А.Лыкова «Изобразитель ная деятельность в детском саду» средняя группа 56 бит
Декабрь	I	« Песәй өчен тасмалы келәм» Төсләре буенча чиратлаштырып кәгазь тасмалардан «тасмалы келәм» композициясен төзәргә өйрөтү. Кайчылар белән турыга кисү алымын дәвам итү. Кәгазьне бөкләнгән урыннан кисәргә өйрөтү. Төс һәм ритм хисен жәелдерү.			И.А.Лыкова «Изобразитель ная деятельность в детском саду» средняя группа 62 бит
	II	« Бэйрәм чыршысы» Дүртпочмакны урталы кисеп өчпочмакны кисәргә өйрөтү. Кисеп ябыштыру сәнгәтенә кызыксыну уяту. Кайчы белән эшләргә һәм пөхтә эшләү күнекмәләре булдыру.		«Чыршы » жыры	И.А.Лыкова «Изобразитель ная деятельность в детском саду» средняя группа 72нче бит

Январь	I	«Тәмле торт» Түгәрәкне урталай һәм тагын урталай бөкләргә һәм шул урыннан кисәргә өйрәтү. Түгәрәккә бизәкләрне урнаштыру алымын күрсәтү. Торт мисалында өлеш һәм бөтен турында күзаллау формалаштыру. Форма хисен жәелдерү.			Л.А.Парамонова «Развивающие занятия с детьми 4-5 лет» 290 бит
	II	«Тере болытлар» Кәгазне ертып болытлар, кояшны, чәчәкләрне ябыштырырга өйрәтү. Чиста, пөхтә итеп эшләү күнекмәләре булдыру.			И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 120 нчы бит
Февраль	I	«Бозлы һәм кайрылы өй» Балаларны кайчы белән эшлөләрәнә ныгыту. Тасмалардан кыска, аннары озынрак шакмаклар кисәргә өйрәтү. Киселгән шакмаклардан өй төзәргә өйрәтү. Пөхтә эшләү күнекмәләре булдыру.	«Төлке, Куян һәм Этәч» әкияте		И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 92 нчы бит
	II	«Тиз канатлы самолетлар» Төрле размердагы һәм формадагы самолет сүрәте ясарга өйрәтү. Ижади уйлаучанлыкны үстерү. Сәнгать эшчәнлегендә алган күзаллауларын сүрәтләүгә һәм техниканы тануга кызыксыну тәрбияләү.			И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 98 бит
Март	I	«Әнигә бүләккә яулык бизибез» (татар милли бизәге) Балаларны татар милли бизәкләре белән таныштыруны дәвам итү. Турыпочмаклыкның почмакларын кисеп, таж яфраклары ясый белергә өйрәтү.	«Татар бизәкләре- лалә, яфрак, кыңгырау»		Нурзия «Татар халкының сынлы сәнгате»
	II	«Тере болытлар» Кәгазне ертып болытлар, кояшны, чәчәкләрне ябыштырырга өйрәтү. Чиста, пөхтә итеп эшләү күнекмәләре булдыру.			И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 116 нче бит

Апрель	I	«Тычкан-моряк» Көгаздөн төрле корабликлар ясарга өйрөтү. Композицияле алымнар жээлдерү.			И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 130 бит
	II	«Балыклар уйныйлар, балалар балкыйлар» Квадраттан түгэрэклэр һәм турыпочмактан овал кисэргэ күнектерү. Балыкларны бизэргэ өндөү. Пөхтэ эшлэү күнекмэлэрен булдыру.	«Бакчабызның тере почмагындагы аквариум» эңгемэ		И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 134 бит
Май	I	«Чыпчыклар суда йөзэлэр» Квадраттан түгэрэклэр (су, чыпчыкның гәүдәсен) кисэргэ өйрөтүне дөвам итү. Кисеп ябыштыру сэнгатенә кызыксыну уяту, аның эчтәлеген катлауландыра һәм төрле сүрөтлөү мөмкинлекләрен кинәйтә бару. Пөхтэ эшлэү күнекмэлэре булдыру.			И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 118нче бит
	II	«Кояшта кунакта» Гади сюжетны төзэргә һәм ябыштырырга өйрөтүне дөвам итү. Квадраттан түгэрэклэрне кисэргэ өйрөтү. Кайчы белән эшлүүлэрен ныгыту. Чиста һәм пөхтэ итеп ябыштыруларына ирешү.		Ө.Рәшит «Кояшлы ил» жыры	И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 138нчебит

«Сэнгаты ижаты» белем бирү өлкәсенен эвэләү буенча перспектив план

Ай	Атна	Программа эчтәлеге	ЭРС	УМК	Кулланылган әдәбият
Сентябрь	1	«Колаклы пирамидкалар» Балаларны аю, куян, мөчеләрнең (сайлау буенча) башларын төрле зурлыктагы дисклардан пирамидкалар эвэлэргә өйрөтү. эш алымнарын күрсәтү (пластилиннарны бер рәткә, зурдан кечкенәгә төзү) Төсен,			И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 28 нче бит

		формасын, зурлыгын танырга өйрөтү.			
	II	«Менэ нинди безнең карбыз» Балаларны карбыз кисәкләрен, үлчәме һәм формасы буенча (төрле кисәкләре-кабыгы һәм эче)эвэләргә өйрөтү.Фикер йөртү сәләтен, ижади эшчәнлеген үстөрү.		«Карбыз турында табыш мак»	И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 40 нчы бит
Октябрь	I	«Әтәч,әтәчкәй» Пластиннан әтәч образы эвэләргә өйрөтү.Композициясенең формалы образына мөмкинчелекләрен жәелдерү.		«Әтәчкәй» жыры	И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 32нчы бит
	II	«Чебен гөмбәсе» 4 өлештән чебен гөмбәсе эвэләргә өйрөтү.Чебен гөмбәсенең төгәл төзелешен күзаллауны ачыклау.Табигатьне күрә белү теләге тәрбияләү.			И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 44 бит
Ноябрь	I	«Керпеләр-ни аягы,ни башы юк» Тышкы кыяфәтенең үзенчәлекле якларын истә тотып керпе эвэләргә өйрөтү.Балаларда эвэләүгә кызыксыну уяту.	«Кызыл китап»әң гәмә		И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 52 бит
	II	«Кәбестә һәм кишер түгәле» Яшелчәләрнең характерлы һәм үзенчәлекле якларын истә тотып кәбестә, кишер эвэләргә өйрөтү.Ижади күзаллавын үстөрү.		«Кәбестә һәм кишер турында табыш мак»	И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 48 бит
Декабрь	I	«Кар кызы бии» Конус формасыннан кар кызын эвэләргә, фигураларны хәрәкәттә күрсәтергә өйрөтү. Пропорция, форманы тоемлауны үстөрү.			И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 68нче бит
	II	«Кыш бабай бүләк алып килгән» Конус формасыннан кеше фигурасын эвэләүне дәвам итү. Кыш бабайның		«Кыш бабай» жыры	И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду»

		үзенчәлекле якларын - сакалын, озын тунын, капчыгын эвәвләргә өйрәтү.			средняя группа 70 бит
Январь	I	«Ике саран аю баласы» (коллектив эш) Балаларда бергә эшләү теләге тәрбияләү.Предметның (аюларның) һәр өлешен үзлектән урнаштырырга, пластилинны төрле өлешләргә бүлүгә өйрәтү.Эвәләүдә таныш алымнарны куллану.(тәгәрәтү, учта эвәләү, смылау,шомарту)	«Ике саран аю баласы» әкият		И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 84 бит
	II	«Кар әбиләр» Балаларны төзү алымы белән сәнгатьле эвәләү образы барлыкка китерергә өйрәтүне дәвам итү.Эвәләү алымы белән пластик форма арасында элемент барлыгын аңлату. Үз эшеңне планлаштырырга өйрәтү:образ тудыру, материалны төрле зурлыктагы өлешләргә бүлү, эре детальдән башлап эзлекле рәвештә эвәләү. Эвәләнгән фигураларны өстәмә материаллар белән бизәү.			И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 76 бит
Февраль	I	«Ябалак һәм песнәк» Парлы сәнгатьле образлар эвәләргә өйрәтү.Ябалак һәм песнәкнең тышкы кыяфәте һәм образы турында күзаллауларын ачыклау.Форма һәм композиция хисен жәелдерү. Табигатьне күрә белү теләге тәрбияләү.	«Бездә кышлау чы кошлар» әңгәмә		И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 100 бит
	II	«Күңелле вертолетлар»(әтиләр көне) Төзү алымнарын кулланып,төрле формада һәм төрле үлчәмдәге детальләр белән һава транспорты(вертолет) эвәләргә өйрәтү.Детальләргә ялгау алымына игътибарны юнәлтү.(сылау алымын куллану, теш чистарткыч таякчыклар куллану) Күзаллауны, кул хәрәкәте белән күзләр яраклашуын үстерү.Ясаган әйберләр белән (әтиләрен, абыйларын,бабайларын) шатландыру хисе уяту.		К.Булатова«Сол датлар» жыры	И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 96 бит
Март	I	«Йөрәкле чәчәкләр» Якын кешеләренә-әиеләргә һәм әбиләргә рельефлы рәсемнәр эвәләргә өйрәтү.Йөрәкләрне төрле алымнар белән эвәләргә өйрәтү.Форма һәм ритм хисен жәелдерү.Эстетик хис тәрбияләү.	«Татар халык бизәге-йөрәк формасы» әңгәмә		И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 104 бит

	II	«Уенчыкларга чынаяклар» (коллектив эш) Өйрөнөлгөн алымнарын кулланып чынаяклар эвэлэргә өйрөтү. Коллективта эшлэргә күнектерү.			И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 108 бит
Апрель	I	«Йолдызлар һәм кометалар» Рельефлы эвэләү техникасын үзләштерүне дәвам итү.Рельефлы рәсемне йолдызлар һәм кометалар белән ясарга кызыксыну уяту.Пластиннарның төсләрен кушу алымы белән таныштыру.Форма һәм композиция хисен жәелдерү.Бергә эшләү алымы тәрбияләү.			И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 124 бит
	II	«Елга буйлап кораблик йөзә» Пластин брусуннан кораблик эвэлэргә өйрөтү.Әдәби эсәр аша эвэләүгә кызыксыну уяту.	«Кама елгасы» видео ма		И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 128 бит
Май	I	«Безнең аквариум» Матур сүүсемнәрне һәм декоратив балыкларны булдыру өчен эвэләүнең төрле алымнарын куллануны активлаштыру.Рельефлы эвэләүне үзләштерү алымын дәвам итү.Матур әдәбиятның башка төрләрәндә үзләштерелгән теманың ачылышына кызыксыну тәрбияләү.			И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 132 бит
	II	«Чебен-черки» Бөжәкләрне хәрәкәттә эвэлэргә өйрөтү.Аралашу алымнарын формалаштыру.Тере табигатькә кызыксыну уяту.			И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду» средняя группа 142 бит

**«Танып белү – фәнни тикшерү һәм төзү эшчәнлеген үстерү
буенча»белем бирү өлкәсен перспектив планлаштыру**

Ай	Атна	Программа эчтәлегә	ЭРС	УМК	Кулланылган әдәбият
Сентябрь	I	«Капризлы песәй бакчасында» Балаларны төзелеш материалларының формалары белән таныштыру. Пространство күзаллауларын формалаштыру: озын-кыска, биек-түбән, киң-тар.		«Песи,песи,пескә ем»шигыре	Л.А.Парамонова «Развивающие занятия с детьми 4-5 лет»13 бит

	II	«Анфиса маймылына өй» Үрнәккә карап төзөргә өйрәтү; тәрбияче кушуы буенча үзгәртергә күнектерү. Пространство күзаллауларын ныгыту: биек-тәбән, озын-кыска, зур-кечкенә.			Л.А.Парамонова «Развивающие занятия с детьми 4-5 лет»37 бит
	III	«Авыл урамы» Оригами ысулында кәгазь белән эшләнүең гади һәм күп функцияле алымы белән таныштыру. Кәгазь квадратны кара – каршы почмаклары белән туры китереп , диагонале буенча урталай бөкләргә өйрәтү.	«Талкыш авылы урамнары»презентация		Л.А.Парамонова «Развивающие занятия с детьми 4-5 лет»123бит
	IV	«Балалар паркта ял итәләр» Өс киemenдә төрле биеклектәге геометрик фигуралардан балаларның динамик фигурасын төзөргә өйрәтү.	«Яр Камасы паркы» презентация		Л.А.Парамонова «Развивающие занятия с детьми 4-5 лет»193бит
Октябрь	I	«Безнең урам өйләре» Төзелеш материалларының исемнәрен (кирпеч, призма, пластина), конструктив үзлекләре турында белемнәрен ныгыту.	«Мин яши торган урам»жүргәзмәсе		Л.А.Парамонова «Развивающие занятия с детьми 4-5 лет»44 бит
	II	«Өч аюга жиһазлар» Өч зурлыкта булган жиһазларны үрнәккә карап төзөргә өйрәтү. Конструкцияләрдә зурлык параметрларын аеруны күнектерү (озынлыгы, киңлеге, биеклеге).	«Өч аю»рус халык әкияте		Л.А.Парамонова «Развивающие занятия с детьми 4-5 лет»154 бит
	III	«Почта конвертлары» Капма – каршы якларын туры китереп , туры линия буенча квадратны урталай бөкләргә өйрәтүне дәвам итү.	«Шәһәр без почтасы» әңгәмә		Л.А.Парамонова «Развивающие занятия с детьми 4-5 лет»554 бит
	IV	«Төзү осталары шәһәр» Төзү детальләренең өлешләрен аерырга һәм исемнәрен истә калдырырга өйрәтү.			Н.Ф.Тарловская «Балаларны төзү алымына һәм кул эшенә өйрәтү» 22бит

Ноябрь	I	<p>«Жәнлекләр йөзләре»(кәгазьдән)</p> <p>Балаларны оригами алымы белән таныштыру. Кәгазьдән нәнлек битлекләре ясарга өйрәтү.</p>			Л.А.Парамонова «Развивающие занятия с детьми 4-5 лет»244 бит
	II	<p>«Теремкәйләр»</p> <p>Теремкәй төзүгә кирәкле төзелеш материаллары сайлап алырга өйрәтү. Сүз байлыгын үстерү: биек-төбәнәк, озын-кыска, күп-әз, баскыч.</p>	«Теремкәй»рус халык әкиятә		Кулланма материал
	III	<p>«Башка планетадан килгән кунаклар өчен өйләр»</p> <p>Өйләр төзәргә өйрәтүне дәвам итү. Таныш төзелешне яңага үзгәртәргә өйрәтү.</p>			Н.Ф.Тарловская «Балаларны төзү алымына һәм кул эшенә өйрәтү» 26 бит
	IV	<p>«Машиналар күргәзмәсе»</p> <p>Мөстәкыйль төзү эшчәнлегенә балаларның кызыксынучанлыгын жәелдерү.</p>			Н.Ф.Тарловская «Балаларны төзү алымына һәм кул эшенә өйрәтү» 29 бит
Декабрь	I	<p>«Чыршыга уенчыклар»</p> <p>Квадратны диагональ буенча бөкләргә өйрәтү. Оригами ысулы белән эшләүне үстерү. Балаларда кызыксыну уяту.</p>		«Чыршы»жыры	Л.А.Парамонова «Развивающие занятия с детьми 4-5 лет»263 бит
	II	<p>«Йөк машиналары»</p> <p>Йөк транспорты турында күзаллауларын үстерү. Цилиндр һәм аның үзлекләре, геометрик фигуралар турында белемнәрен ныгыту.</p>			Л.А.Парамонова «Развивающие занятия с детьми 4-5 лет»270 бит
	III	<p>«Яңа ел урманьында»</p> <p>Кыш көне табигатьтәге үзгәрешләр турында балаларның күзаллауларын жәелдерү.Ак кәгазь йомарламнарында һәм кисәкләрендә карны күрәргә өйрәтү.</p>			Л.А.Парамонова «Развивающие занятия с детьми 4-5 лет»270 бит
	IV	<p>«Әкият геройлары өчен тылсымлы сарай»</p> <p>Таныш төзелешне яңага үзгәртәргә өйрәтү. Игътибарлылык тәрбияләү.</p>	«Рус халык әкиятләре»кисәкләр карау		Н.Ф.Тарловская «Балаларны төзү алымына һәм кул эшенә өйрәтү» 31бит

Январь	I	<p>«Таулар»</p> <p>Төзелеш материаллары белән эшләүгә кызыксыну уяту. Тау һәм аның роле, төзелеше турында белем бирү. Үрнәккә карап тау ясарга өйрәтү. Сүз байлыгын үстерү: зур-кечкенә, ал-куй, баскыч, майдан.</p>	«Татарс тан таулары» презента ция карау		Л.А.Парамоно ва «Развивающие занятия с детьми 4-5 лет»307 бит
	II	<p>«Теләгәнеңне төзе» (лего)</p> <p>Үрнәккә карап үзе теләгән теманы сайларга, һәм үзенчә төзәргә өйрәтү. Балаларның фикер йөртү сәләтләрен үстерү.</p>			Л.А.Парамоно ва «Развивающие занятия с детьми 4-5 лет»314 бит
	III	<p>«Күперләр»</p> <p>Күперләргә мөстәкыйль төзәргә өйрәтү. Тәрбиячеләргә үрнәгән анализларга , төзүгә яңа детальләр кертергә күнектәрү.</p>	«Казан күпере» презента ция карау		Н.Ф.Тарлов ская «Балаларны төзү алымына һәм кул эшенә өйрәтү» 34 бит
	IV	<p>«Дингезгә сәяхәт»</p> <p>Тәрбиячеләргә үрнәгән буенча тиешле төзелешне төзәргә өйрәтү. Эшенең төп этапларын билгеләүләренә ирешү.</p>	.		Н.Ф.Тарлов ская «Балаларны төзү алымына һәм кул эшенә өйрәтү» 38 бит
Февраль	I	<p>«Хайваннар»</p> <p>4-5 өлештән торган гади конструкцияләр төзәргә өйрәтүгә дәвам итү. Зурлыклары һәм формалары буенча детальләргә сайлап алырга күнектәрү.</p>	«Кызыл китап- хайван нар»ки тап карау		Л.А.Парамоно ва «Развивающие занятия с детьми 4-5 лет»339 бит
	II	<p>«Корабльлар һәм самолетлар» (лего)</p> <p>Транспорт төрләре турында белемнәрен арттыру. Балаларның фикер йөртү сәләтләрен үстерү.</p>			Л.А.Парамоно ва «Развивающие занятия с детьми 4-5 лет»373 бит
	III	<p>«Гномнар өчен китаплар»</p> <p>Почмакларын һәм яннарын туры китереп , турыпочмаклы кәгазь битен урталай бөкләп , альбом ясарга өйрәтү.</p>	.	«Безнең яшь өчен китаплар »китап карау	Н.Ф.Тарлов ская «Балаларны төзү алымына һәм кул эшенә өйрәтү» 41бит

	IV	«Гномнар өчен өй жиһазлары» Урындыкны ясар өчен төп формага детальләрне ябыштырырга өйрәтү. Орнаментны төзү алымнарын ныгыту.	.		Н.Ф.Тарловская «Балаларны төзү алымына һәм кул эшенә өйрәтү» 48 бит
Март	I	«Самолетлар» (лего) Транспорт төрләре турында белемнәрен арттыру. Балаларның фикер йөртү сәләтләрен үстерү.			Л.А.Парамонова «Развивающие занятия с детьми 4-5 лет»373 бит
	II	«Трамвайлар» Төзелеш материалларын сайлай белергә һәм мөстәкыйль рәвештә төзи белергә өйрәтү. Төзелешне пөхтә итеп сүтәргә һәм кире урынына җыеп куюны күнектерү.	«Казан шәһәре урамында трамвайлар»видеоязма		Л.А.Парамонова «Развивающие занятия с детьми 4-5 лет»426 бит
	III	«Кечкенә яңа трамвайлар» Трамвай төзү турында гомуми кузгаллауларын ныгыту. Үрнәк буенча трамвайны төзәргә һәм яңа шартлар буенча үзгәртәргә өйрәтү.			Л.А.Парамонова «Развивающие занятия с детьми 4-5 лет»435бит
	IV	«Тылсымчылар уены» Ижади төзүгә өйрәтүгә дәвам итү. Төзү өлешләрен төрле образлы әйберләр – алмаштырыла торган төзелеш материаллары белән кулланып , үрнәкне үзгәртәргә өйрәтү.	.		Н.Ф.Тарловская «Балаларны төзү алымына һәм кул эшенә өйрәтү» 65 бит
Апрель	I	«Өйләр» Төзелеш материалларын зурлыклары буенча аера белүне ныгыту; исемнәрен ачыклау: кирпич, призма, пластина. Тәрбияче кушуы буенча үзгәртүләренә ирешү.	«Чистай шәһәрен дегә өйләр ничә катлы?» видеоязма		Л.А.Парамонова «Развивающие занятия с детьми 4-5 лет»475 бит

	II	«Табышмаклар» Балаларның фикер йөртү сәләтләрен үстерү. Геометрик фигуралар турында белемнәрен ныгыту.			Л.А.Парамонова «Развивающие занятия с детьми 4-5 лет»498 бит
	III	«Ял итү паркы» Эре төзелеш материалыннан тиешле төзелешне төзөргә өйрәтү.Истә калдыручанлык , бер – берсенә ярдәм итү теләге булдыру.	«Скаря тин паркы»видеоязма		Н.Ф.Тарловская «Балаларны төзү алымына һәм кул эшенә өйрәтү» 86 бит
	IV	«Жил белән уйнала торган уеннар өчен уенчыклар» Төрле калыныктагы кәгазьләр белән эшләргә өйрәтү. Кәгазьне төрле юнәлештә бөкләүләренә ирешү.			Н.Ф.Тарловская «Балаларны төзү алымына һәм кул эшенә өйрәтү» 96 бит
Май	I	«Комнан төзибез» Комның сыйфаты белән таныштыру. Комнан өстәл, урындык һ.б. төзөргә өйрәтү. Үз эшләренә соклану хисе уяту.			Л.А.Парамонова «Развивающие занятия с детьми 4-5 лет»561 бит
	II	«Комнан төзибез» Комның сыйфаты белән таныштыруны давам итү. Комнан Әкияти биналар (замок) төзөргә өйрәтү. Балаларда кызыксыну уяту.			Л.А.Парамонова «Развивающие занятия с детьми 4-5 лет»561 бит
	III	«Бәйрәмгә флажоклар» Почмакларын һәм ян – якларын туры китереп , кәгазьне урталай бөкләргә – флажок ясарга өйрәтү.Флажокларны шнурга тиешле ара калдырып ябыштыруларын булдыру.	«Шәһәребезнең бәйрәмчә бизәлеше»видеоязма		Н.Ф.Тарловская «Балаларны төзү алымына һәм кул эшенә өйрәтү» 114 бит
	IV	«Бизәкле чиләкләр» Турыпочмаклы кәгазьдән төрле биеклектәге цилиндрлар ясарга өйрәтү. Пөхтә ябыштыруларына ирешү.	«Рус халык бизәкләре белән таныштыру»		Н.Ф.Тарловская «Балаларны төзү алымына һәм кул эшенә өйрәтү» 125 бит

3.7. РЕЖИМ һәм көн тәртибе

Мәктәпкәчә яшьтәге белем бирү учреждениесе тулы көн режимында эшли(балаларның 12 сәгатьлек торугы). Көн режимын төзүнең төп нигезләре:

- көн режимы мәктәпкәчә яшьтәге белем бирү учреждениесендә балаларның эзлеклелеген, тотрыклылыгын, даимилеген саклап, аның бөтен вакыты бакчада булу дәвамында үтәлә;
- һәр төркемдә балачакның һәр яшь арасы чорын,психофизик яшь үзенчәлекләрен исәпкә алып,үзенә көндәлек режимы билгеләнгән;
- көн режимы елның жылы һәм салкын вакытларын алып исәпкә алып оештырыла.

Көн режимын мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең якинча төп белем бирү программасына туры китереп оештыру буенча киңәшләр [2] 68 б.
Көн режимын мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең «Туганнан алып мәктәпкәчә» яңа программасына туры китереп оештыру буенча киңәшләр [3] 36 – 44 б.
Көн режимын катнашучыларның белем бирү өлкәсендәге мөнәсәбәтләренә бер өлешенә («Сөенеч» – «Радость познания» мәктәпкәчә яшьтәге жирле программасы) туры китереп оештыру буенча киңәшләр [4] 183 б.

Уку елына көн режимы Салкын вакытка балаларның көндәлек режимы

Эшчәнлекнең төре	Уртанчылар төркеме (4-5 яшьлек)
Балаларны кабул итү, тикшерү, уеннар, иртәнге гимнастика, дежур торугы	6.00- 8.20
Иртәнге ашка эзерлек, ашау вакыты.	8.20 -8.40
Иртәнге түгәрәк.Оештырган белем бирү эшчәнлегенә эзерлек	8.40-9.00
Оештырган белем бирү эшчәнлегенә гомуми дәвамы(10 минутлык ялны кертәп)	9.00 – 09.50
Урамга чыгарга эзерлек. Һавада булу,(уеннар,күзәтүләр, хезмәт)	09.50 -11.50
Урамнан керү, уеннар	11.50 -12.00
Көндәзгә ашка эзерлек, ашау вакыты	12.00 -12.30
Йокыга эзерләнү, көндәзгә йокы.	12.30-15.00
Акрын гына йокыдан торугы,йокыдан уяту гимнастикасы, чыныктыру, гигиеник чаралар	15.00-15.15
Кичке аш.	15.15-15.35
Бердәм һәм мөстәкыйль эшчәнлек,уеннар,аерым һәм коррекцион эш.Матур	15.35 - 17.00

эдэбиат уку.Өстэмэ белем бирү эшчэнлеге.Кичке түгэрэк	
Һавада булу, балаларның өйләренә китүе	17.00-18.00

3.8. Методик чыганакларның исемлеге

Иътимагый аралашу үсеше	1.Ф.В.Хәзрәтова, З.Г. Шәрәфетдинова, И.Ж. Хәбибуллина «Туган телдә сөйләшәбез» Казан«Фолиан»т2013.63 -106 б. 4-5 яшьлек балаларның сөйләм теле. Программа. Методик киңәшләр. Шөгыйльләр конспектлары. Уеннар һәм күнегүләр/ Автор –төзүче О.С.Ушакова, Е.М.Струнина,М.;Вентана Граф,2008 – 224 б
Танып белү үсеше	1.Ф.В.Хәзрәтова, З.Г. Шәрәфетдинова, И.Ж. Хәбибуллина «Туган телдә сөйләшәбез» Казан«Фолиан» т 2013.63 -106 б. 4-5 яшьлек балаларның сөйләм теле. 2.Е.В.Колесникова« 4-5 яшьлек балалар өчен математика»
Сөйләм теле үсеше	1.Ф.В.Хәзрәтова, З.Г. Шәрәфетдинова, И.Ж. Хәбибуллина «Туган телдә сөйләшәбез» Казан«Фолиан» 2013.63 -106 б. 4 -5яшьлек балаларның сөйләм теле.
Нәфис-нәфасәти үсеш	1.М.Б Зацепина. Балалар бакчасында культура ял итү эшчәнлеге – М., Мозаика-Синтез, 2006. 2.М.Б Зацепина, Т. В Антонова. Балалар бакчасында милли бәйрәмнәр. — М.: -Мозаика - Синтез, 2005-2010. Балалар бакчасында музыка – сәламәтлек эшенең системасы: шөгыйльләр, уеннар, күнегүләр/ автор – төзүче О.Н. Арсеньевская. – Волгоград: Укытучы, 2012. -204б. 3.Н.В Додокина., Е.С Евдокимова. Балалар бакчасында гаилә театры : балалар, ата –аналар, педагогларның бердәм эшчәнлеге. .3-7 яшьлек балалар белән эшләрү өчен– М., Мозаика-Синтез, 2008 5. «Без менә ничек булдырабыз». Балалар бакчасында музыка / З.Г Ибрагимова. Нәшрият«Мәгариф» II 1.Л.А.Парамонова «4-5 яшьлек балалар белән аң белемне үстерүче шөгыйльләр» 2.И.А.Лыкова «Балалар бакчасында сәнгать эшчәнлеге»
Физик үсеш	1.Л.И Пензулаева . Балалар бакчасында физкультура шөгыйльләре . уртанчылар төркеме – М., Мозаика - Синтез, 2010.
Өстәмә методик чыганаклар	Матур әдэбиат буенча тәкъдим ителә торган әсәрләр Балаларга уку өчен Жырлар, такмаклар, эндәшләр, бармак уеннары; «Кояшкаем, чык, чык», «Кәк – күк, кәк - күк»; «Әтисенә ай кебек» ; «Бас ,кызым, эзенә»; «Баш бармак, балан ияк», «Чума үрдәк, чума каз»; «Тилгән..», «Салкын су, чиста су»..., «Бас ,кызым, Әпипә.. ». «Әтисе дә ярата... », «Әйдә, әйдә, Зөбәйдә.. », «Песи, пси пескәем... », «Минем кызым дәү кебек», «Көзгегә карыйм эле... », «Чәбәк – чәбәк әбкәсе... » «Там, там ,тамчы, там... », «Гөлдергү, гөлдергү... », «Суы сарыксын...», «Минем кызым бик иркә.. », «Бармак, бармак, кайда булдың?», «Олыга утын ярырга...».

Әкиятләр: Татар халык әкиятләре: «Ата каз», «Ике ялкау», «Ябалак», «Балыкчы аю», «Тавык, Тычкан һәм Көртлек», «Карт белән Төлке», «Торна белән Төлке», «Аю белән бабай», «Кыз һәм икмәк», «Аю белән хатын», «Мәче белән аю», «Кем нәрсә ярата?», «Төлке белән Каз», рус халык әкиятләре: «Йомры күмәч», «Чуар тавык», «Өч аю»; мари халык әкиятә «Төлке белән Аю»; венгр халык әкиятә «Комсызлык бәласе»; болгар халык әкиятә «Тавык белән сарык»; абхаз халык әкиятә «Кәжә бәтин, Бәрән һәм Бозау»

Шигърият: М.Фәйзуллина «Көзгә яңгыр»; Р.Харис. «Лаплап»; Ә.Исхак. «Чишмә»; Н.Каштан. «Безнең сыер»; Ә.Исхак. «Беренче рәхмәт»; З.Туфайлова. «Шофер булам»; З.Гомәрова. «Ул шуңа кечкенә»; Ә.Мөәминова. «Үз телеңдә сойләшә»; Р.Харис. «Ботка»; Р.Вәлиева. «Минем сеңелем»; М.Мазунов. «Әнесенә ул апа»; Б.Рәхмәт. «Су», «Ләлә чана шуа»; Н.Такташ. «Ләйлә». Ә.Рәшит. «Кыш бабай» Ж.Тәржемәнов. «Үзен бик чиста йөртә»; М.Мазунов. «Кәжә»; Д.Гарифуллин. «Тавыклар белән Таһир»; Х.Халиков. «Зиләнең курчагы»; Ж.Дәрзаман. «Алмаз»; М.Фәйзуллина. «Тәти кул»; Ә.Ерикәй. «Тышта яз»; З.Гомәрова. «Минем бүләк»; Ә.Кари. «Ике кыз»; Х.Вахит. «Уңган сыерчык»; Г.Насыйбуллин. «Әнигә булышам»; Ә.Бикчәнтәева. «Минем бакчам»; Г.Таһирова. «Йокла, курчак»; Ә.Кари. «Курчак»; Р.Вәлиева. «Сүз тыңлаучан булыгыз»; Р.Харис. «Башмак кигәндә»; Ф.Яруллин. «Ап-ак иткән» А.Барто «Әни белән сөйләшү», Ә.Юныс тәржемәсе.

Чәчмә әсәрләр. Әдәби әкиятләр: Д.Аппакова. «Рөстәм»; Г.Бакир. «Сания инде зур үсте»; М.Әмир. «Бәби әйтә»; Р.Гыйззәтуллин. «Кечкенә Ринат»; А.Алиш. «Куян кызы»; Р.Батулла. «Елак этәч»; Р.Гыйззәтуллин. «Айсылу»; Р.Ишморатова. «Яңа чана»; Г.Лотфи. «Песнәк белән Әнисә»; Г.Бакир. «Сания бакчага бара»; А.Әхмәт. «Минекә, тимә»; Ж.Тәржемәнов. «Йокы бабай»; А.Алиш. «Чукмар белән Тукмар»; И.Шәймөхәммәтов. «Мактанчык бака»; Ш.Перр«о. «Кызыл калфак», З.Садыкова тәржемәсе; К.Ушинскийдан. «Этәч үзенең гаиләсе белән», . «Дару», . «Бергә жайсыз, аерым күнелсез».

Мәсәлләр: Г.Тукай. «Жил белән Кояш»; К.Насыйри. «Комсыз эт»

Яттан өйрәнү өчен

Татар халык авыз ижаты: «Кояш чык, болыт кач», «Бас кызым, Әпипә», «Яңгыр ,яу!», «Бу бармак... », «Песи-Нечкәбил... »; Ә.Ерикәй. «Көз»; Ә.Бикчәнтәева. «Туп»; Ш.маннур. «Яратам»; Ә.Бикчәнтәева. «Салкын, саф һава»; Б.Рәхмәт. «Кыш бабай»; Н.Исәнбәт. «Куянкай»; З.Туфайлова. «Әни сүзе»; Б.Рәхмәт. «Яз»; Г.Лотфи. «Этәч». Р.Вәлиева «Яз»; Ш.Галиев. «Дәү әнигә күчтәнәч»; Ә.Рәшит. «Кояшлы ил»

